

ΣΤΕΓΗ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ
ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

HOUSE OF ARTS AND LITERATURE
DODECANESE

ΚΒ ΕΦΟΡΕΙΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

22nd EPHORATE OF PREHISTORIC AND
CLASSICAL ANTIQUITIES

ΔΩΔΕΚΑ ΕΚ ΡΟΔΟΥ
RHODES ATHLETIC ACHIEVEMENTS

*Αφιέρωμα στους Ολυμπιαούς Αγώνες
Στον αθλητισμό στην αρχαία Ρόδο
και στους Ρόδιους Ολυμπιονίκους*

*Dedicated to the Olympic Games,
to Athletics in ancient Rhodes and to
the Rhodiens Olympionicks.*

ΧΟΡΗΓΟΣ:
ΙΔΡΥΜΑ ΥΠΕΡΟΦΙΩΝ ΡΟΔΟΥ
«Εμμ. Χριστ. Σταματίου και Μαίρη Χριστ. Σταματίου-Παπαδάκη»

ΡΟΔΟΣ 2004 RHODES

ΑΘΛΑ ΕΚ ΡΟΔΟΥ
RHODES
ATHLETIC ACHIEVEMENTS

ΑΘΛΑ ΕΚ ΡΟΔΟΥ

Αφιέρωμα στους Ολυμπιακούς Αγώνες.
Στον αθλητισμό στην αρχαία Ρόδο
και στους Ρόδιους Ολυμπιονίκες

ΣΤΕΓΗ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

Γραφεία: Νέα Αγορά 1ος όροφος, αρ. 22, Ρόδος 85100
Τηλ.: 22410 35635, Fax: 22410 33655
E-mail: stegigrm@otenet.gr

ΚΒ' ΕΦΟΡΕΙΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

Οδός Ιπποτών, Ρόδος 85100

Κείμενα: Νίκος Νικολάου
- Μετάφραση στα αγγλικά: Βάσσο Μιχαλαρέα

Μελίνα Φιλήμονος-Τσοποτού
- Μετάφραση στα αγγλικά: Φωτεινή Ζερβάκη

Φωτογραφίες: Εξωφύλλον και σελ. 46, Νίκος Κασέρης

Στοιχειοθεσία - Δημιουργικό - Επιμέλεια έκδοσης:

Τυπογραφείο «Τέχνη» Α. Βρατσάλης & Υιοί Ο.Ε.
Αυστραλίας 30-32, Ρόδος 85100
Τηλ.: 22410 22093, Fax: 22410 30826
E-mail: vratsalis@otenet.gr

Εκτύπωση: Μιχ. & Ηλ. Κλαδάς Α.Ε.
Τηλ.: 22410 60735, Κοσκινού, Ρόδος

Βιβλιοδεσία: Αφοί Μούτση Ο.Ε.
Εμμ. Παππά 6, Αιγάλεω, Αθήνα
Τηλ. 210 3463702.

ΧΟΡΗΓΟΣ: ΙΔΡΥΜΑ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ ΡΟΔΟΥ
«Εμμ. Χριστ. Σταματίου
και Μαίρη Χριστ. Σταματίου-Παπαδάκη»

ΡΟΔΟΣ 2004

RHODES ATHLETIC ACHIEVEMENTS

*Dedicated to the Olympic Games,
to Athletics in ancient Rhodes and to
the Rhodian Olympic Winners*

HOUSE OF ARTS AND LITERATURE DODECANESE

Office: New Market, 1st floor N. 22, Rhodes 85100
Tel.: 22410 35635, Fax: 22410 33655
E-mail: stegigrm@otenet.gr

22nd EPHORARE OF PREHISTORIC AND CLASSICAL ANTIQUITIES

Ippoton Str. - Rhodes 85100

Written by : Nikos Nikolaou-Melina Filimonos –Tsopotou
- Translated by: Vasso Mihalarea

Melina Filimonos –Tsopotou
- Translated by: Foteini Zervaki

Photographs: Cover and p.46, Nikos Kasseris

Design - Layout:

«Techni» A. Vratsalis & Co
30-32 Australia Str., Rhodes 85100
Tel.: 22410 22093, Fax: 22410 30826
E-mail: vratsalis@otenet.gr

Printing: M. & E. Kladas S.A.
Tel.: 22410 60735, Koskinou, Rhodes

Bookbinder: Moutsis Co
6, Emm. Pappas Str. Egaleo, Athens
Tel.: 210 3463702

SPONSOR: RHODES INSTITUTION OF SCHOLARSHIPS
"Emm. Chr. Stamatiou and
Mary Chr. Stamatiou-Papadaki"

RHODES 2004

ΣΤΕΓΗ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ
ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

HOUSE OF ARTS AND LITERATURE
DODECANESE

ΚΒ' ΕΦΟΡΕΙΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

22nd EPHORARE OF PREHISTORIC AND
CLASSICAL ANTIQUITIES

ΔΩΔΑ ΕΚ ΡΟΔΟΥ

*Αφιέρωμα στους Ολυμπιακούς Αγώνες,
Στον αθλητισμό στην αρχαία Ρόδο
και στους Ρόδιους Ολυμπιονίκες*

RHODES ATHLETIC ACHIEVEMENTS

*Dedicated to the Olympic Games,
to Athletics in ancient Rhodes and to
the Rhodian Olympic Winners*

Κείμενα:

Νίκος Νικολάου

- Μετάφραση στα αγγλικά: Βάσω Μιχαλαρέα

Μελίνα Φιλήμονος-Τσοποτού

- Μετάφραση στα αγγλικά: Φωτεινή Ζερβάκη

Written by :

Nikos Nikolaou-Melina Filimonos –Tsopotou

- Translated by: Vasso Mihalarea

Melina Filimonos –Tsopotou

- Translated by: Foteini Zervaki

ΧΟΡΗΓΟΣ:

ΙΔΡΥΜΑ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ ΡΟΔΟΥ

«Εμμ. Χριστ. Σταματίου και

Μαίρη Χριστ. Σταματίου-Παπαδάκη»

SPONSOR:

RHODES INSTITUTION OF SCHOLARSHIPS

"Emm. Chr. Stamatiou and

Mary Chr. Stamatiou-Papadaki"

ΡΟΔΟΣ 2004

RHODES 2004

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πρόλογος της Προέδρου του Ιδρύματος Υποτροφιών Ρόδου κ. Μαρίας Σταματίου-Παπαδάκη	9
Εισαγωγή του Προέδρου της Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών Δωδεκανήσου κ. Νίκου Νικολάου	11
ΝΙΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ:	
Οι αθλητικοί αγώνες στην αρχαιότητα	15
Ολυμπιακοί αγώνες	22
<i>Πίνακας εισαγωγής αγωνισμάτων στην Ολυμπία</i>	25
Αρχαίοι Ρόδιοι Ολυμπιονίκες	27
<i>Πίνακας αρχαίων Ροδίων Ολυμπιονικών</i>	42-43
<i>Πίνακας αρχαίων Κώων Ολυμπιονικών</i>	44-45
ΜΕΛΙΝΑ ΦΙΛΗΜΟΝΟΣ-ΤΣΟΠΟΤΟΥ:	
(Από την φωτογραφική έκθεση «Άθλα εκ Ρόδου» στο αρχαίο στάδιο της Ρόδου)	
Η Ακρόπολη της Ρόδου	47
Ιστορικό της έρευνας	50
Γυμνάσιο	51
Στάδιο	56
Τα Αγωνίσματα:	60
Δρόμος	61
Άλμα	64-65
Δίσκος	66
Ακόντιο	68

TABLE OF CONTENTS

Introduction by the President of the the Scholarship Foundation of Rhodes, Mrs. Maria Stamatiou-Papadakis	
Introduction by the President of the House of Arts and Literature of the Dodecanes, Mr. Nikos Nikolaou	
NIKOS NIKOLAOU:	
The athletic games in antiquity	
Olympic Games	
<i>Table of Introduction of Events to the Olympic Games</i>	
Ancient Rhodian Olympic winners	
<i>Table of ancient Rhodian Olympic winners</i>	
<i>Table of ancient Olympic winners of Kos</i>	
MELINA FILIMONOS-TSOPOTOU:	
(«Athla ek Rodou», from photography exhibition at the ancient stadium of Rhodes)	
The Acropolis of Rhodes	
Research History	
The Gymnasium	
The Stadium	
The events:	
Running	
Jumping	
Discus	
Javelin	

Πάλη	70	Wrestling
Πένταθλο	72	Pentathlon
Πυγμή	73	Boxing
Παγκράτιον	75	Pankration
Αρματοδρομίες και Ιππικά Αγωνίσματα	76	Chariot Racing and Horseracing events
Πανελλήνιοι Αγώνες και Αλίσια	78	Panhellenic Games and the Halieia
Οι νικητήριες τελετές	82	Victory Ceremonies
Πινδάρου Ολυμπιόνικος VII	84	Pindaros Olympic winner VII
ΝΙΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ:		NIKOS NIKOLAOU:
Αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων	85	Revival of the Olympic Games
<i>Πίνακας πόλεων</i>	92	<i>Table of cities</i>
<i>όπου διοργανώθηκαν Ολυμπιακοί Αγώνες,</i>		<i>where the Olympic Games were held</i>
<i>από το 1896 μέχρι σήμερα.</i>		<i>from 1896 until today</i>
Ολυμπιακοί Αγώνες της Αθήνας 2004	97	The 2004 Olympic Games in Athens
Επίλογος	102	Conclusion
Βιβλιογραφία	103	Bibliography

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Δύο χιλιάδες επτακόσια ογδόντα, περίπου, χρόνια κύλησαν από τότε που το αθάνατο αθλητικό πνεύμα πέταξε πάνω από την Ολυμπία για να στείλει σε ολόκληρη την ανθρωπότητα ένα πανανθρώπινο μήνυμα που ενσάρκωνε τις αθάνατες αξίες της ειρήνης, της συνεργασίας και της ευγενικής άμιλλας.

Εκατό και πλέον χρόνια από την αναβίωση των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων του 1896, η ολυμπιακή φλόγα φωτίζει τη μητρική της εστία, ιερό προσκύνημα στη γενέτειρα γη και θαρραλέα απάντηση απέναντι στις μεγάλες προκλήσεις των καιρών μας.

Μπροστά σ' αυτή την ιστορική πρόκληση βρίσκεται φέτος η Ελλάδα και η Ρόδος μας.

Σαν Έλληνες βαρυνόμαστε με μια βαριά αθλητική κληρονομιά, που χάνεται στα βάθη της Ιστορίας και δημιούργησε το αθάνατο φως της Ολυμπίας, που φωτίζει και σήμερα την αθλητική πορεία της ανθρωπότητας.

Αλλά και σαν Ροδίτες, είμαστε χρεωμένοι με τις αθλητικές υποθήκες των Διαγοριδών και όλων των άλλων αθλητών μας, που για ένα και μόνο δάφνινο στεφάνι ποντοπόρησαν μέχρι την Ολυμπία, υπηρετώντας την αθλητική ιδέα και στη Ρόδο.

Αυτές οι αθλητικές κληρονομίες και υποθήκες μάς φέρνουν σήμερα μπροστά σε τεράστιες ευθύνες να φυλάξουμε, να προστατεύσουμε και να συνεχίσουμε. Να φυλάξουμε παραδόσεις, αρχές και αξίες που δημιούργησε και δίδαξε η αθλητική ιδέα. Να προστατεύσουμε τα όσια και τα ιερά του Αθλητισμού και να συνεχίσουμε τον ωραίο δρόμο της ευγενικής άμιλλας που χαράσσει το γνήσιο αθλητικό πνεύμα.

Με το αίσθημα αυτής της ευθύνης, το Ίδρυμα «Εμμανουήλ Χριστ. Σταματίου και Μαίρη Χριστ. Σταματίου – Παπαδάκη», ανταποκρινόμενο στους καταστατικούς σκοπούς του, μέσα στους οποίους κυριαρχεί το αθλητικό ιδεώ-

PREFACE

Two thousand seven hundred and eighty years have approximately passed since the immortal athletic spirit flew over Olympia in order to send a panhuman message, which incarnated the immortal values of peace, co-operation and noble competition around the world.

Over one hundred years have passed before the revival of the contemporary Olympic Games of 1896, and the Olympic flame still casts its light to its native home, a sacred pilgrimage to its birthplace and a bold answer to the great challenges of our times.

Before this historical challenge stands Greece this year and our island, Rhodes.

As Greeks, we bear the burden of a significant athletic heritage, which lies in the depth of History and created the immortal light of Olympia, which still lights today the athletic course of humanity.

However, as Rhodians, we are indebted to the athletic moral injunction of the Diagorians and to all those athletes, who crowned with a simple laurel wreath, sailed in the open sea to reach Olympia honouring thus the athletic ideal in Rhodes, too.

This athletic heritage as well as these moral injunctions bring us today before our profuse responsibilities to safeguard, protect and continue them. To preserve our traditions, principles and values created and taught by the athletic ideal. To protect the sanctities of Athletics and to continue the good way which leads to the noble competition, engraved by the pure athletic spirit.

With the feeling of such responsibility, the Foundation "Emmanouil Chr. Stamatiou and Mary Chr. Stamatiou-Papadaki" responding to its charter goals and mission in which the athletic ideal prevails as the sacred legacy from

δες, σαν βαριά παρακαταθήκη του ιδρυτού μας προς τη νεολαία μας, συμμετέχει στην ιστορική αυτή πρόκληση με σειρά ενεργειών, μέσα στις οποίες περιλαμβάνεται και η χορηγία της παρούσας έκδοσης.

Επιθυμία μας είναι όπως, μέσα από τις σελίδες αυτού του πονήματος, αναδειχθεί η βαριά αθλητική κληρονομιά της Ρόδου μας και αποτελέσει, όχι μόνο παράδειγμα και δίδαγμα, αλλά ζωηρό κίνητρο για τους νέους μας προκειμένου να ανταποκριθούν επάξια στη βαριά αυτή παρακαταθήκη των προγόνων μας.

Ευχαριστούμε θερμά την ΚΒ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων και τη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών Δωδεκανήσου για τη συνεργασία και την κοινή αυτή προσφορά μας στην ιστορία του Πολιτισμού και του Αθλητισμού της πόλης μας.

Για το Δ.Σ. του Ιδρύματος
η Πρόεδρος
Μαίρη Σταματίου – Παπαδάκη

our Founder to our young people is contributing to this historical challenge with a series of activities, including sponsoring the present publication.

Through the pages of this booklet we wish to elevate the significant athletic heritage of Rhodes which will constitute not only an example and a lesson, but also a vital motivation for our youth so that they may respond worthily to this great heritage of our ancestors.

We sincerely thank the KB' Ephorate of the pre-historical and Classical antiquities, the House of Letters and Arts of the Dodecanese for their kind co-operation and their joint contribution to the history of Civilization and to the athletics of our town.

On behalf of the Foundation Board
The President
Mary Stamatiou-Papadaki
Rhodes Foundation for Scholarships

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις 4 με 6 Ιουνίου του 2004 διοργανώνεται στην πόλη μας, τη Ρόδο, Παγκόσμιο Προ-Ολυμπιακό Συνέδριο Αθλητικού Τουρισμού, με φορείς διοργάνωσης: το Δήμο Ροδίων (Γραφείο Ολυμπιακής Υποστήριξης), το Διεθνές ΣΚΩΛ¹, το Διεθνές Συμβούλιο Αθλητικού Τουρισμού (με έδρα την Οτάβα του Καναδά) και την υπαγόμενη σ' αυτό Ελληνική Ερευνητική Μονάδα Αθλητικού Τουρισμού.

Το Παγκόσμιο Συνέδριο Αθλητικού Τουρισμού παρουσιάζει μεγάλο επιστημονικό ενδιαφέρον, αφού θα λάβουν μέρος σ' αυτό διακεκριμένοι προσκεκλημένοι και ομιλητές απ' όλο τον κόσμο.

Ταυτόχρονα παρουσιάζει εθνικό αλλά και ειδικότερο τοπικό ενδιαφέρον, διότι διεξάγεται σε μια περίοδο που η Ελλάδα, γενέτειρα του ολυμπιακού πνεύματος, ετοιμάζεται να υποδεχθεί στην πρωτεύουσά της, την Αθήνα, τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004, ενώ διοργανώνεται σε μια πόλη, όπως η Ρόδος, που είναι γενέτειρα πολλών αρχαίων ολυμπιονικών, με ένδοξη ιστορία και με μοναδική αθλητική και πολιτιστική παράδοση.

Κι ακόμα, διότι η Ρόδος, κέντρο του διεθνούς τουρισμού και σταυροδρόμι λαών και πολιτισμών, μπορεί με τη διπλή της αυτή ιδιότητα να συνταιριάξει αρμονικά τον

1. Το Διεθνές ΣΚΩΛ (1934), είναι Παγκόσμιος Οργανισμός επαγγελματιών της ταξιδιωτικής και τουριστικής βιομηχανίας σε διευθυντικό και στελεχικό επίπεδο και μέλος του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού.

INTRODUCTION

The International Pre-Olympic Conference on Sports Tourism will take place between the 4th and 6th June 2004, organized by the Sports Tourism International Council (based in Ottawa, Canada) the pertaining to it Research Unit of Sports Tourism Greece, the Municipality of Rhodes (Olympic Games Support Office) and Skál International, Rodos¹.

The International Conference on Sports Tourism presents great scientific interest, since many distinguished guests and speakers from all over the world will be participating.

At the same time, it is interesting on a national, as well as regional level. This is due to the fact that it is being held at a time when Greece, home of the Olympic spirit, is getting ready to welcome the Olympic Games of 2004 in its capital, Athens, whilst the convention itself is being held in another city, Rhodes, home of many

ancient Olympic winners, with a glorious history and unique sports and cultural tradition.

Also, Rhodes being the centre of international tourism, a crossroads of nations and cultures, can use this double quality to blend sports harmoniously into tourism. This aim, being the main topic of the Conference, presents the

1. Skál International (1934), is an International Organization of professionals of the travel and tourist industry, at a managerial and corporate level, and a member of the World Tourism Organization (W.T.O.).

αθλητισμό με τον τουρισμό. Αυτός ο στόχος, που αποτελεί τη βασική θεματολογία του συνεδρίου, προσφέρει την προοπτική ανάπτυξης νέων εναλλακτικών μορφών τουρισμού οι οποίοι θα έχουν ως συστατικό τους στοιχείο τον αθλητισμό σε όλες του τις εκφάνσεις και διαστάσεις.

Έτσι, ο αθλητικός τουρισμός θα διαμορφώσει ένα νέο και ποιοτικό προφίλ του σύγχρονου τουρίστα, που θα επιδιώκει, εκτός από την προσωπική του ψυχαγωγία, την γνωριμία με την αθλητική και πολιτιστική ιστορία και κουλτούρα ενός τόπου, ενώ παράλληλα θα προστατεύεται και θα αναδεικνύεται το φυσικό και το δομημένο του περιβάλλον.

Από τη μια ο Δήμος Ροδίων και το Διεθνές ΣΚΩΛ, φορείς ανάπτυξης και προβολής του τουρισμού, κι από την άλλη το Διεθνές Συμβούλιο Αθλητικού Τουρισμού με την Ελληνική Ερευνητική Μονάδα Αθλητικού Τουρισμού και το Γραφείο Ολυμπιακής Υποστήριξης του Δήμου Ροδίων, ως αθλητικοί φορείς, μέσα από τη θεματική του Συνεδρίου και τα πορίσματα που θα προκύψουν, αναλαμβάνουν το έργο της μορφοποίησης της ιδέας του αθλητικού τουρισμού και της ανάπτυξής και προώθησής του σε άλλους ομόλογους τους φορείς εντός και εκτός Ελλάδος.

Οι σύνεδροι και οι προσκεκλημένοι, πέρα από την παρακολούθηση των ειδικών εισηγήσεων, θα έχουν επιπλέον τη δυνατότητα να επισκεφθούν και να δουν «ιδίους όμμασι» αρχαιολογικούς αθλητικούς χώρους της πόλης και του νησιού της Ρόδου, τόπους λατρείας, καλλιέργειας και διάδοσης του αγωνιστικού και αθλητικού ιδεώδους που, με

prospects for the development of new, alternative forms of tourism, revolving around sports in all its expressions and dimensions.

Thus, sports tourism will build a new, qualitative profile for the modern tourist, who will aspire, along with his/her own personal recreation, to get acquainted with the sports and cultural history, as well as the civilization of a land, within a protected, highlighted natural and structural environment.

The act of ideating sports tourism, developing and promoting it to counterpart entities, within Greece and abroad, will be achieved by means of the subject matter discussed during the convention, as well as through its resulting conclusions. The participating organizations responsible for this are, on the one hand, the Municipality of Rhodes and the Skal International, acting as development and promotional bodies, and on the other hand, the

Sports Tourism International Council with the Research Unit of Sports Tourism in Greece and the Olympic Games Support Office of the Municipality of Rhodes, acting as the sports organizations.

The discussants and guests will have the opportunity to attend the professed speeches, as well as visit and see for themselves the archaeological sports venues of the city and the island of Rhodes, the places of worship, cultivation and spreading of the athletic ideal which, with suitable exposure and development, can become the centre of

την κατάλληλη προβολή και αξιοποίησή τους, μπορούν να αποτελέσουν πόλο έλξης και ειρηνικής συνύπαρξης των νέων όλου του κόσμου.

Αρωγοί στο έργο αυτό είναι: η **ΚΒ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων** που με τη διοργάνωση, σε μόνιμη βάση, μιας φωτογραφικής έκθεσης στο αρχαίο στάδιο, που βρίσκεται στην ακρόπολη της αρχαίας Ρόδου, με τίτλο «**Άθλα εκ Ρόδου**», δίνει τη δυνατότητα στους συνέδρους να γνωρίσουν από κοντά μια μνημειακή ζώνη αφιερωμένη στη λατρεία, την παιδεία, τον αθλητισμό και την ψυχαγωγία των κατοίκων της πόλης, δηλ. σε όλα εκείνα τα στοιχεία που θα αποτελέσουν την πρώτη ύλη του αθλητικού τουρισμού, αλλά, ταυτόχρονα, θα αποτελέσει και μια πολιτιστική προσφορά της Ρόδου, γενέτειρας αρχαίων ολυμπιονικών, στην Αθήνα των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004.

Για την έκθεση αυτή υπάρχουν επεξηγηματικά κείμενα, συνοδευόμενα από πλούσιο φωτογραφικό υλικό, που συνέταξε η αρχαιολόγος δρ., **Μελίνα Φιλήμονος-Τσοποτού** και μετέφρασε η επίσης αρχαιολόγος κ. **Φωτεινή Ζερβάκη**, οι οποίες τα θέτουν ευγενώς στη διάθεση του Διεθνούς Συνεδρίου, προκειμένου να βοηθήσουν τους επισκέπτες και συνέδρους, αλλά και κάθε ενδιαφερόμενο πολίτη, στη ξενάγησή τους στα μνημεία της ακρόπολης της Ρόδου.

Η **Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών Δωδεκανήσου**, πνευματικός φορέας της Ρόδου και του νομού μας, στηρίζει το

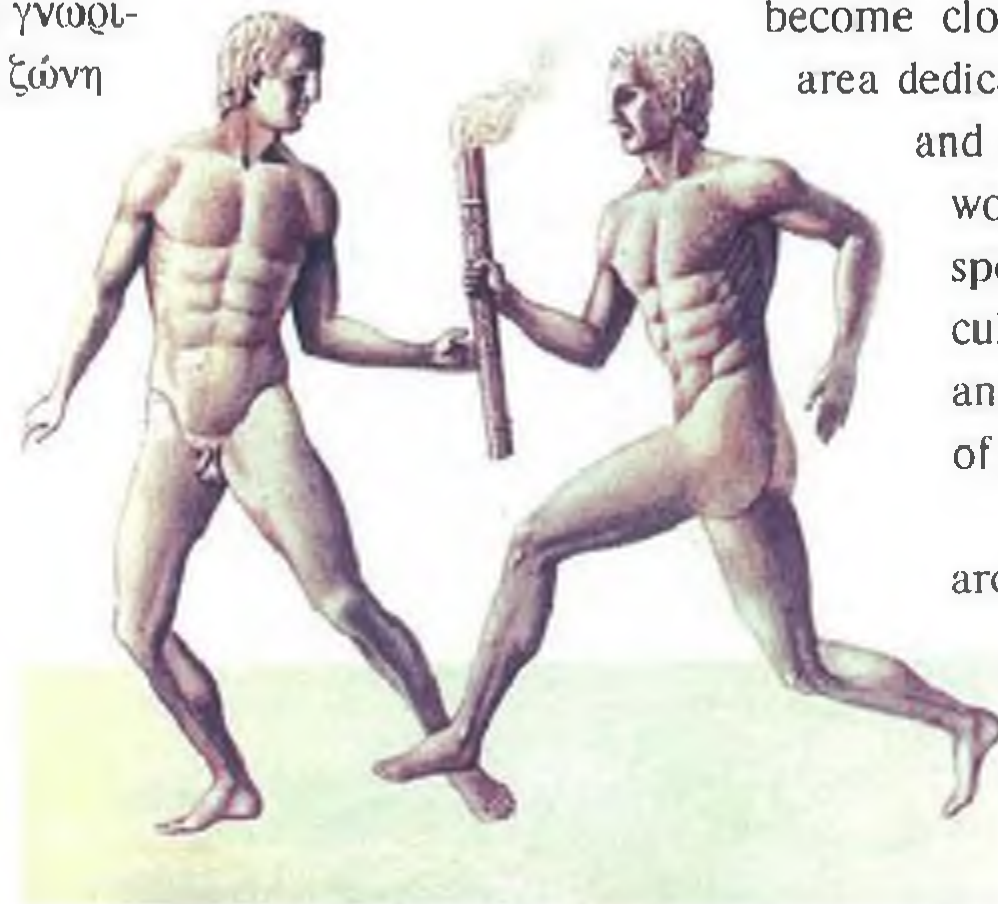
attraction and peaceful coexistence of the young people of the world.

Assisting in this project is the 22nd Ephorate of Prehistoric and Classical Antiquities which, having organized the permanent photograph exhibition at the ancient stadium, located at the Acropolis of ancient Rhodes, entitled "Athla ek Rodou" (Sports from Rhodes), offers the discussants an opportunity to become closely acquainted with a monumental area dedicated to the cultic practices, education and recreation of the Rhodians, in other words, all the elements that can ignite sports tourism. This will also constitute a cultural offering by the homeland of ancient Olympic winners to the Athens of the 2004 Olympic Games.

Melina Filimonos-Tsopotou, archaeologist dr, has compiled explanatory texts on this exhibition, translated by the archaeologist Fotini Zervaki, accompanied by a rich collection of photographs. These texts have been kindly put at the disposal of the International

Conference, in order to assist the guests and discussants, as well as any interested party, in their tour of the monuments at the Acropolis of Rhodes.

The House of Arts and Literature of the Dodecanese, literary organization of Rhodes supports the International Pre-Olympic Conference on Sports Tourism by undertaking the redaction and publication of an informational booklet, based on the texts and photographs from the "Athla ek Rodou" exhibition by the 22nd Ephorate of

Παγκόσμιο Προ-Ολυμπιακό Συνέδριο Αθλητικού Τουρισμού αναλαμβάνοντας την επιμέλεια της έκδοσης ενός ενημερωτικού τεύχους, με βάση τα κείμενα και τις φωτογραφίες από την έκθεση «Άθλα εκ Ρόδου», της ΚΒ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, συμπληρωμένα με πρόσθετα κείμενα του **Νίκου Νικολάου**, προέδρου της Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών Δωδεκανήσου, (πρόλογος, οι αθλητικοί αγώνες στην αρχαιότητα, Ολυμπιακοί Αγώνες, αρχαίοι Ρόδιοι ολυμπιονίκες, αναβίωση των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων το 1896, Ολυμπιακοί Αγώνες στην Αθήνα 2004 και μερικούς πίνακες), σε μετάφραση της κ. **Βάσως Μιχαλαρέα**.

Η προσπάθεια, όμως, αυτή των φορέων-αρωγών του Συνεδρίου δεν θα μπορούσε να υλοποιηθεί χωρίς την υλική και ηθική στήριξη του **Ιδρύματος Υποτροφιών Ρόδου**, «Εμμανουήλ Χριστ. Σταματίου και Μαρίας Χριστ. Σταματίου-Παπαδάκη», της Προέδρου του Ιδρύματος, κ. **Μαρίας Χριστ. Σταματίου-Παπαδάκη** και του Διοικητικού του Συμβουλίου, που ευγενώς προσφέρθηκαν να αναλάβουν εξ ολοκλήρου τη χρηματοδότηση της δίγλωσσης αυτής έκδοσης, γεγονός που καταγράφεται ως μια ακόμη αξιόλογη πρωτοβουλία, μέσα στις άλλες που ανέλαβαν στα δύο μόλις χρόνια από τη σύσταση του Ιδρύματος.

Νίκος Νικολάου

Πρόεδρος

Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών Δωδεκανήσου

Prehistoric and Classical Antiquities, complemented by additional texts from Nikos Nikolaou, President of the House of Arts and Literature of the Dodecanese. Mr. Nikolaou will be prefacing the publication, adding texts on the sports events in antiquity, the Olympic Games, ancient Rhodian Olympic winners, the revival of the Olympic Games in 1896, the 2004 Olympic Games in Athens and a number of tables), translated by Mrs. Vasso Mihalarea.

This effort could not have been realized by the organizations/ assistants of the Conference if it had not been for the moral support and financial assistance by the Scholarship Foundation of Rhodes, (Emmanuel C. Stamatiou and Maria C. Stamatiou-Papadakis", the President of the Foundation, Mrs. Maria C. Stamatiou-Papadakis and the Board of Directors who kindly offered to wholly finance this bilingual edition. This is one of the many remarkable initiatives taken by the Foundation since its founding, only two years ago.

Nikos Nikolaou

President

of the House of Arts and Literature Dodecanese

ΝΙΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΟΙ ΑΘΛΗΤΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

Στην αρχαία Ελλάδα, ο αθλητισμός και ειδικότερα το αθλητικό ιδανικό και το αγωνιστικό πνεύμα, για πρώτη φορά στην ανθρώπινη ιστορία, εντάσσονται μέσα στο σύνολο της κοινωνικής ζωής του ανθρώπου και αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της παιδείας του. Η ψυχική και πνευματική καλλιέργεια του ανθρώπου συμπληρώνονται με την άσκηση του σώματος και βοηθούν να πραγματοποιηθεί η αρμονική ισορροπία του σώματος και του νου.

Οι αρχαίοι Έλληνες απέδιδαν μεγάλη σημασία στη φυσική άσκηση και στη σωματική τελειότητα, την οποίαν επεδίωκαν να κατακτήσουν με τη γυμναστική. Η γυμναστική και το άθλημα δένονται με τη μουσική παιδεία των νέων. Και η θρησκεία καθιερώνει αυτήν την παιδεία μέσα στα πανελλήνια ιερά, όπου οι γυμνικοί και μουσικοί αγώνες τελούνται προς τιμήν μιας θεότητας, μπροστά σε χιλιάδες Ελλήνων που συρρέουν από κάθε γεωγραφικό σημείο του αρχαίου κόσμου.

Πολύ αργότερα, οι αγώνες αυτοί, θα μετασηματιστούν βαθμιαία σε γνήσιους αθλητικούς αγώνες, χωρίς όμως να πάνε να συνδέονται με τη θρησκεία.

NIKOS NIKOLAOU

ANCIENT GREEK GAMES

In ancient Greece, sports, especially the athletic ideal and spirit of the games, are encompassed within man's whole social life for the first time in human history, comprising an integral part of his education. Spiritual and intellectual cultivation are complemented by physical exercise, assisting in the realization of a harmonious balance of body and mind.

Ancient Greeks placed great significance on physical exercise and perfection, an aspiration they aimed to achieve by means of gymnastics. Gymnastics and events are intertwined with the musical education of youth. Religion sanctions this education through the panhellenic iera (Holy Games), where the gymnikoi and mousikoi (nude and musical) games were held in honor of a divinity, in front of thousands of Greeks, gathering from every geographical corner of the ancient world.

Much later, these games are gradually transformed into genuine sports events, not losing their religious connection.

Οι πυγμάχοι.
Τοιχογραφία της
Θήρας, 1650 π.Χ.
(Αθήνα, Εθνικό
Αρχαιολογικό
Μουσείο)

The pugilists.
Fresco from Thera,
1650 BC
(Athens, National
Archaeological
Museum)

Μέσα από διάφορες πηγές διαπιστώνεται ότι το ολυμπιακό αθλητικό ιδεώδες έχει τις ρίζες του σε εποχές πολύ παλαιότερες από το 776 π.Χ., επίσημη χρονολογία έναρξης των Ολυμπιακών Αγώνων.

Την προέλευσή τους μπορούμε να την ανιχνεύσουμε στο σημείο στο οποίο συναντιούνται τα ιστορικά γεγονότα με το μύθο.

Τα πρώτα αθλήματα και γυμνάσματα εμφανίζονται στις αρχές της δεύτερης χιλιετίας στη μινωική Κρήτη, όπως τα ταυροκαθάψια, η πυγμή και η πάλη, τα οποία, με το πέρασμα του χρόνου, εξελίσσονται σε πραγματικούς αγώνες.

Στη συνέχεια ήταν οι Αχαιοί εκείνοι που διέδωσαν τα μινωικά αθλήματα στην ηπειρωτική Ελλάδα, όπου όχι μόνον καθιερώθηκαν αλλά και βελτιώθηκαν στην τεχνική τους.

Και οι Μυκηναίοι όμως θα επιδείξουν μεγάλη αγάπη στους αγώνες και θα ενδιαφερθούν ιδιαίτερα για το στίβο, την πάλη και την πυγμή, ενώ προσθέτουν στα αγωνίσματα το δρόμο και τις αρματοδρομίες.

Οι αγώνες αυτοί, τόσο

It is ascertained through various sources that the Olympic athletic ideal has its roots in times much earlier than 776 BC, the official year the Olympic Games began.

Its origins can be located where historical facts meet with myth.

The first events and games appear at the beginning of the second millennium in Minoan Crete, such as the tavrakathapsia, boxing and wrestling, which gradually evolve into actual games.

Next, the Achaeans were the ones to spread the Minoan games to continental Greece, where they were not only instituted, but also improved in their technique.

The Mycenaeans also later exhibit a great love of games and are especially interested in track events, namely wrestling and boxing, while adding running and chariot racing to the events.

These games, in Minoan as well as Mycenaean times, were closely related to religious ceremonies. The Mycenaeans seem to be the ones to establish the "athla", namely the burial games, to honor the

Σκηνές από ταυρομαχίες. Ρυτό από την Μινωική Κρήτη. (σχέδιο Κ. Ηλιάκης) (Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου)

Bull-fighting scenes. Rhyton from Minoan Crete. (drawing K. Iliakis) (Archaeological Museum of Herakleion)

στη μινωική όσο και στη μυκηναϊκή περίοδο, είχαν σχέση με θρησκευτικές τελετές. Οι Μυκηναίοι όμως φαίνεται ότι ήταν αυτοί που καθιέρωσαν τα «άθλα», τους ταφικούς δηλαδή αγώνες, για να τιμήσουν έναν επιφανή νεκρό και ήταν οι πρώτοι που έδωσαν ελληνικό χαρακτήρα στους αγώνες και διαμόρφωσαν το αθλητικό πνεύμα της άμιλλας, έτσι όπως αυτό κυριάρχησε στον ελληνικό χώρο κατά τη διάρκεια των ιστορικών χρόνων.

Τη συνέχιση και επιβίωση της μυκηναϊκής παράδοσης ανιχνεύουμε κυρίως στην Ιλιάδα και στην Οδύσσεια από τις οποίες αντλούμε συγκεκριμένα στοιχεία για τη θέση τους στην ομηρική κοινωνία καθώς και λεπτομερείς περιγραφές των τελούμενων αγώνων. Η ομηρική ρήση «**Αιέν αριστεύειν**

renowned dead. They were the first to give the games their Greek character, shaping the sports ideal of competition, as it later prevailed on Greek land through history.

The continuation and revival of Mycenaean tradition can mainly be found in the Iliad and Odyssey, from which particular information can be deduced about their place in Homeric Society, as well as finding detailed descriptions of the games that were held. The Homeric proverb "**Αιέν αριστεύειν και υπειροχόν εμμεναι άλλον**" (always be the best and surpass the others), express the ideals of society during the heroic era, upon which the education of young people was later based in ancient Greece.

The initial local nature of the games gradually becomes

Αγώνες προς τιμήν του νεκρού Πατρόκλου. Μελανόμορφος κρατήρας. (Αρχαιολογικό Μουσείο Φλωρεντίας).

11. Games held in honor of dead Patroklos. Black figure krater. (Florence, Museo Archeologico).

και υπείροχον έμμεναι άλλων» (πάντα να είσαι ο καλύτερος και να ξεπερνάς τους άλλους), εκφράζει και τα ιδανικά της κοινωνίας των ηρωικών χρόνων, στα οποία στηρίχθηκε αργότερα η αγωγή των νέων στην αρχαία Ελλάδα.

Ο αρχικά τοπικός χαρακτήρας των αγώνων σιγά - σιγά γίνεται πανελλήνιος. Τέσσερα ήταν τα μεγάλα ιερά, στα οποία οι, ως τότε, τοπικοί αναδιοργανώνονται ως πανελλήνιοι αγώνες: Η Ολυμπία, οι Δελφοί, η Ισθμία (Κόρινθος) και η Νεμέα.

Αν και ως ιδρυτές των πανελληνίων ιερών αναφέρονται μυθικά πρόσωπα, αυτοί που θεσπίζουν τους αγώνες ως πανελλήνιους είναι πρόσωπα ιστορικά. Ειδικότερα:

Η θέσπιση των αγώνων της Ολυμπίας γίνεται το 776

panhellenic. There were four great sanctuaries, where, beginning in the 6th century, the until then local games become panhellenic: Olympia, Delphi, Isthmia (in Corinth) and Nemea.

Although mythical characters are mentioned as founders of the panhellenic iera, those who establish the games as panhellenic are historical personalities. In particular:

The games in **Olympia** are instituted in 775 BC by the king of Ilida, Ifitos and are held every four years in honor of Zeus in Ilida.

The **Pythia** are founded by the tyrant of Sikyona, Kleisthenis, between 590 and 582 BC, and are held every

Οπλίτης δρόμος.
Από παράσταση
αμφορέως του 3ου αι,
π. Χ.
(Μόναχο,
Αρχαιολογικό
Μουσείο). München

Race in armour.
Amphora
representation
of the 3rd century BC
(Munich,
Archaeological
Museum)

π.Χ. από το βασιλιά της Ήλιδας Ίφιτο και τελούνται κάθε τέσσερα χρόνια προς τιμήν του Διός στην Ήλιδα.

Τα Πύθια θεσπίζονται από τον τύραννο της Σικυώνας Κλεισθένη, το 590-582 π.Χ., και τελούνται κάθε τέσσερα χρόνια στους Δελφούς, προς τιμήν του Απόλλωνα, που σκότωσε εκεί το δράκοντα Πύθωνα.

Τα Ίσθμια θεσπίζονται από τους Κυψελίδες, τυράννους της Κορίνθου, το 582 π.Χ. και τελούνται κάθε δεύτερο έτος στην Ισθμία, στο ιερό του Ποσειδώνα.

Τα Νέμεα, γίνονται από το 573 π.Χ. και κάθε δυο χρόνια στην κοιλάδα της Νεμέας, στο ιερό του Διός.

Στους πανελλήνιους αγώνες ανήκουν και τα Μεγάλα

four years in Delphi, in honor of Apollo, who killed the dragon Python there.

The **Isthmia** are founded by the Kypselides, tyrant of Corinth, in 582 BC and are held every second year in Isthmia, at Poseidon's sanctuary.

The **Nemea** are held since 573 BC, every two years in the valley of Nemea, at the Zeus sanctuary.

The **Great Panathenian** games also belong to the panhellenic games, the great festival of the state of Athens, and are held every four years, three years after each of the Olympics, in honor of the patron goddess of the state, Athena.

Παναθηναϊκό τέθριππο.
Από μελανόμορφο
αμφορέα του 540 π.Χ.
περίπου.
(Μόναχο, Αρχαιολογικό
Μουσείο)

Panathenian tethrippon
(chariot drawn by four
horses). From a black –
figure amphora of
approximately 560 BC.
(Munich, Archaeological
Museum)

Παναθήναια, η μεγαλύτερη γιορτή της πόλης της Αθήνας, που τελούνταν κάθε τέσσερα χρόνια, στον 3ο χρόνο κάθε Ολυμπιάδας, προς τιμήν της πολιούχου της πόλης θεάς Αθηνάς.

Ο χρόνος διεξαγωγής των αγώνων ήταν έτσι διαμορφωμένος ώστε καμιά γιορτή να μην εμποδίζει την άλλη.

Σε όλους τους πανελλήνιους αγώνες της αρχαιότητας μπορούσαν να πάρουν μέρος όλοι οι Έλληνες. Αυτό και μόνο το γεγονός έδινε στους αγώνες έναν εθνικό χαρακτήρα και τους ανύψωνε πέρα από το στενό πλαίσιο των πόλεων, δημιουργώντας έτσι την ευκαιρία να συνειδητοποιήσουν με τρόπο αισθητό τη συγγενεία τους, την εθνική τους ενότητα. Μέσα σ' αυτές τις πανελλήνιες συγκεντρώσεις οι Έλληνες, οι οποίοι ζούσαν διασκορπισμένοι σε διάφορα γεωγραφικά σημεία σ' όλη την έκταση της Μεσογείου, συνειδητοποιούσαν κάθε φορά με τη συμμετοχή τους πως ήταν μέλη ενός ενιαίου έθνους.

Η μεγάλη νίκη του αθλητή στις πανελλήνιες γιορτές μπορούσε να απαθανατιστεί με τους επινίκιους ύμνους. Σπουδαίοι συνθέτες επινίκιων ωδών ήταν ο Σιμωνίδης ο Κείος (556-467 π.Χ.), ο Βακχυλίδης ο Κείος (504-430 π.Χ.) και ο Πίνδαρος³, ο γνωστότερος και επιφανέστερος όλων.

Οι τρεις αθλητικοί χώροι που ξεχώριζαν στην αρχαίο-

The time during which the games were conducted was organized in such a way that no festival would prevent the other.

All Greeks could take part in every panhellenic game of antiquity. This fact gave the games a national trait and rose them above the narrow bounds of states, thus creating an opportunity for Greeks to perceivably understand the relationship among them and their national unity. By participating in these panhellenic gatherings, Greeks, who lived scattered along different geographical corners on Mediterranean land, realized that they were members of a unified nation.

Honours were bestowed on the athlete, whose great victory was celebrated with an Ode to his triumph. Simoneides Keios (556-467 BC) and Vakhylides Keios (504-430 BC) were great composers of Victorious Odes. Pindaros² was the most renowned of all composers.

The three most important sports venues were the Stadium, the Gymnasium and the Hippodrome. The foundation of the Gymnasium had a particularly cultural nature. It functioned as a symbol of Hellenic Culture. It is a purely Greek phenomenon, not existing in any other civilization. It functioned as a symbol of Greek

3. **Πίνδαρος:** Ο μεγαλύτερος λυρικός ποιητής της αρχαίας Ελλάδος. Γεννήθηκε στις Κυνός Κεφαλές, κοντά στη Θήβα, το 522/518 π.Χ. Γόνος αριστοκρατικής οικογένειας, υπήρξε φιλοξενούμενος πολλών τυράννων της Σικελίας και πέθανε στο Άργος το 438 π.Χ. έχοντας τιμηθεί πολλές φορές. Οι πινδαρικές ωδές ανήκουν σε όλα τα είδη του χορικού λυρισμού και αναπτύσσουν, μέσα από μυθικές διηγήσεις, μια θρησκευτική και ηθική αλήθεια. Από τη μεγάλη του δημιουργία σώζονται ακέραια μόνο τα τέσσερα βιβλία των Επινίκιων ύμνων στους νικητές των τεσσάρων πανελλήνιων αγώνων.

3. **Pindaros:** The most important lyrical poet of ancient Greece. He was born in Kynos Kefales, close to Thiva, in 522/518 BC. A descendant of an aristocratic family, he had been the guest of many tyrants of Sicily, dying in Argos in 438 BC, having been honoured many times over. The Pindarian Odes belong to all types of choric lyricism and develop religious and moral truths through mythical recitals. Of his great creations, only four of his "Epinikon" books have been saved, Odes to the winners of the four panhellenic games.

τητα ήταν το **Στάδιο**, το **Γυμνάσιο** και ο **Ιππόδρομος**. Ο θεσμός του Γυμνασίου είχε έναν ιδιαίτερο πνευματικό χαρακτήρα. Είναι φαινόμενο καθαρά ελληνικό και δεν υπήρχε σε κανέναν άλλο πολιτισμό. Λειτουργήσε ως σύμβολο του ελληνικού πολιτισμού. Σ' αυτό οφείλεται η ανάπτυξη του ελληνικού πνεύματος, εκεί διαμορφώθηκε ο ιδανικός πολίτης, ο «καλός καγαθός», ο ικανός να προασπίσει τα πάτρια εδάφη αλλά και τα ιδανικά της φυλής. Το Γυμνάσιο συνέβαλε στη διαμόρφωση ενός υψηλού προτύπου: του ελεύθερου, αθλούμενου ανθρώπου.

Και στην αρχαία Ρόδο η γυμναστική και ο αθλητισμός αποτελούσαν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την εκπαίδευση και διαπαιδαγώγηση των νέων που επιτυγχανόταν με τη συνεχή φοίτησή τους στα Γυμνάσια, που είχαν αναχθεί σε χώρους κοινωνικών και πνευματικών διεργασιών. Εκεί οι νέοι είχαν την ευκαιρία να δείξουν την αθλητική τους αρετή και να αγωνιστούν για μια τιμητική νίκη. Δεν υπάρχει αρχαίος συγγραφέας που να μην έχει ασχοληθεί με την καλλιέργεια και την ανάπτυξη της γυμναστικής στη Ρόδο, που είχε φθάσει σε ύψιστο σημείο ακμής.

civilization. The development of the Greek spirit emanates from it. That is where the ideal citizen, "kalos kagathos" (beautiful and virtuous) man, was shaped, capable of defending his homeland and the tribe's ideals. The Gymnasium contributed to the creation of a noble exemplar: the independent man who exercises.

Gymnastics and sports were the necessary prerequisites for the education of the young in Rhodes as well. This was made possible by their continuous attendance at the Gymnasiums, which had become places of social and intellectual processes. Young men had the opportunity to demonstrate their athletic virtues there, contending for a virtuous victory. There has not been one ancient author who has not written of the cultivation and development of gymnastics in Rhodes, which had risen to the highest standards.

Παλαιστές.
(Εθνικό
Αρχαιολογικό
Μουσείο).

Wrestlers.
(National
Archaeological
Museum)

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

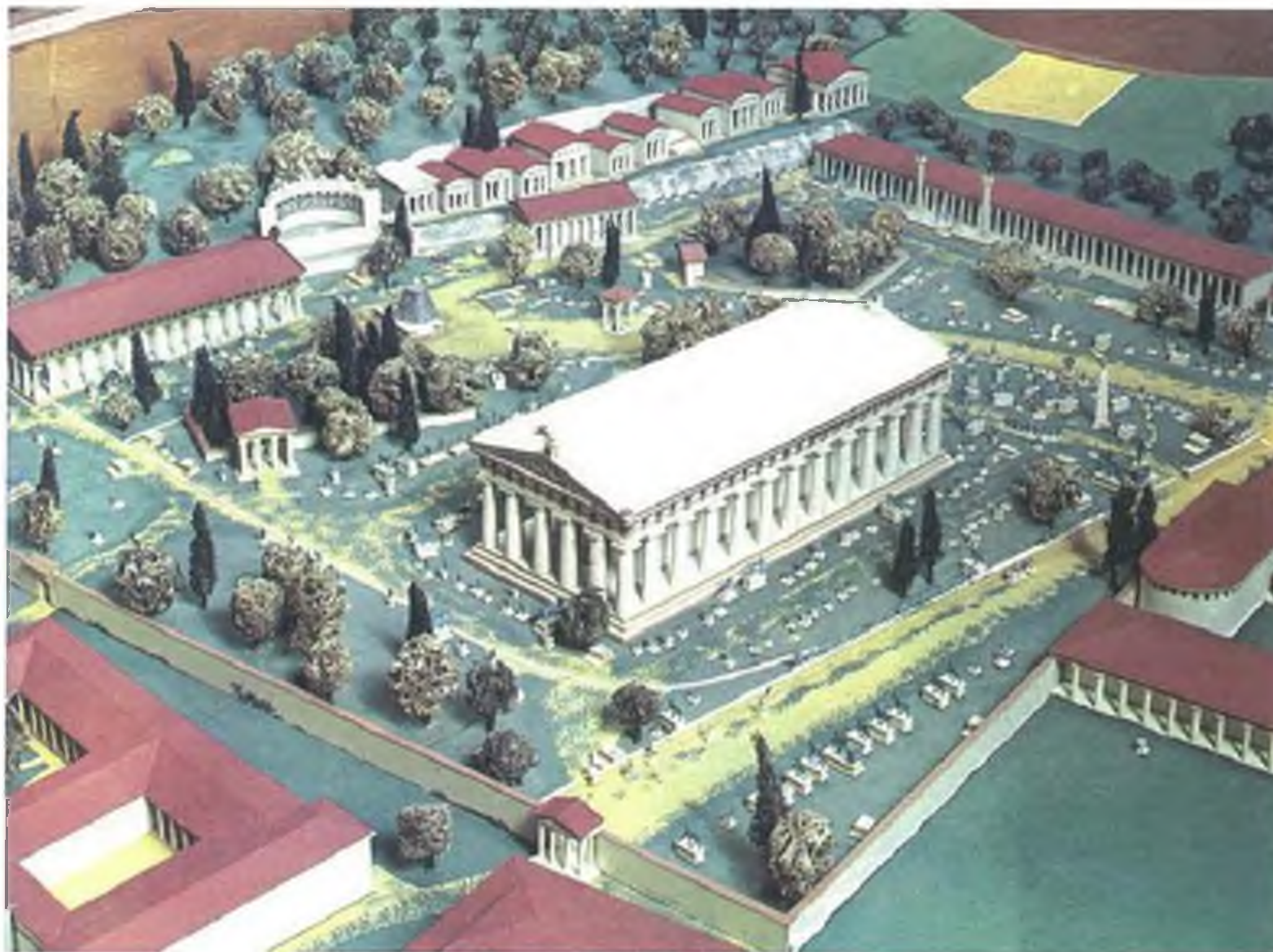
Απ' όλους τους πανελλήνιους αθλητικούς αγώνες οι Ασπυδαιότεροι και αρχαιότεροι ήταν οι Ολυμπιακοί Αγώνες, που πέτυχαν εκείνο που δεν είχαν κατορθώσει να επιτύχουν ούτε η θρησκευτική ακτινοβολία των Δελφών, ούτε οι Αμφικτιονίες, δηλαδή την κατάπαυση των πολέμων. Πριν και μετά τους αγώνες για αρκετό χρονικό διάστημα ίσχυε ο θεσμός της ιερής «εκεχειρίας», που ήταν σεβαστός από όλες τις πόλεις. Χάρη στο θεσμό αυτό το ιερό της Ολυμπίας απέκτησε τεράστιο κύρος και φήμη.

Η Ολυμπία αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους ιστορικούς χώρους του κόσμου, τόσο λόγω αρχαιολογικού

THE OLYMPIC GAMES

Of all the panhellenic sports games, the greatest and oldest of all were the Olympic Games. Through them, termination of war was achieved, a feat that none of the other games, neither the religious radiance of the Delphi, nor the Amphiktionies, had ever been capable of. For a long time before and after the games the holy "ekeheiria" was established, a truce that was sacred to all states. Thanks to this institution, the sanctuary at Olympia became renowned for its authority.

Olympia is one of the most important historical grounds in the world because of its archaeological interest,

Η ιερή Άλτις της Ολυμπίας κατά την αρχαιότητα (αναπαράσταση Hans Schleif).

Holy Altis of Olympia in antiquity (representation Hans Schleif).

ενδιαφέροντος όσε και, κυρίως, διότι αποτελεί σημείο εκκίνησης και αναφοράς της παγκόσμιας αθλητικής ιστορίας.

Ήδη από την αυγή της ιστορίας, το έτος 776 π.Χ., έτος της πρώτης Ολυμπιάδας, διακόσια περίπου χρόνια πριν καθιερωθούν οι άλλοι πανελλήνιοι αγώνες, το ιερό της Ολυμπίας είναι πανελλήνιο και το κύρος του απλώνεται σ' Ανατολή και Δύση.

Η πρώτη Ολυμπιάδα το 776 π.Χ., αποτελεί ορόσημο γιατί από το έτος αυτό αρχίζουν οι ιστορικοί χρόνοι στην Ελλάδα και η επίσημη χρονολόγηση.

Με τους Ολυμπιακούς Αγώνες θεμελιωνόταν το ιδανικό της ευγενούς άμιλλας, που αποτελούσε τη βάση της αγωγής των νέων σ' όλες τις ελληνικές πόλεις και το κύριο κίνητρο για την καλλιέργεια και τη μέγιστη δυνατή ανάπτυξη των σωματικών, ψυχικών και διανοητικών ικανοτήτων του ανθρώπου.

Μόνο Έλληνες ελεύθεροι πολίτες είχαν το δικαίωμα να πάρουν μέρος στους Ολυμπιακούς Αγώνες. Ο κοινός αγώνας των Ελλήνων κατά των Περσών τους συσπείρωσε ακόμη περισσότερο και οι Ολυμπιακοί αγώνες, ως σύμβολο της ενότητας των

as well as for the fact that it constitutes a starting point and benchmark for international sports history.

From the dawn of history, as early as 776 BC, the year of the first Olympic Games, approximately two hundred years before the other panhellenic games were established, the sanctuary of Olympia was panhellenic and its prestige was spread towards both the East and West.

The first Olympic Games in 776 BC are a milestone, since that is the year when history begins to be recorded in Greece.

The Olympic Games laid the foundations for the ideal of noble competition, the basis for young people's education in all Greek states, as well as the main motive for the cultivation and greatest possible development of all physical, spiritual and intellectual human abilities.

Only free Greek citizens had the right to participate in the Olympic Games. The common endeavor against Persians colligated the Greeks even more than before. The Olympic Games became a symbol of the unity of Panhellenes, making them even

Η παλαίστρα και το γυμνάσιο της Ολυμπίας

The palestra and the gymnasium of Olympia.

Πανελλήνων, απέκτησαν μεγαλύτερη αίγλη.

Στους Ολυμπιακούς αγώνες ο δρόμος αναφέρεται ως το παλαιότερο αγώνισμα και σύμφωνα με την παράδοση το είχε καθιερώσει ο **Ιδαίος Ηρακλής**. Αυτό ήταν το αγώνισμα του δρόμου ταχύτητας, του δρόμου **σταδίου**, όπως το έλεγαν οι αρχαίοι. Σ' αυτό οι αθλητές έπρεπε να διατρέξουν μια απόσταση 600 ποδών, δηλαδή περίπου 192 μέτρων, που ισοδυναμούσε με το βασικό μέτρο μήκους των αρχαίων, το στάδιο. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο ότι το αγώνισμα αυτό έδωσε την ονομασία στο οικοδόμημα όπου διεξάγονται από την αρχαιότητα έως σήμερα οι αθλητικοί αγώνες. Ο δρόμος σταδίου ήταν στις 13 πρώτες Ολυμπιάδες το μοναδικό αγώνισμα.

Ως νικητής του πρώτου αυτού αγωνίσματος, πρώτος Ολυμπιονίκης φέρεται ο Κόροιβος από την Ηλεία. Αργότερα προστέθηκαν και άλλα αγωνίσματα.

more prestigious.

Racing is recorded as the oldest of all events in the Olympic Games, originally founded by Hercules himself, according to tradition. This was the racing event of the *Stadio* road, as the ancient Greeks called it. In this event, athletes were to run a 600 foot distance, approximately 192 meters, which was equivalent to the basic measurement of length for ancient Greeks, the stadio. Moreover, it is not coincidental that this event gave its name to the structure used from antiquity until today for sports events to be held. The stadio race was the only event in the first 13 Olympic Games.

The first winner of this first event is said to be Koroivos from Ileia. Later more events were added.

Πίνακας εισαγωγής αγωνισμάτων στην Ολυμπία

Table of Introduction of Events to the Olympic Games

Ολυμπιάδα	Έτος	Αγώνισμα	Olympiad	Year	Event
1η	776 π.Χ	Στάδιο	1st	776 BC	Stadio
14η	724 π.Χ	Δίαυλος (αγώνας δρόμου δύο σταδίων)	14th	724 BC	Diaulos (racing event in two stades)
15η	720 π.Χ	Δόλιχος (7 έως 24 στάδια)	15th	720 BC	Dolichos (7 to 24 stades)
18η	708 π.Χ	Πένταθλο και πάλη (άλμα, δισκοβολία, ακοντισμός, δρόμος σταδίου και πάλη)	18th	708 BC	Pentathlon and wrestling (jumping, discus, javelin, stadio running and wrestling)
23η	688 π.Χ	Πυγμαχία	23rd	688 BC	Boxing
25η	680 π.Χ	Αρματοδρομία	25th	680 BC	Chariot racing
33η	648 π.Χ	Ιπποδρομία κελήτων ίππων και παγκράτιο	33rd	648 BC	The keles horseracing and the pankration
37η	632 π.Χ	Δρόμος και πάλη παιδων	37th	632 BC	Running and wrestling for boys
38η	628 π.Χ	Πένταθλο παιδων (δεν συνεχίστηκε)	38th	628 BC	Pentathlon for boys (was not continued)
41η	616 π.Χ	Πυγμή παιδων	41st	616 BC	Boxing for boys
65η	520 π.Χ	Οπλίτης δρόμος	65th	520 BC	Race-in-armor
70η	500 π.Χ	Απήνη = Ιπποδρομία ημιόνων (έως το 444 π.Χ.)	70th	500 BC	Apini = Horseracing with mules (until 444 BC)
71η	496 π.Χ	Κάλπη = Ιπποδρομία φοράδων (έως το 444 π.Χ.)	71st	496 BC	Kalpi = Horseracing with mares (until 444 BC)
93η	408 π.Χ	Συνωρίς = Αρματοδρομία με δύο ίππους	93rd	408 BC	Sinoris = Chariot racing with two horses
96η	396 π.Χ	Αγώνες σαλπικτών και κηρύκων	96th	396 BC	Trumpeters' and messengers' race
99η	384 π.Χ	Αρματοδρομία με πώλους	99th	384 BC	Chariot racing with colts
128η	268 π.Χ	Συνωρίς με πώλους	128th	268 BC	Sinoris with colts
131η	256 π.Χ	Ιπποδρομία κελήτων πώλων	131st	256 BC	Horse racing with keles colts
145η	200 π.Χ	Παγκράτιο παιδων	145th	200 BC	Pankration for boys

Το μοναδικό βραβείο, το «άθλον», για τους νικητές στην Ολυμπία ήταν ένα στεφάνι από κλαδί αγριελιάς, ο κότινος. Οι επιδόσεις των αθλητών δεν καταγράφονταν. Η ολυμπιακή νίκη και μόνο άπλωνε τη φήμη του νικητή ως τα πέρατα του ελληνικού κόσμου. Άρρηκτα δεμένο με το δικό του ήταν και το όνομα της πατρίδας του, που γινόταν και αυτό πανελλήνια γνωστό. Έτσι η επιστροφή του ολυμπιονίκη στην πατρίδα του και η είσοδός του σ' αυτήν γινόταν με την κατεδάφιση τμήματος του τείχους που την περιέβαλλε.

Οι Ολυμπιάδες συνεχίστηκαν μέχρι το τέλος του αρχαίου κόσμου και την απαγόρευση της τέλεσής τους, το 393 μ.Χ. από τον αυτοκράτορα του Βυζαντίου, Θεοδοσίο τον Α΄. Κατά το διάστημα αυτό των 1.169 χρόνων, διεξήχθησαν 293 Ολυμπιάδες.

The single prize, the "athlon", for the winners at Olympia, was an olive branch crown called a kotinos. The performance of the athletes was not recorded. The Olympic victory in itself spread the fame of the winner beyond the Greek world. Closely bound to his own name, was the name of his homeland, which was also renowned in the panhellene. Thus, the return of the Olympic winner to his homeland was made by demolishing a part of the walls surrounding the state to facilitate his entrance.

The Olympic Games continued until the end of the ancient Greek world and the suspension of them in 393 BC by the emperor of Byzantium, Theodosios I. 293 Olympiads were held during these 1,169 years.

ΑΡΧΑΙΟΙ ΡΟΔΙΟΙ ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΕΣ

Από τους 4.000 περίπου αθλητές, που αναδείχθηκαν νικητές στους 12 αιώνες που διήρκεσαν οι Ολυμπιακοί Αγώνες, έχουν σωθεί περίπου 1.000 ονόματα.

Για πρώτη φορά, περί το 400 π.Χ. ο Ιππίας ο σοφιστής, φιλόσοφος από την Ηλεία, καταγράφει συστηματικά πίνακες ολυμπιονικών, αρχίζοντας από την Ολυμπιάδα του 776 π.Χ. και τη νίκη του Κόροιβου στο δρόμο του σταδίου. Το έργο του Ιππία συμπληρώθηκε αργότερα από άλλους ιστορικούς. Ονόματα ολυμπιονικών βρίσκουμε όμως και σε

ANCIENT RHODIAN OLYMPIC WINNERS

Approximately 1,000 names have been saved, of the some 4,000 athletes that were winners during the 12 centuries of the Olympic Games.

Around 400 BC, Ippias the sofistis, a philosopher from Heia, systematically records tables of the Olympic winners for the first time, beginning from the 776 BC Olympics and the victory of Koroivos in the stadio race. Ippias' work was later completed by other historians. Olympic winners' names are also found in the texts by classical

Παράσταση νικητή που αναστηκώνει το έπαθλό του, έναν μεγάλο τρίποδα. Πλαισιώνεται από τέσσερις γυμνούς νέους θεατές, οι δύο από τους οποίους κρατούν λευκά στεφάνια, ενώ οι άλλοι δύο τα έχουν περασμένα στο λαιμό τους.
Αμφορέας ±540 π.Χ.
Κοπεγχάγη, Εθνικό Μουσείο.

The winner of an athletic competition is departing with his prize, a tripod, on his shoulder.
Black-figure amphora. Ca. 540 B.C. Copenhagen, Nationalmuseet.

συγγράμματα της κλασικής ελληνικής γραμματείας, στον Πausanias, τον Πίνδαρο, τον Λουκιανό, τον Διόδωρο το Σικελιώτη κ.ά.

Η Ρόδος με την μεγάλη ακμή και την πρόοδό της, έχει να επιδείξει ονομαστούς αθλητές καταγόμενους από τις καλύτερες οικογένειες, που θεωρούνταν από τους πρώτους στην Ελλάδα.

Πολλοί αθλητές έχουν αναδειχθεί από το νησί της Ρόδου, μια όμως οικογένεια συγκεντρώνει όλες τις τιμές και τη δόξα των νικητών, η οικογένεια των **Διαγοριδών**, που καταγόταν από την αριστοκρατική οικογένεια των **Ερατιδών** της Ιαλυσού, η οποία, σύμφωνα με την παράδοση, προερχόταν από το βασιλιά του Άργους Έρατο.

Οι Διαγορίδες ήταν από τα πιο αρχοντικά σπίτια της Ιαλυσού, απόγονοι των **Ηρακλειδών**, που, σύμφωνα με την παράδοση, ήρθαν με τον Τληπόλεμο και πήραν τη Ρόδο. Έγιναν σύμβολο του αθλητισμού και της αθλητικής ιδέας.

Είναι η εποχή που το νησί της Ρόδου κυριαρχείται από τις τρεις αρχαίες πόλεις, την Ιαλυσό, τη Λίνδο και την Κά-

Διαγόρας - Diagoras

Greek writers, such as Pausanias, Pindaros, Lucianos, Diodoros the Sikeliotis and others.

Rhodes, in its prosperity and progress, had renowned athletes, originating from the best families, who were regarded of the first in Greece.

Many athletes from Rhodes were renowned. Nevertheless, focus is placed on one family for the honor and glory of its winners, the **Diagorides** family, who descended from the aristocrat **Erattides** family of Ialysos, who, according to tradition, descended from the king of Argos, Eratos.

The Diagorides were one of the most stately homes of Ialysos, descendants of the **Herakleides**, who, according to tradition, came with Tlepolemos and took Rhodes. They became a symbol of Sports and the athletic ideal.

It is the time when the island of Rhodes is dominated by three cities, Ialysos, Lindos and Kamiros.

The legendary Olympic winner and periodonikis³, **Diagoras** was the patriarch of the Diagorides. He was

Ερυθρόμορφος κρατήρας από την Ιαλυσό.
Σκηνή ιπποδρομίας.
± 470 π.Χ. Αρχαιολογικό Μουσείο Ρόδου.

Red-figure krater from Ialysos.
Horse race.
Ca. 470 B.C. Rhodes, Archaeological Museum.

μιρο.

Γενάρχης των Διαγοριδών ήταν ο θρυλικός ολυμπιονίκης και περιοδονίκης **Διαγόρας**. Γεννήθηκε στην Ιαλυσό το πρώτο μισό του 5ου π.Χ. αιώνα. Η καταγωγή του ήταν βασιλική, αφού ο πατέρας του Δαμάγητος ήταν εγγονός του βασιλιά της Ιαλυσού Δαμάγητου, η δε μητέρα του ήταν η τρίτη κόρη του Μεσσήνιου ήρωα Αριστομένη.

Άριστος πύκτης (πυγμάχος) ο Διαγόρας είχε νικήσει

born in Ialysos during the first half of the 5th century BC. He was of regal descent, since his father Damagetos was the grandson of the king of Ialysos, Damagetos, and his mother was the third daughter of the hero of Messenia, Aristomenis.

An excellent pyktis (boxer), Diagoras had won in the 79th Olympic Games in 464 BC, twice in the Nemea, four times in the Isthmia, at least once in the Pythia, and many

Παράσταση υποδοχής νικητού σε ιπποδρομία αλόγου. Το άλογο με τον μικρό αναβάτη του υποδέχονται θεομάτρεις ανδρικές μορφές. Η νικητήρια ατμόσφαιρα τονίζεται από τα κλαδιά που κρατούν. Ο γενειοφόρος άνδρας δίπλα στο άλογο, πιθανώς ο προπονητής, κρεμάει μία νικητήρια κόκκινη ταινία στο μουσούδι του ζώου, ως αναγνώριση της προσφοράς του στη νίκη.

Παναθηναϊκός αμφορέας. 530-520 π.Χ. Ναύπλιο, Αρχαιολογικό Μουσείο.

Representation of a victorious jockey.

The horse with his young rider are welcomed by three men holding branches. The bearded man standing next to the horse, possibly the trainer, is hanging a red band on the animal's muzzle, as a recognition of its contribution in the victory.

Panathenaic amphora. 530-520 B.C. Nauplion, Archaeological Museum.

3. Περιοδονίκης ήταν ο αθλητής που είχε κερδίσει και στους τέσσερις πανελλήνιους αγώνες.

3. Periodonikis was the athlete who had won in all four of the panhellenic games.

στην 79η Ολυμπιάδα το 464 π.Χ., δυο φορές στα Νέμεα, τέσσερις φορές στα Ίσθμια, τουλάχιστον μια φορά στα Πύθια, και πολλές φορές στη Ρόδο και σε αμέτρητους άλλους μικρότερους αγώνες στην Αθήνα, τη Ρόδο, την Αίγινα, τα Μέγαρα. Ο Πίνδαρος τον χαρακτήριζε «αθλητή γιγαντόσωμο και στη μάχη ατρόνταχτο» αλλά και «ευθυμάχα» γιατί όταν αγωνιζόταν δεν έστρεφε ποτέ στα πλάγια και δεν απόφευγε τον αντίπαλο.

Στην Άλτι στήθηκε άγαλμά του, έργο του ξακουστού γλύπτη Καλλικλή από τα Μέγαρα. Αργότερα στήθηκαν και τα αγάλματα των γιων και των εγγονών του.

Ο Διαγόρας πέθανε μέσα στο στάδιο της αρχαίας Ολυμπίας από συγκίνηση, όταν στην 83η Ολυμπιάδα, το 448 π.Χ. στεφανώθηκαν νικητές οι γιοι του Δαμάγητος στο παγκράτιο (πάλη-πυγμαχία) και Ακουσίλαος στην πυγμή.

times in Rhodes and in innumerable other smaller games in Athens, Rhodes, Aegina, and Megara. Pindaros described him as a "gigantic athlete, unshakable in combat" and "efthimaxas" (direct fighter) because he never turned sideways while he was fighting and never avoided his opponent.

His statue was erected at Alti, the work of the renowned sculptor Kalliklis from Megara. Later, his sons' and grandsons' statues were also erected.

Diagoras died in the stadium of ancient Olympia by the emotional shock caused when his sons won in the 83rd Olympic Games in 448 BC, Damagetos in the pankration (wrestling-boxing) and Akousilos in the Pygmi (boxing). That was when the celebrated "apotheosis" of the mythical Diagoras took

Βράβευση αθλητή. Φανερά χαρούμενος ο νεαρός νικητής έχει ήδη στολιστεί τιμητικά από τους θεατές: στο λαιμό του κρέμεται ένα στεφάνι, κόκκινες ταινίες έχουν δεθεί στους βραχίονες και τον μηρό του, ενώ στα χέρια του κρατάει κλαδί. Ένας γενειοφόρος άνδρας σπεύδει να του περάσει στο κεφάλι μία τρίτη ταινία. Απόσπασμα από την παράσταση αττικής ερυθρόμορφης υδρίας. ±500 π.Χ. Μόναχο, Antikensammlungen.

The agonothetes tying a band around the head of a young victor, who is holding branches and leaves in his hands. From a red figure hydria. Ca. 500 B.C. Munich, Antikensammlungen.

Τότε συνέβη η περίφημη «αποθέωση» του μυθικού Διαγόρα. Οι δυο γιοι του, περιχαρείς, έτρεξαν και έβαλαν τα στεφάνια τους στο άσπρο κεφάλι του γέρου πατέρα τους κι αφού τον σήκωσαν στα χέρια, έκαμαν το γύρο του θριάμβου ανάμεσα στο πλήθος των Ελλήνων που έρριχναν το Διαγόρα με λουλούδια και τον ευδαιμονούσαν.

Ο Πλούταρχος λέει ότι ένας Λακεδαιμόνιος, βλέποντας τον Διαγόρα ανάμεσα στους στεφανωμένους γιους του, τις θυγατέρες και τους εγγονούς του, τον ασπάστηκε και φώναξε το περίφημο εκείνο «Κάτθανε. Διαγόρα, ουκ ες Όλυμπον αναβήσει» (Πέθανε πια, Διαγόρα. Δεν πρόκειται ν' ανεβείς στον Όλυμπο!). Την σκηνή αυτή περιγράφει με μοναδικό τρόπο και ο ποιητής Στέφανος Δάφνης στο ποίημά του «Ο θρίαμβος του Διαγόρα».

place. His two sons, elated with joy, ran and placed their crowns on their father's white head. They elevated him in their arms and ran around the stadium in triumph, among the crowd of Greeks that sprinkled flowers on Diagoras and cheered him on.

Ploutarchos says that a Lacedaemonian who saw Diagoras among his crowned sons, his daughters and his grandsons, kissed him and shouted the famous "*Katthane, Diagora, ouk es Olympon anavesei*" (Die at last, Diagoras. You have nothing to look forward to now but to rise to Olympos). This scene is uniquely described in the poem "Diagoras' triumph" by the poet Stefanos Daphnis.

Ο Δισκοβόλος του Μύρωνος, 450 π.Χ. περίπου.
Ρωμαϊκό αντίγραφο. Ρώμη, Museo Nazionale Romano.

The Discobolos of Myron, Ca. 450 B.C. Roman copy
Museo Nazionale Romano.

...Κι εκείνος, ως εφτάσανε στο άγαλμα εμπρός
της Νίκης,
τ' άσπρο κεφάλι του έγειρε με χαμογέλιο αχνό
κι ευτυχισμένος τρεις φορές ο γέρο Ολυμπιονίκης
τα μάτια του παράδωσε στο φως το αληθινό.

Γύρω ξεσπούσε ο θρίαμβος κι αλάλαξαν τα σείστρα
και τον παιάνα οι σάλπιγγες χτυπούσανε ηχηρό
και τ' άνθια πάντα πέφτανε απάνω στην κονίστρα
και τ' άνθια πάντα ραίνανε το γέροντα νεκρό.

Ο Διαγόρας και η Ρόδος, γενέτειρα του Διαγόρα και των Διαγοριδών, υμνήθηκαν από το θείο ποιητή Πίνδαρο το 464 π.Χ. στην έβδομη επινίκια ωδή του (Ζ' Ολυμπιονίκος). Ο ύμνος αυτός ήταν γραμμένος με χρυσά γράμματα σε μαρμάρινη στήλη στο ναό της Λινδίας Αθηνάς στην Ακρόπολη της Λίνδου.

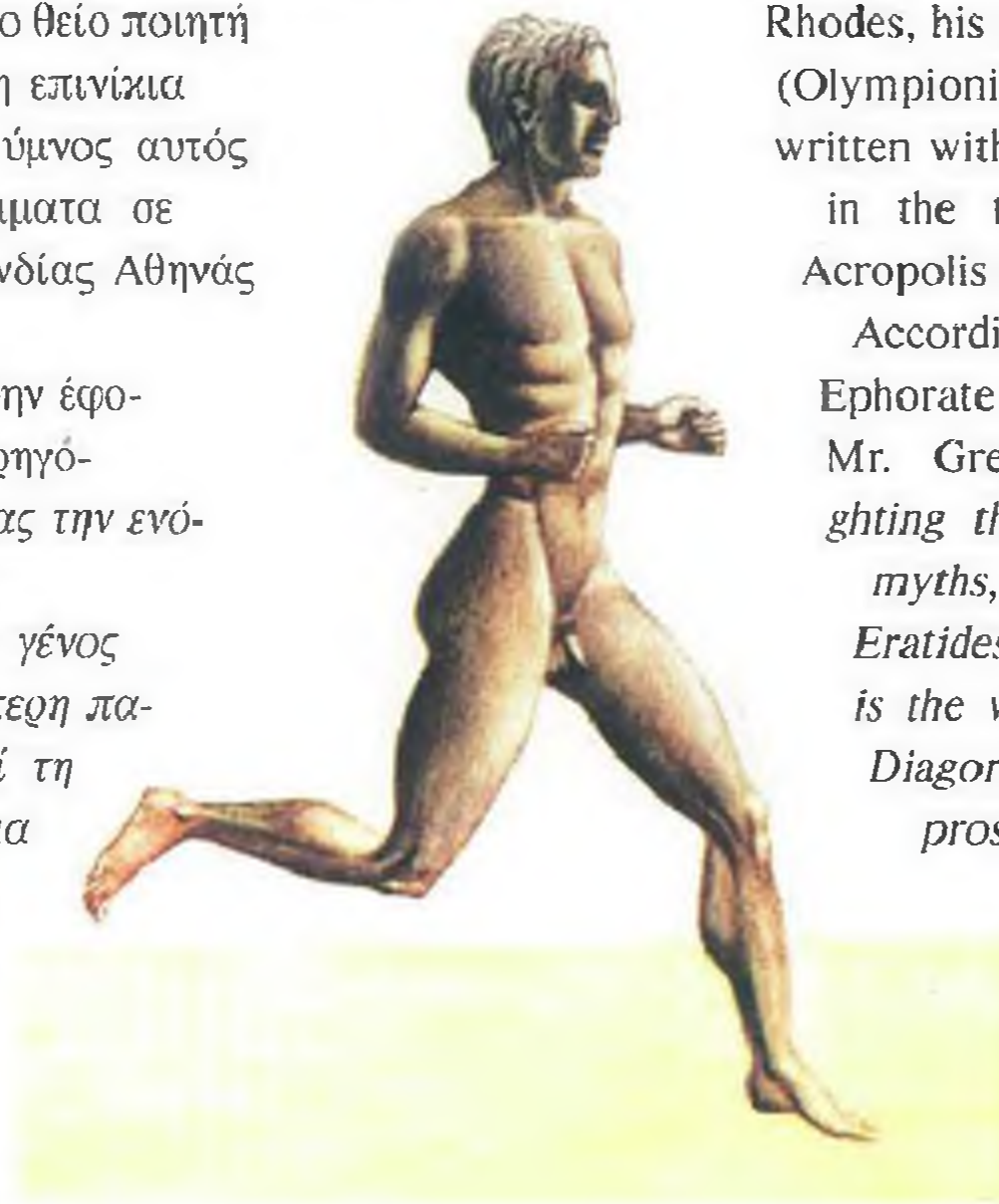
Ο ύμνος, σύμφωνα με τον πρώην έφορο αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου Γρηγόρη Κωνσταντινόπουλο, «τονίζοντας την ενότητα του νησιού μέσα από τους μύθους και εξαίροντας τόσο το γένος των Ερατιδών όσο και την ιδιαίτερη πατρίδα τους την Ιαλυσό, αποτελεί τη βούληση και το θεωρητικό τόλμημα των Ιαλυσίων Διαγοριδών να αποσπάσουν από τη «μακάρια» ευημερία, αλλά και πολιτική καθυστέρηση, το μέχρι τότε διηρημένο φυλετικά σε τρεις αυτόνομες πόλεις-κράτη νησί της Ρόδου, να

... And he, as they arrived in front of the statue
of Victory,
His white head leaning with a smoky smooth smile
Thrice happy, the old Olympic Victor
Surrendered his eyes to the light of truth.

Triumph broke out around him, the sistrams
were noisy
and the trumpet hit the paeon with might
and the petals forever falling upon the field
and the petals forever falling upon the dead old man

Pindaros, the divine poet, praised Diagoras and Rhodes, his homeland, in his 7th Triumphal Ode (Olympionikos VII) in 464 BC. This hymn was written with gold lettering on a marble column in the temple of Lindia Athena, in the Acropolis of Lindos.

According the former director of the Ephorate of Antiquities of the Dodecanese, Mr. Gregores Constantinopoulos, "highlighting the unity of the island through the myths, and belauding the name of the Eratides as much as their homeland Ialysos, is the will and daring deed of the Ialysius Diagorides to detach from their "blissful" prosperity, as well as outdated politics, the until then divided into tribes in three autonomous city-states, island of Rhodes, offer it a complete mythological and religious ideology, according to the Greek perceptions of the mid 5th

του παράσχουν ολοκληρωμένη μυθολογική και θρησκευτική ιδεολογία, σύμφωνη με τις ελληνικές αντιλήψεις των μέσων του 5ου π.Χ. αιώνα, και να το οδηγήσουν στην επίτευξη του κοσμοϊστορικής σημασίας για την ιστορία της Ρόδου, ροδιακού συνοικισμού το 408/7 π.Χ.»

Ο **Δαμάγητος**, πρωτότοκος γιος του Διαγόρα, νίκησε δυο φορές στο παγκράτιο το 452 και το 448 π.Χ., στην 82η Ολυμπιάδα, την ίδια μέρα μάλιστα που ο δευτερότοκος αδελφός του **Ακουσίλαος** νικούσε στην πυγμαχία. Τη νίκη του ύμνησε ο Πίνδαρος και ανδριάντας του στήθηκε στην Ολυμπία, από τον οποίο σώζεται το βάθρο.

Ο **Δωριέας**, ο νεότερος γιος του Διαγόρα, νίκησε σε τρεις συνεχείς Ολυμπιάδες (432, 428 και 424 π.Χ.) στο παγκράτιο. Νίκησε επίσης τέσσερις φορές στους Δελφούς, οκτώ φορές στα

century BC, and lead it to the realization of the momentous, for the history of Rhodes, Rhodian settlement in 408/7 BC."

Damagetos, first-born son of Diagoras, won the pankration twice in 452 and 448 BC, in the 82nd Olympiad, the same day that his next-born brother, **Akou-silaos**, won in boxing. His victory was eulogized by Pindaros, and his statue was erected at Olympia, of which only the pedestal is saved.

Dorieas, the youngest son of Diagoras, won in three consecutive Olympiads (432, 428 and 424 BC) in the pankration. He also won four times in Delphi, eight times in Isthmia, seven in Nemea and "akoniti" (without *konos*, without any effort) in the Pythia, since no oppo-

Μελανόμορφος ψευδοπαναθηναϊκός αμφορέας.
δολίχου δρόμου.

Οι τρεις αθλητές τρέχουν με ευρύ διασκελισμό και έχουν τα χέρια τους σφιγμένα σε γροθιές κοντά στο σώμα.
Από την Κάμιρο. ±500 π.Χ. Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο.

Black-figure pseudo-panathenaic amphora.
A dolichos race event.

Three athletes run with an open stride,
with their fists held close to the body.
From Kamiros. Ca. 500 B.C. Rhodes, Archaeological Museum.

Ίσθμια, επτά στα Νέμεα και «ακονιτί» (χωρίς κόνεως, άνευ αγώνος) στα Πύθια, αφού δεν τόλμησε να εμφανιστεί αντίπαλος.

Φιλολάκων πολιτικός, ο Δωριέας καταδικάστηκε ερήμην σε θάνατο από τους Αθηναίους και αναγκάστηκε να καταφύγει στους Θουρίους της Κάτω Ιταλίας, γι' αυτό λεγόταν και «Θούριος». Εξόριστος, συνέλαβε το σχέδιο συνένωσης των πόλεων Λίνδου, Καμίρου και Ιαλυσού σε μια πόλη, τη Ρόδο, που τελικά πραγματοποιήθηκε το 408 π.Χ. Λέγεται ότι στους Θουρίους γνώρισε το διάσημο πολεοδόμο Ιππόδαμο και τους συνεργάτες του, τους οποίους έπεισε να έλθουν στη Ρόδο και ν' αναλάβουν την οικοδόμηση της πόλης της Ρόδου.

Επειδή βοήθησε τους Σπαρτιάτες με 10 δικά του πλοία στη ναυμαχία της Σύμης (412/411 π.Χ), συνελήφθη από τους Αθηναίους, οι οποίοι τον άφησαν ελεύθερο, ενθουσιάζοντες τη δόξα του.

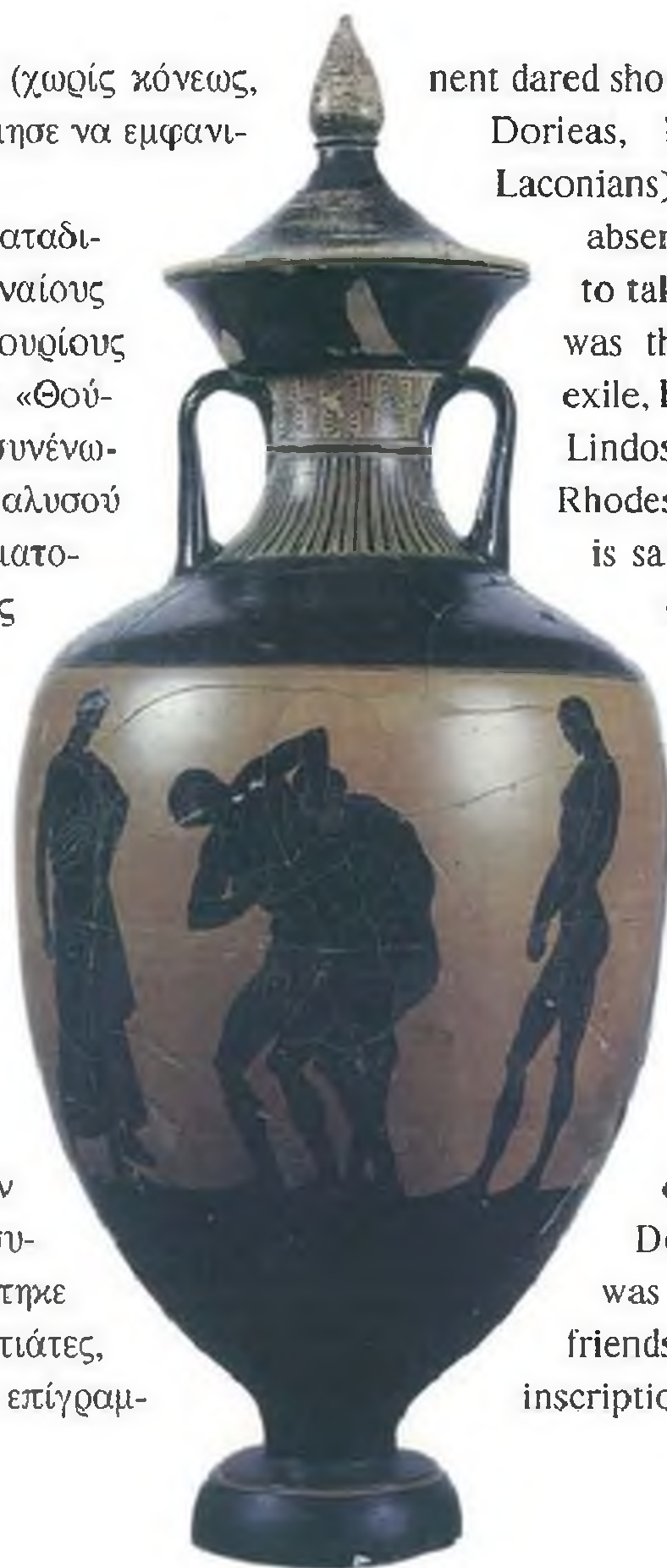
Όταν όμως οι Ρόδιοι αποστάτησαν από τους Λακεδαιμονίους, ο Δωριέας συνελήφθη στην Πελοπόννησο και εκτελέστηκε από τους πολιτικούς του φίλους Σπαρτιάτες, το 405 π.Χ. Ο Σιμωνίδης του αφιερώνει επίγραμμα.

nent dared show up.

Dorieas, being a *filolakon* (friendly with the Laconians) politician, was sentenced to death in absentia by the Athenians, and was compelled to take refuge in Thourioi of Lower Italy. That was the reason he was called "Thourios". In exile, he thought of the plan to unite the cities of Lindos, Kamiros and Ialysos into one city, Rhodes, which was finally realized in 408 BC. It is said that in Thourioi, he met the renowned city planner Hippodamus and his colleagues, whom he convinced to come to Rhodes in order to undertake the construction of the city of Rhodes.

Because he had helped the Spartans with 10 of his own ships in the during the sea battle at Symi (412/411 BC) he was arrested by the Athenians, who eventually freed him, in honour of his glory.

Nonetheless, when the Rhodians defected from the Lacedaemonians, the Dorian was arrested in Peloponnese and was executed from his Spartan politician friends in 405 BC. Simonidis dedicates an inscription.

Παναθηναϊκός αμφορέας με παράσταση πάλης, την οποία πλαισιώνουν ο "βραβέας" με κλαδί φοίνικα στο δεξί του χέρι και ο "έφεδρος" αθλητής. Από την Ερέτρια. Επί άρχοντος Καλλιμήδου, 360/ 59 π.Χ. Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο.

Panathenaic amphora.

*Τις εικόνα τάνδ' ανέθηκεν; – «Δωριεύς ο Θούριος». –
Ου Ρόδιος γένος ήν; – «Ναι, πριν φυγείν γε πατρίδα,
Δεινά γε χερί πόλλ' έρξας έργα και βίαια».*

*Ποιος την εικόνα αυτή αφιέρωσε; Ο Δωριεύς ο Θούριος
Ήταν το γένος Ρόδιος;
Ναι, αλλά είχε απ' την πατρίδα φύγει.
Με το άξιο χέρι του είχε φιλοτεχνήσει αυτός
έργα μεγάλα!⁴*

Ο **Ευκλής**, γιος της Καλλιπάτειρας, κόρης του Διαγόρα και του Καλλιάνακτα, στεφανώθηκε ολυμπιονίκης στην πυγμαχία στην 94η Ολυμπιάδα το 404 π.Χ. Στην Ολυμπία υπήρχε άγαλμά του, έργο του Ναυκύδη του Αργείου.

Ο **Πεισίροδος**, εγγονός του Διαγόρα, κατ' άλλους από την Καλλιπάτειρα και κατ' άλλους από την αδελφή της Φερενίκη, νίκησε στον αγώνα πυγμής παιδών, το 404 π.Χ. Στην Ολυμπία είχαν στηθεί δύο χάλκινοι ανδριάντες του, οι οποίοι βρισκόνταν ακόμα εκεί το 170 μ.Χ., όταν τους είδε ο Πausanias.

Και για να ολοκληρώσουμε με την οικογένεια των Διαγοριδών θα πρέπει να αναφέρουμε και τις δυο κόρες του Διαγόρα, την **Καλλιπάτειρα** και τη **Φερενίκη**. Με τις κόρες του Διαγόρα υπάρχει μια σύγχυση μεταξύ των ιστορικών, αφού κι αυτός ο ίδιος ο Πausanias, αλλού λέει πως ο Πεισίροδος ήταν γιος της Καλλιπάτειρας και αλλού της Φερενίκης και αντίστοιχα για τον Ευκλή. Το γεγονός αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία γιατί η παραδοχή της μιας ή της άλλης εκδοχής αλλάζει και το πρόσωπο του αθλητή που συνδέεται

*Tis eikona tand anetheken?-"Doriephs o Thourios".-
Oυ Rhodios genos en?-"Ne, prin fygein ge patriδα,
Deina ge heri poll' erxas erga kai viaia".*

*Who dedicated this picture? Dorieas the Thourios
Was he of Rhodian descent?
Yes, but he had left his homeland.
With his capable hand he had created
great works of art!⁴*

Eukles, son of Kallipateira, daughter of Diagoras and Kallianakta, was crowned Olympic winner in boxing during the 94th Olympiad in 404 BC. His statue was in Olympia, a work of Nafkydis the Argeian.

Peisirodos, grandson of Diagoras, some claim from his daughter Kallipateira, others say her sister Fereniki, won in the boys' boxing event in 404 BC. Two copper statues of his had been erected in Olympia, which were still there in 170 BC, when Pausanias saw them.

In order to complete the family of the Diagorides, we should mention both of Diagoras' daughters, **Kallipateira** and **Fereniki**. There is confusion among historians about Diagoras' daughters. Even Pausanias himself mentions that Peisirodos was the son of Kallipateira in one text, and the son of Fereniki in another. Respectively, the same is mentioned of Efkliis. This is a fact of special interest, since the acceptance of one or the other version changes the individual athlete, related to the presence of his mother at

4. Τη μετάφραση στη νεοελληνική γλώσσα έκανε ο Ρόδιος φιλόλογος και συγγραφέας, Φώτης Βαρέλης.

4. The translation into the modern Greek language belongs to the Rhodian scholar and writer, Fotis Varelis.

με την παρουσία της μητέρας του τους ολυμπιακούς αγώνες, γεγονός που απαγορευόταν αυστηρά στις γυναίκες.

Η συμμετοχή στους πανελλήνιους και τοπικούς αγώνες (ως αθλητών ή ως θεατών) επιτρεπόταν μόνο στους Έλληνες, ενώ απαγορευόταν στους «βαρβάρους» (μη Έλληνες),

στους δούλους και στις γυναίκες.

Λέγεται

λοιπόν πως η

Καλλιπάτειρα,

ντυμένη με

αντρικά ρούχα,

συνόδευσε το

γιο της στους

αγώνες. Όταν

ο γιος της νίκη-

σε στους αγώ-

νες, από τον

ενθουσιασμό

της, πήδηξε

απρόσεκτα το

έρυμα (περί-

φραγμα) με

αποτέλεσμα να

πιαστεί ο χιτώ-

νας της στον

πάσαλο και να

τραβηχτεί προς τα πίσω αποκαλύπτοντας έτσι ότι ήταν γυ-

ναίκα. Και για την παραβάτιδα προβλεπόταν το γκρέμισμα

από το Τυπαίον όρος. Όμως η κόρη του Διαγόρα έμεινε

ατιμώρητη από σεβασμό στη μεγάλη της δόξα, να είναι κό-

ρη, αδελφή και μάνα Ολυμπιονικών.

Ο ποιητής Λορέντζος Μαβίλης (1860-1912) στο περίφη-

the Olympic Games, a strictly prohibited act for women.

Participation in the panhellenic and local games (as an athlete or a spectator) was only allowed to Greeks, prohibited to "barbarians" (non Greeks), slaves and women.

Thus, it is said that Kallipateira, dressed in men's clothing,

escorted her son to the games.

When her son

won the games,

she was so

happy that she

jumped over the

eryma (fencing)

thoughtlessly,

her robe got

caught in a

pole, pulling it

to reveal that

she was a wo-

man. The viola-

tor was to be

thrown down

Mount Typai-

on. Nonetheless

Diagoras' dau-

ghter was spa-

red, in honour

of her great glory, being the daughter, sister and mother of

Olympic winners.

Lorentzos Mavilis (1860-1912), the poet describes the

event in superb verse in his celebrated sonnet "Kallipa-

teira":

Καλλιπάτειρα:
Σχέδιο Ν. Νομικού

Kallipateira:
Drawing N. Nomikos.

μο σονέτο του «Καλλιπάτειρα», περιγράφει το γεγονός με υπέροχους στίχους:

*-Αρχόντισσα Ροδίτισσα πώς μπήκες;
Γυναίκες διώχνει μια συνήθεια αρχαία
εδώθε. -Έχω ένα ανίψι, τον Ευκλέα,
τρία αδέρφια, γιο, πατέρα Ολυμπιονίκες.*

*Να με αφήσετε πρέπει, Ελλανοδίκες,
κι εγώ να καμαρώσω μες τα ωραία
κορμιά, που για το αγρίλι του Ηρακλέα
παλεύουν, θαυμαστές ψυχές αντρικές.*

*Με τις άλλες γυναίκες δεν είμαι όμοια.
Στον αιώνα το σόι μου θα φαντάζει
με της αντρειάς τ' αμάραντα προνόμια.*

*Με μάλαμα γραμμένος το δοξάζει
σε αστραφτερό κατεβατό μαρμάρου
ύμνος χρυσός του αθάνατου Πινδάρου*

Όμως η δόξα των Διαγοριδών δεν θα πρέπει να επισκιάσει τους άλλους Ρόδιους ολυμπιονίκες που και η δική τους δόξα υπήρξε πολύ μεγάλη και αξίζει να τους αναφέρουμε.

Ο **Λεωνίδας ο Ρόδιος**, 2ος αιώνας π.Χ. ο δρομέας με το δαιμόνιον τάχος, υπήρξε ο πιο δοξασμένος ολυμπιονίκης της αρχαιότητας στους αγώνες δρόμων. Πέτυχε να πραγματοποιήσει έναν άθλο τόσο σημαντικό, που δεν βρέθηκε όμοιός του να τον φτάσει. Υπήρξε ο μόνος και πρώτος τριαστής, που νίκησε επί τέσσερις συνεχείς Ολυμπιάδες (164-152 π.Χ.) σε τρία αγωνίσματα δρόμου, την ίδια ημέρα,

*-Noble lady of Rhodes, how did you enter?
An ancient custom drives women away
From here. –I have a nephew called Efkleas
Three brothers, son and father, Olympic winners all.*

*You must allow me, Greek dicasts
So I too can pride within the handsome
bodies, that are fight for Hercules' wild olive
Branch, magnificent in their manly souls*

*I am not the same as other women
In centuries, my race will impress
With Valour's unfading privilege.*

*Glorified in golden writing
A shining screed of marble
Golden hymn by immortal Pindaros*

Nevertheless, the glory of the Diagorides should not outshine the other Rhodian Olympic winners. Their glory was also great, and worth mentioning.

Leonidas the Rhodian, 2nd century BC was the runner with the daimonion tahos (demonic speed). He was the most glorified of all Olympic winners in running events in antiquity. He managed to realize a feat of such importance that no other could equal it. He was the first and only triastes, winning in four consecutive Olympiads (164-152 BC) in three running events, on the same day,

στάδιο, δίαυλο, οπλίτη δρόμο, με δώδεκα συνολικές νίκες, τις περισσότερες όλων των εποχών, πραγματοποιώντας αξεπέραστο κατόρθωμα. Σπάνια ένας αθλητής δρόμων μπορούσε να διατηρήσει τις ικανότητές του επί τέσσερις συνεχείς Ολυμπιάδες. Κι όταν για τέταρτη φορά, στα 36 του χρόνια, νικά χαρίζοντας συνολικά στην πατρίδα του 12 ολυμπιακά στεφάνια, οι συμπατριώτες του τον αποθεώνουν. Ο Λεωνίδας ο Ρόδιος γίνεται τρισόλβιος.

Ο **Αριστομένης** ο Ρόδιος συγκαταλέγεται μέσα στους ελάχιστους αθλητές (7 μόνον), που νίκησαν συγχρόνως στην **πάλη** και το **παγκράτιο** στις 293 συνολικά διοργανώσεις Ολυμπιάδων. Οι αθλητές αυτοί αναγράφονταν και μετριόνταν χωριστά με τίτλο «πρώτος μεθ' Ηρακλέα» ή «αφ' Ηρακλέους». Ο Αριστομένης νίκησε στην 156η Ολυμπιάδα, το 156 π.Χ., την ίδια μέρα που ο Λεωνίδας ο Ρόδιος κέρδιζε για τρίτη φορά στο στάδιο, το δίαυλο και τον οπλίτη.

Ακόμα έχουμε και τους παρακάτω Ρόδιους Ολυμπιονίκες, **κατά χρονολογική σειρά:**

Στα μέσα του 5ου αιώνα π.Χ. (αμφισβητούμενη χρονολόγηση), αναφέρεται ο Ρόδιος ολυμπιονίκης **Νικασύλος**. Οι Ηλείοι δεν τον έβαλαν σε παιδική πάλη, αλλά σε ανδρική και όμως νίκησε σε ηλικία 18 χρόνων. Αργότερα νίκησε στα Νέμεα και στα Ίσθμια. Πέθανε είκοσι χρόνων πριν προλάβει να επιστρέψει στη Ρόδο.

Το 324 π.Χ. στην 114η Ολυμπιάδα στεφανώθηκε Ολυμπιονίκης στο στάδιο ο **Μικίνας** ο Ρόδιος. Το 300-290 π.Χ.

the **stadio**, the **diavlos**, and the **race-in-armour**, with twelve total victories, more than ever before, achieving a great performance. Rarely could a racing athlete sustain his ability for four consecutive Olympiads. Thus, when he granted his homeland a total of 12 Olympic crowns at the age of 36, for the fourth time, his compatriots deified. Leonidas the Rhodian becomes trisolvios (three times happy, ineffably happy).

Aristomenis the Rhodian is one of the very few athletes (only 7) who won in both wrestling and the pankration in the total of 293 Olympiads held. These athletes were recorded and counted separately entitled as "first after Hercules" ("meth' Eraklea" or "af' Erakleous"). Aristomenis won in the 156th Olympiad in 156 BC, on the same day that Leonidas the Rhodian was winning for the third time in the stadio, the diaulos and the race-in-armour.

There are also the following Rhodian Olympic winners, in **chronological**

order:

In the mid 5th century BC (questionable dating) there is mention of the Rhodian Olympic winner, **Nikasylos**. The Eleians did not set him in the boys' wrestling. They let him wrestle in the men's. Nevertheless he won at the age of 18 years old. Later he won at the Nemea and the Isthmia. He died at the age of 20 years old, before he had time to return to Rhodes.

In 324 BC **Mikinas** the Rhodian was crowned

στην 120-123η Ολυμπιάδα ο Λίνδιος **Νικαγόρας** στην αρματοδρομία συνωρίδος και ιπποδρομία κελήτων. Το 296 π.Χ., στην 121η Ολυμπιάδα ο **Κάλλιππος** στην πυγμαχία. Το 216 π.Χ στην 141η Ολυμπιάδα κέρδισε στο δρόμο σταδίων ο **Δωρόθεος** ο Ρόδιος. Το 192 π.Χ στην 147η Ολυμπιάδα στην πάλη ο **Κλειτόστρατος**. Και το 172 π.Χ. στην 152η Ολυμπιάδα ο Λίνδιος **Αγησίστρατος**, στην πάλη παιδών.

Αναφέρεται ακόμα νίκη Ρόδιου αθλητή με άγνωστο όνομα το 113 μ.Χ. και το 117 μ.Χ. στο δόλιχο, ενώ το 193 μ.Χ. στην 243η Ολυμπιάδα, ο **Θεόπροπος** νίκησε στο αγώνισμα του κέλητα (αγώνας ιππικός κελήτων, ίππων).

Τέλος, στους αυτοκρατορικούς χρόνους αναφέρεται η νίκη του **Τελευτία** από την Κάμιρο στο αγώνισμα της αρματοδρομίας συνωρίδος.

Για την ιστορία θα αναφέρουμε, κατά χρονολογική σειρά, και τους **Κώους** αθλητές: Τον **Ξενόμβροτο**, νικητή σε αγώνισμα ίππου κέλητα κατά την 90η Ολυμπιάδα το 420 π. Χ., άγαλμα του οποίου φιλοτέχνησε ο Αιγινίτης Φιλότιμος, τον **Ξενόδικο**, γιο του ολυμπιονίκη Ξενόμβροτου, νικητή στην πυγμαχία παιδών το 400 π.Χ., τον τρισολυμπιονίκη **Φιλίνο**, γιο του Ηγυπόλιδος, νικητή, το 264 π.Χ. στο στάδιο παιδών, το 260 π.Χ. στο στάδιο και στον διάυλο και το 256 π.Χ στον διάυλο. Οι συμπατριώτες του Κώοι τού αφιέρωσαν ανδριάντα στην Ολυμπία. Νίκησε επίσης τέσσερις φορές στα Πύθια, τέσσερις στα Νέμεα και έντεκα στα Ίσθμια.

Olympic winner. In 308 BC, in the 118th Olympiad, Lindian Nikagoras won in the chariot race sinoris and the keles horseracing. In 300-290 BC, in the 120-123rd Olympiad, the Lindian, **Nikagoras** won in the chariot race sinoris and the keles horseracing. In 296 BC, in the 121st Olympiad, **Kallipos** won in boxing. In 216 BC, in the 141st Olympiad, **Dorotheos** the Rhodian won in the stadio. In 192 BC, in the 147th Olympiad, **Kleitostratos** won in wrestling. And in 172 BC, in the 152nd Olympiad, **Agesistratos** the Lindian won in boys' wrestling.

There is also mention of the victory of a Rhodian athlete, whose name is unknown, in 113 AD and in 117 AD in the dolichos, while in 193 AD in the 243rd Olympiad, **Theopropos** won in the keles event (horseracing with keles horses).

Finally in the imperial years, there is mention of the victory of **Teleftias** from Kamiros in the synoris chariot race event.

For the purpose of history, we shall mention the Kos athletes, in chronological order: **Xenomvrotos**, winner in the event of keles horseracing during the 90th Olympiad in 420, whose statue was created by the Aeginean Filotimos, **Xenodikos**, son of the Olympic winner Xenomvrotos, winner in the boys' boxing event in 400 BC, the three times Olympic winner **Filinos**, son of Egipolidos, winner in 264 BC in the boys' stadio, in 250

Ακόμη από την Κω ήταν ο **Εύδαμος**, που νίκησε το 92 π.Χ. στην 172η Ολυμπιάδα στο στάδιο και ο **Αριστωνυμίδας** στο πένταθλο κατά την 177η Ολυμπιάδα, το 72 π.Χ. Τέλος, το 492 π.Χ. στην 72α Ολυμπιάδα αναδείχθηκε νικητής στην πυγμή ο **Κλεομήδης**, από την **Αστυπάλεια**.

Η Ρόδος όμως ανέδειξε και πολλούς άλλους αθλητές, σε άλλους πανελλήνιους αγώνες. Από τους πιο γνωστούς αναφέρονται ο ποιητής **Τιμοκρέων**, στο πένταθλο, και ο **Κασμύλος ο Ευαγόρου** στα Πύθια, στο αγώνισμα της πυγμής, στον οποίο ο Σιμωνίδης αφιέρωσε επίγραμμα:

«Είπον, τις, τίνος εσσί, τίνος πατρίδος, τι δε νικήσ;
-Κασμύλος Ευαγόρου, Πύθια πυξ, Ρόδιος».

Ποιος είσαι, ποιος ο πατέρας σου, ποια η πατρίδα σου,
πού είχες νικήσει;
-Κασμύλου του Ευαγόρα, Ρόδιος, στα Πύθια,
ως πυγμάχος.

Αναφέρονται ακόμη, ως νικητές, ο Ευκλής Νικάτορος, στην παιδική πάλη, ο Κόμων Ακέστορος, στην παιδική πάλη και ο Θεαίτητος Αριστοκράτους, στο άρμα πωλικό.

BC in the stadio and diaulos, and in 256 BC in the diaulos. His compatriot from Kos dedicated a statue to him in Olympia. He also won four times in the Pythia, four times in Nemea and eleven in Isthmia.

Also from Kos, **Evdamos** won in the stadio in 92 BC in the 172nd Olympiad, and **Aristonymidas** in the pentathlon in 72 BC during the 177th Olympiad. Finally, in 492 BC in the 72nd Olympiad, **Kleomidis** from **Astypalaia** was winner in the boxing event.

Many more Rhodian athletes were also successful in other panhellenic games. The most famous of these are: Timokreon, the poet, in the pentathlon, and Kasmylos the Evagorian in Pythia in the boxing event. Simonidis dedicated an inscription to the latter:

"Eipon, tis, tinos essi, tinos patridos, ti de nikes?
-Kasmylos Evagorou, pythia pyx, Rodios".

Who are you, who is your father, which is your homeland,
where have you won?
-Kasmylos of Evagoras, Rhodian, in Pythia,
as a boxer.

Also mentioned as winners are Efklis of Nikatoras, in the boys' wrestling event, Komon of Akestoras, in the boys' wrestling event, and Theetetos of Aristocrates, in the pole chariot event.

ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ ΡΩΔΙΟΙ ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΕΣ

ΟΛΥΜΠΙΑΔΑ	ΕΤΟΣ	ΟΝΟΜΑ	ΑΓΩΝΙΣΜΑ
79η	464 π.Χ.	Διαγόρας	Πυγμή
82α	452 π.Χ.	Δαμάγητος	Παγκράτιο
83η	448 π.Χ.	Δαμάγητος	Πυγμή
83η	448 π.Χ.	Ακουσίλαος	Παγκράτιο
87η	432 π.Χ.	Δωριεύς	Παγκράτιο
88η	428 π.Χ.	Δωριεύς	Παγκράτιο
89η	424 π.Χ.	Δωριεύς	Παγκράτιο
94η	404 π.Χ.	Ευκλής	Πυγμή
94η	404 π.Χ.	Πεισίροδος	Πυγμή Παίδων
285η	361 μ.Χ.	Νικασύλος	Πάλη
114η	324 π.Χ.	Μικίνας	Στάδιο
120-123η	300-290 π.Χ.	Νικαγόρας (Λίνδος)	Αρματοδρομία
		Συνωρίδος	Κέλης
121η	296 π.Χ.	Κάλλιππος	Πυγμή
141η	216 π.Χ.	Δωρόθεος	Στάδιο
147η	192 π.Χ.	Κλειτόστρατος	Πάλη
152η	172 π.Χ.	Αγησίστρατος (Λίνδος)	Πάλη Παίδων
154η	164 π.Χ.	Λεωνίδας	Στάδιο, Δίαυλος
			Οπλίτης Δρόμος
155η	160 π.Χ.	Λεωνίδας	Στάδιο, Δίαυλος
			Οπλίτης Δρόμος
156η	156 π.Χ.	Λεωνίδας	Στάδιο, Δίαυλος
			Οπλίτης Δρόμος
157η	152 π.Χ.	Λεωνίδας	Στάδιο, Δίαυλος
			Οπλίτης Δρόμος
156η	156 π.Χ.	Αριστομένης	Πάλη Παγκράτιο
223η	113 π.Χ.	Άγνωστος Ρόδιος	Δόλιχος
224η	117 μ.Χ.	Άγνωστος Ρόδιος	Δόλιχος
243η	193 μ.Χ.	Θεόπροπος	Κέλης
Αυτοκρατορικοί χρόνοι		Τελευτίας (Κάμειρος)	Αρματοδρομία
			Συνωρίδος

Ο περίφημος Ηνίοχος των Δελφών
(Μουσείο Δελφών)
The famous Iniochos of Delphi
(Delphi Museum)

THE ANCIENT RHODIAN OLYMPIC WINNERS

OLYMPIAD	YEAR	NAME	EVENT
79th	464 BC	Diagoras	Boxing
82α	452 BC	Damagitos	Pankration
83η	448 BC	Damagitos	Boxing
83η	448 BC	Akousilaos	Pankration
87th	432 BC	Dorieus	Pankration
88th	428 BC	Dorieus	Pankration
89th	424 BC	Dorieus	Pankration
94th	404 BC	Efkles	Boxing
94th	404 BC	Peisirodos	Boxing Boys'
285th	361 AD	Nikasylos	Wrestling
114th	324 BC	Mikinas	Stadion
120-123η	300-290 BC	Nikagoras (Lindos)	Chariot racing
		Synoris	Keles
121η	296 BC	Kallippos	Boxing
141η	216 BC	Dorotheos	Stadion
147th	192 BC	Kleitostratos	Wrestling
152η	172 BC	Agesistratos (Lindos)	Wrestling Boys'
154th	164 BC	Leonidas	Stadion, Diaulos
			Race-in-armor Running
155th	160 BC	Leonidas	Stadion, Diaulos
			Race-in-armor Running
156th	156 BC	Leonidas	Stadion, Diaulos
			Race-in-armor Running
157th	152 BC	Leonidas	Stadion, Diaulos
			Race-in-armor Running
156th	156 BC	Aristomenes	Wrestling, Pankration
223η	113 BC	Unknown Rhodian	Dolichos
224th	117 AD	Unknown Rhodian	Dolichos
243th	193 AD	Theopropos	Keles
Imperial Years		Teleftias (Kameiros)	Chariot racing
			Synoris

ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ ΚΩΟΙ ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΕΣ

ΟΛΥΜΠΙΑΔΑ	ΕΤΟΣ	ΟΝΟΜΑ	ΑΓΩΝΙΣΜΑ
90η	420 π.Χ.	Ξενομβροτος	Ίππος Κέλης
95α	400 π.Χ.	Ξενόδικος	Πυγμή Παίδων
128η	264 π.Χ.	Φιλίνος	Στάδιο Παίδων
129η	260 π.Χ.	Φιλίνος	Στάδιο -Δίαυλος
130η	256 π.Χ.	Φιλίνος	Στάδιο -Δίαυλος
172η	92 π.Χ.	Εύδαμος	Στάδιο
177η	72 π.Χ.	Αριστωνυμίδας	Πένταθλο
72η	492 π.Χ.	Κλεομήδης ⁴	Πυγμή

Μπρούτζινο αγαματίδιο αθλητή που ετοιμάζεται να πετάξει τον σόλο.

(Μπολόνια, Δημοτικό Μουσείο).

Bronze statuette of a youth preparing to throw the solos. (Bologna, Museo Civico).

4. Κλεομήδης από την Αστυπάλαια

THE ANCIENT OLYMPIC WINNERS FROM KOS

OLYMPIAD	YEAR	NAME	EVENT
90th	420 BC	Xenomvrotos	Horseracing Keles
95th	400 BC	Xenodikos	Boxing Boys'
128th	264 BC	Filinos	Stadion Boys'
129th	260 BC	Filinos	Stadion -Diaulos
130th	256 BC	Filinos	Stadion -Diaulos
172η	92 BC	Evdamos	Stadion
177th	72 BC	Aristonymidas	Pentathlon
72η	492 BC	Kleomedes ⁴	Boxing

Ο περίφημος αθλητής Αγίας.
 Άγαλμα του Λυσσίπου
 (Δελφοί, Αρχαιολογικό Μουσείο)
 The famous athlete Agias. Statue of Lysippos.
 (Delphi, Archaeological Museum)

4. Kleomedes from Astypalaia

"Ο αθλητισμός είναι η πιο σταθερή και σύγχρονη πλευρά της κληρονομιάς μας από τους αρχαίους Έλληνες και γι' αυτό η πύλη του σταδίου αποτελεί ίσως το πιο κατάλληλο πέρασμα για τον αρχαίο κόσμο."

E. Segal

"Sport is the most immutable and modern aspect of our heritage from the Greeks and, therefore, the stadium door is perhaps the most accessible means of entering the ancient world."

E. Segal

ΜΕΛΙΝΑ ΦΙΛΙΜΟΝΟΣ-ΤΣΟΠΟΤΟΥ

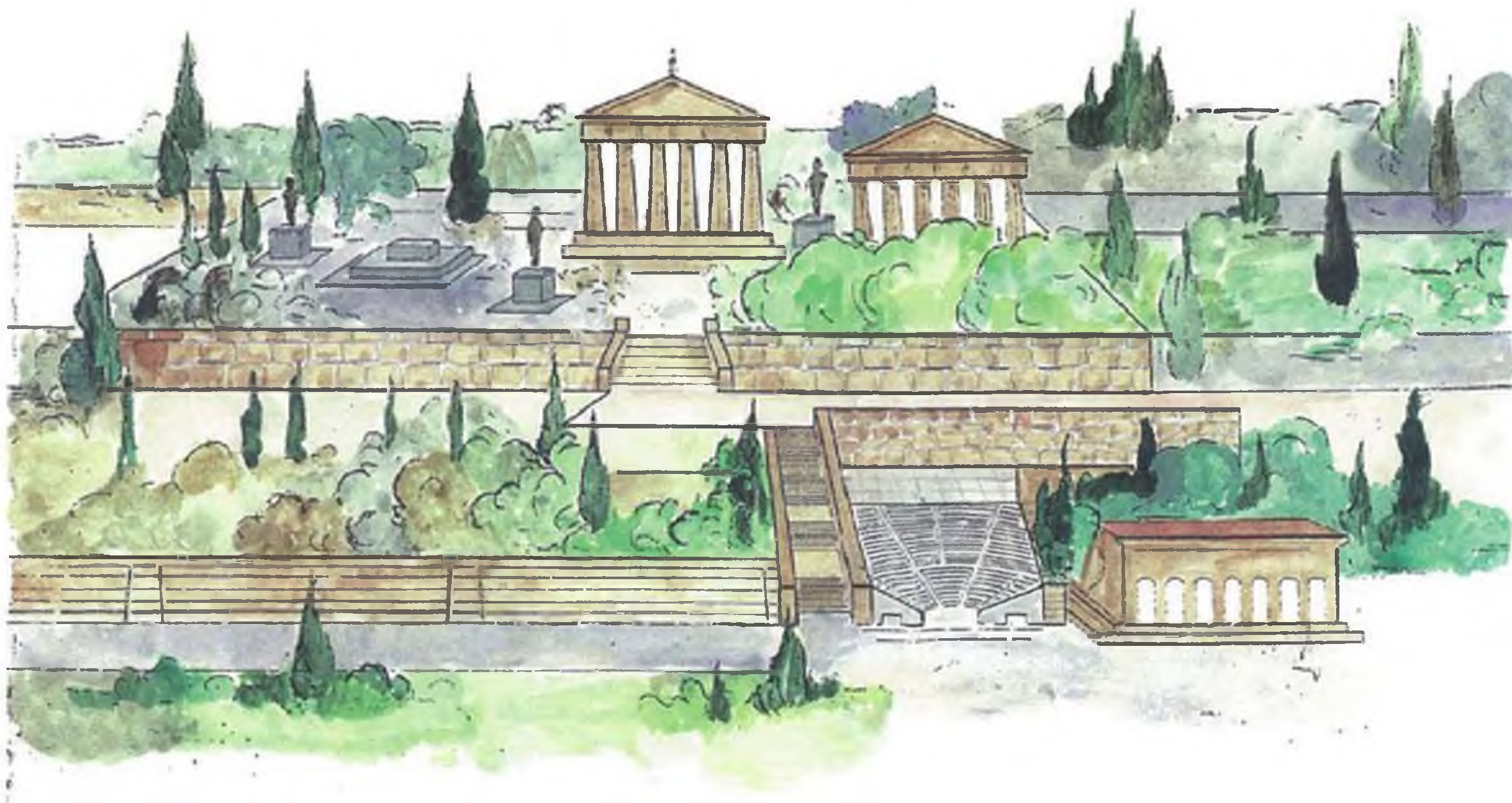
MELINA FILIMONOS-TSOPOTOU

Η ΑΚΡΟΠΟΛΗ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ

Η **ακρόπολη** της αρχαίας Ρόδου βρισκόταν στο δυτικό, υψηλότερο τμήμα της πόλης και αποτελούσε μία μνημειακή ζώνη αφιερωμένη αποκλειστικά στη λατρεία, την παιδείυση και την ψυχαγωγία των κατοίκων του

THE ACROPOLIS OF RHODOS

The **acropolis** of ancient Rhodos, situated in the western and more elevated part of the city, comprised a monumental area intended for the cultic practices, education and recreation of the Rhodians. The entire

Σχεδιαστική αναπαράσταση της ροδιακής ακρόπολης.

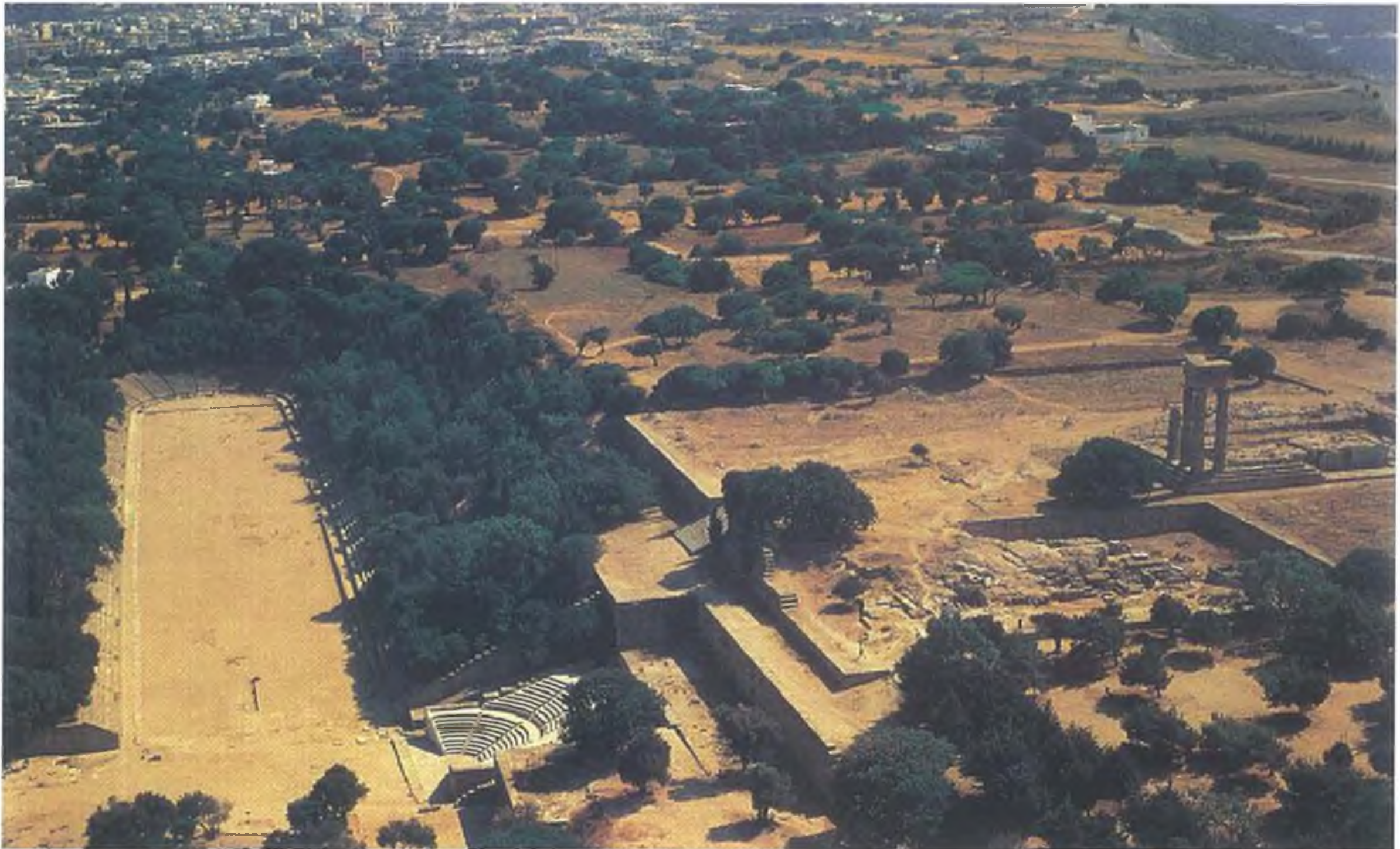
Reconstruction of the acropolis of the city of Rhodes.

άστεως. Στο συνδυασμό λατρευτικής άσκησης και περιπάτου αποσκοπούσε και η όλη διαμόρφωση της ακρόπολης, η οποία ήταν "πεδίων καί αλσών μεστή", κατά τον Ροδιακό του Ψευδο- Αίλιου Αριστεΐδη. Τα κτίρια διατάσσονταν εδώ σε μεγάλα, επάλληλα άνδηρα, τα οποία

setup of the acropolis, being "full of open spaces and groves" according to the description by Pseudo- Aelius Aristeides, aimed at combining recreational walks with religious practices. Buildings were arranged in a series of terraces which added to the monumentality of the

Η ακρόπολη της Ρόδου

The acropolis of Rhodes.

προσέθεταν μνημειακότητα στα ιερά και ενέτασσαν τον χώρο στο ιπποδάμειο, γεωμετρικό σύστημα οργάνωσης της πόλης. Στο δυτικό φρύδι της η ακρόπολη στεφανωνόταν με τείχος και πύργους.

Στην κορυφή του λόφου του Αγ. Στεφάνου βρίσκονται τα λείψανα του **ναού του Διός Πολιέως και της Αθηνάς Πολιάδος**, μέσα σε τέμενος, του οποίου την ανατολική πλευρά όριζε μεγάλο στωικό κτήριο. Ανατολικότερα υπάρχουν σπηλαιώδεις κατασκευές, λαξευμένες στο βράχο αφιερωμένες στη λατρεία των Νυμφών. Τα **Νυμφαία** στην αρχαιότητα διέθεταν βλάστηση και τρεχούμενα νερά και είχαν πλούσια γλυπτή διακόσμηση.

Νοτιότερα, σε ένα διαμορφωμένο πλάτωμα του λόφου, δεσπόζει ο **ναός του Πυθίου Απόλλωνος**, εν μέρει αναστηλωμένος κατά την ιταλοκρατία. Πρόκειται για μεγάλο περίπτερο ναό δωρικού ρυθμού, ο οποίος στη σωζόμενη μορφή του χρονολογείται στον 1^ο αι.π.Χ. Παράπλευρος του ναού υπάρχει ορθογώνιος περίβολος, με οικοδόμημα το οποίο έχει αποδοθεί σε **ναό της Αρτέμιδος**. Στο χαμηλότερο άνηθο βρίσκεται το Στάδιο, αναστηλωμένο κατά το μεγαλύτερο τμήμα του. Βορειοδυτικά του Σταδίου ορθώνεται, αναστηλωμένο επίσης από λευκό μάρμαρο, ένα **μικρό Θέατρο**. Είχε χωρητικότητα 800 περίπου θεατών και πιθανώς χρησίμευε ως ωδείο για μουσικές παραστάσεις ή ως χώρος διδασκαλίας των φημισμένων ρητόρων της Ρόδου, σε στενή σχέση με το γειτονικό **Γυμνάσιο**.

Στο νοτιότερο τμήμα του λόφου της ακρόπολης και πολύ κοντά στο τείχος τοποθετείται το **Θέατρο** της αρχαίας πόλης, το οποίο μέχρι στιγμής δεν έχει εντοπιστεί.

sanctuaries and incorporated the area to the Hippodamian, grid-like plan of the city.

On the top of the hill are the remains of the **temple of Zeus Polieus and Athena Polias**, within a sacred precinct whose east side was delimited by a large porticoed building. Further to the east there are some artificial grottoes cut into the rock. The **Nymphaea** dedicated to the worship of the Nymphs. In antiquity they were adorned with vegetation, running water and rich sculptured decoration and were.

An artificial levelling of the slope further south is dominated by the **temple of Apollo Pythios**, which was partially restored by the Italian archaeologists. It is a large peripteral temple of the Doric order, which dates to the 1st century B.C. To the north-east of the temple is a rectangular enclosure with a structure considered to be a **temple of Artemis**.

On the lowest terrace is the **stadium**, restored for the most part. Northwest of the stadium is a **small theatre**, restored in white marble. It could hold about 800 spectators and was probably used as an odeion for musical performances or as an auditorium by the celebrated orators of Rhodes, in association with the neighbouring **gymnasium**. The large **theatre** of the city must have been further south, near the fortification wall. It has not yet been located.

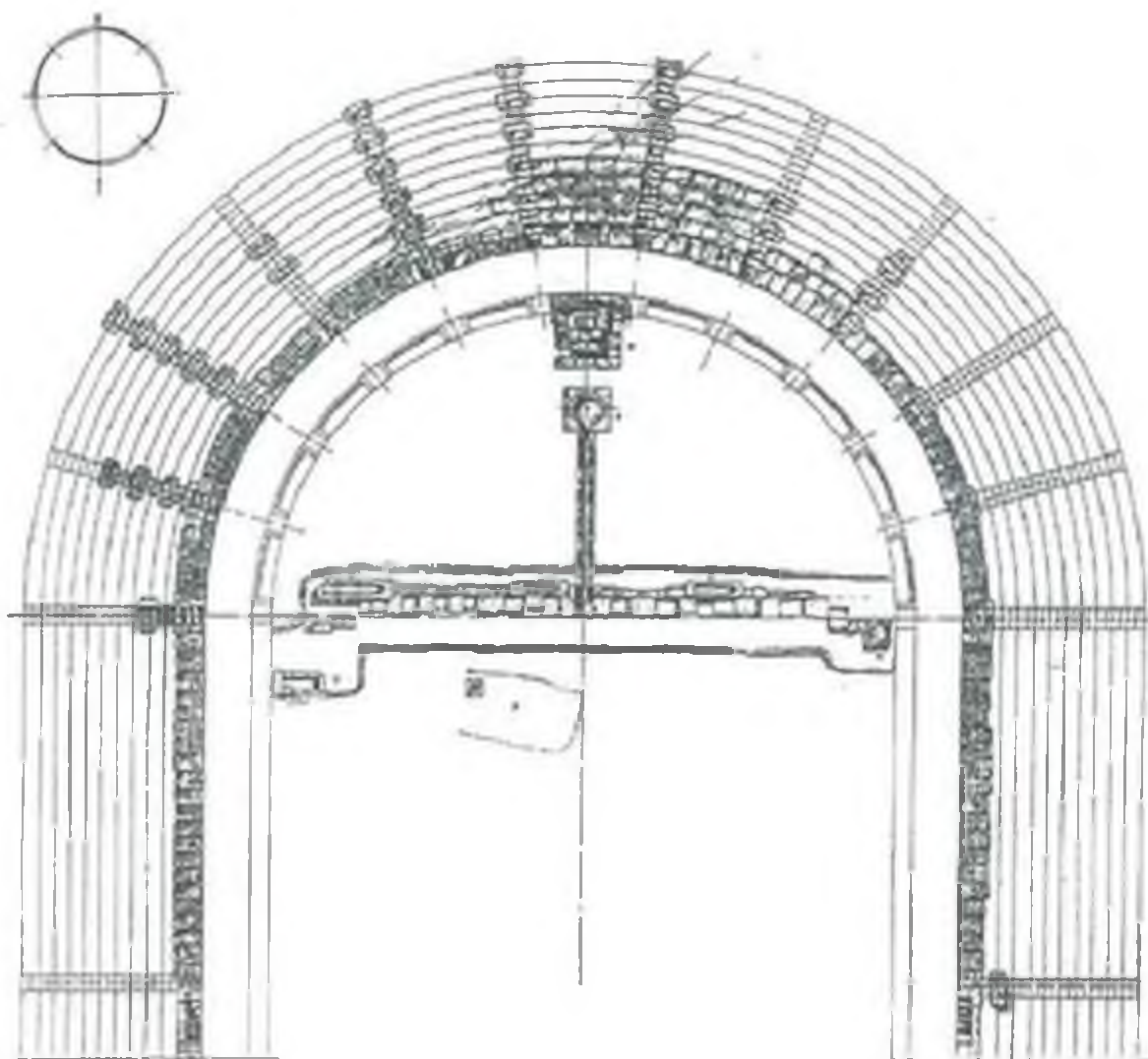

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η συστηματική ανασκαφική έρευνα στην ακρόπολη ξεκίνησε το 1916 από τον Α. Μαιυρί, ο οποίος αποκάλυψε την σφενδόνη του Σταδίου, το μικρό Θέατρο και το Γυμνάσιο. Ο διάδοχός του G. Ιακορί συνέχισε τις ανασκαφές στα παραπάνω μνημεία, ενώ έφερε στο φως το 1926 τα λείψανα του ναού του Διός Πολιέως και Αθηνάς Πολιάδος. Το 1934 ο L. Laurenzi συνέχισε τις έρευνες στον ίδιο χώρο, στην περιοχή των Νυμφαίων, ενώ για πρώτη φορά κηρύχθηκε όλος ο χώρος της ακρόπολης ως αρχαιολογικό πάρκο. Το 1936 ο L. Laurenzi αποκάλυψε τον ναό του Πυθίου Απόλλωνος, ενώ ολοκλήρωσε την ανασκαφή του σταδίου και του μικρού θεάτρου. Οι αναστηλωτικές εργασίες στα μνημεία εκτελέστηκαν μεταξύ των ετών 1938- 1940.

Η σφενδόνη του σταδίου της Ρόδου με την άφηση

THE EXCAVATION

Systematic excavation on the acropolis begun in 1916 by A. Majuri, who revealed the stadium sphendone, the small theatre and the gymnasium. He was succeeded by G. Jacopi, who took over excavation of these monuments, and brought to light in 1926 the remains of the temple of Zeus Polieus and Athena Polias. In 1934 L. Laurenzi continued excavation in the same site, at the area of the Nymphaea; at the same time the entire acropolis was first proclaimed an archaeological park. In 1936 L. Laurenzi uncovered the temple of Apollo Pythios, and brought to an end the excavation of the stadium and the small theatre. Restoration of the monuments lasted from 1938 to 1940.

The "sphendone" of the ancient stadium of Rhodes and the "aphesis".

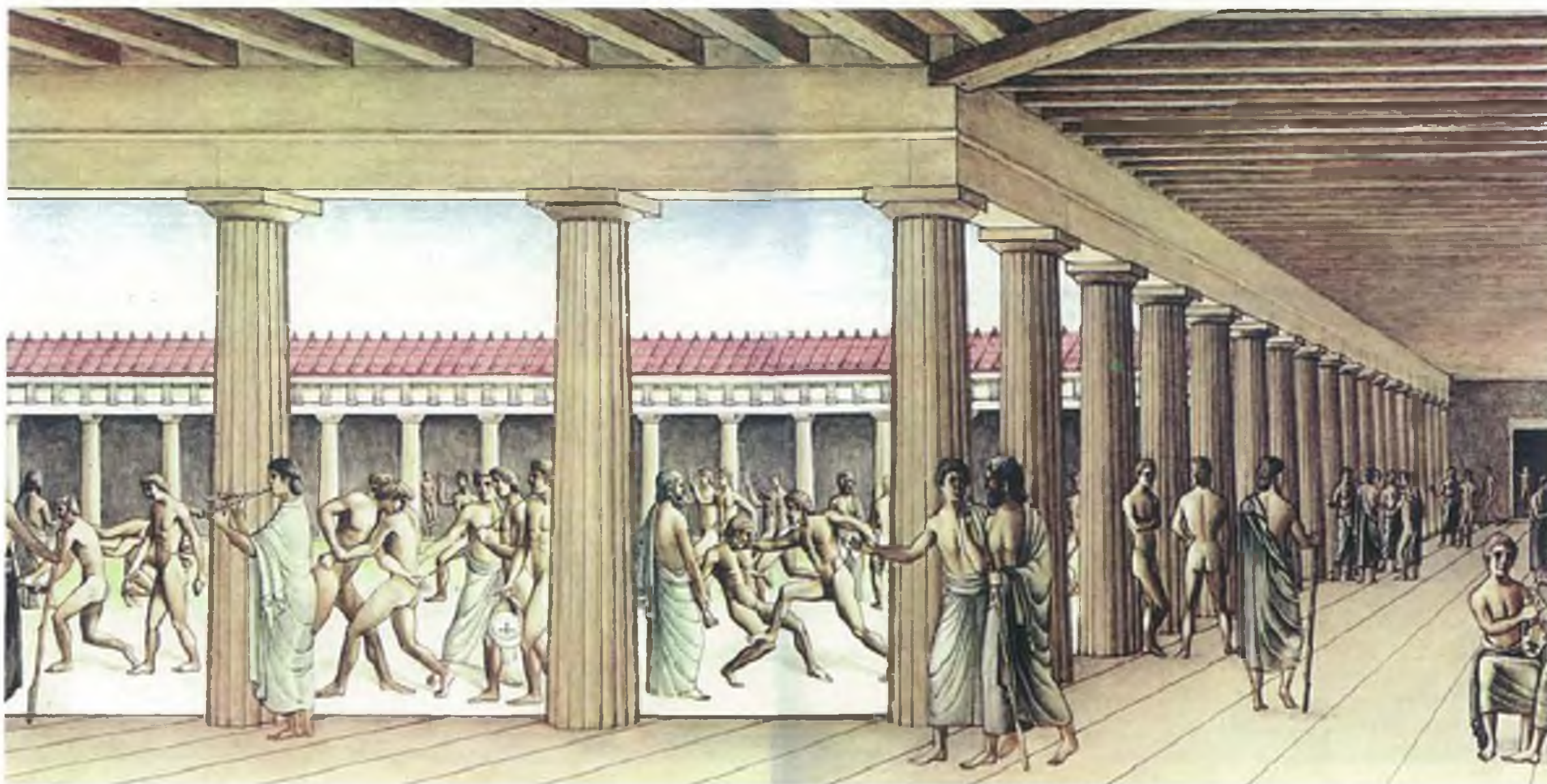

ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Η σωματική άσκηση αποτελούσε στην αρχαιότητα βασικό στοιχείο της εκπαίδευσης των παιδων, εφήβων και νέων. Η παράλληλα άσκηση σώματος και ψυχής στόχευε στην δημιουργία του "καλού καγαθού" ανθρώπου. Τα **Γυμνάσια**, δηλ. οι χώροι εκπαίδευσης των νέων, όπου ασκούσαν γυμνοί, ιδρύθηκαν με πρωταρχικό σκοπό την σωματική άσκηση των νέων. Από τον 4ο αι. π.Χ.

GYMNASIUM

Physical exercise was in antiquity essential in the education of boys, adolescents and young men. The parallel training of body and soul aimed at creating the "kalos kagathos" (beautiful and virtuous) man. The **gymnasia**, where the young men trained nude (**gymnoi**), were founded mainly for the physical exercise of the young. From the 4th century B.C. however the teaching of

Αναπαράσταση ενός αρχαίου γυμνασίου. Οι νέοι ασκούνται στον δρόμο, το άλμα και την πάλη, υπό τους ήχους του αυλού.

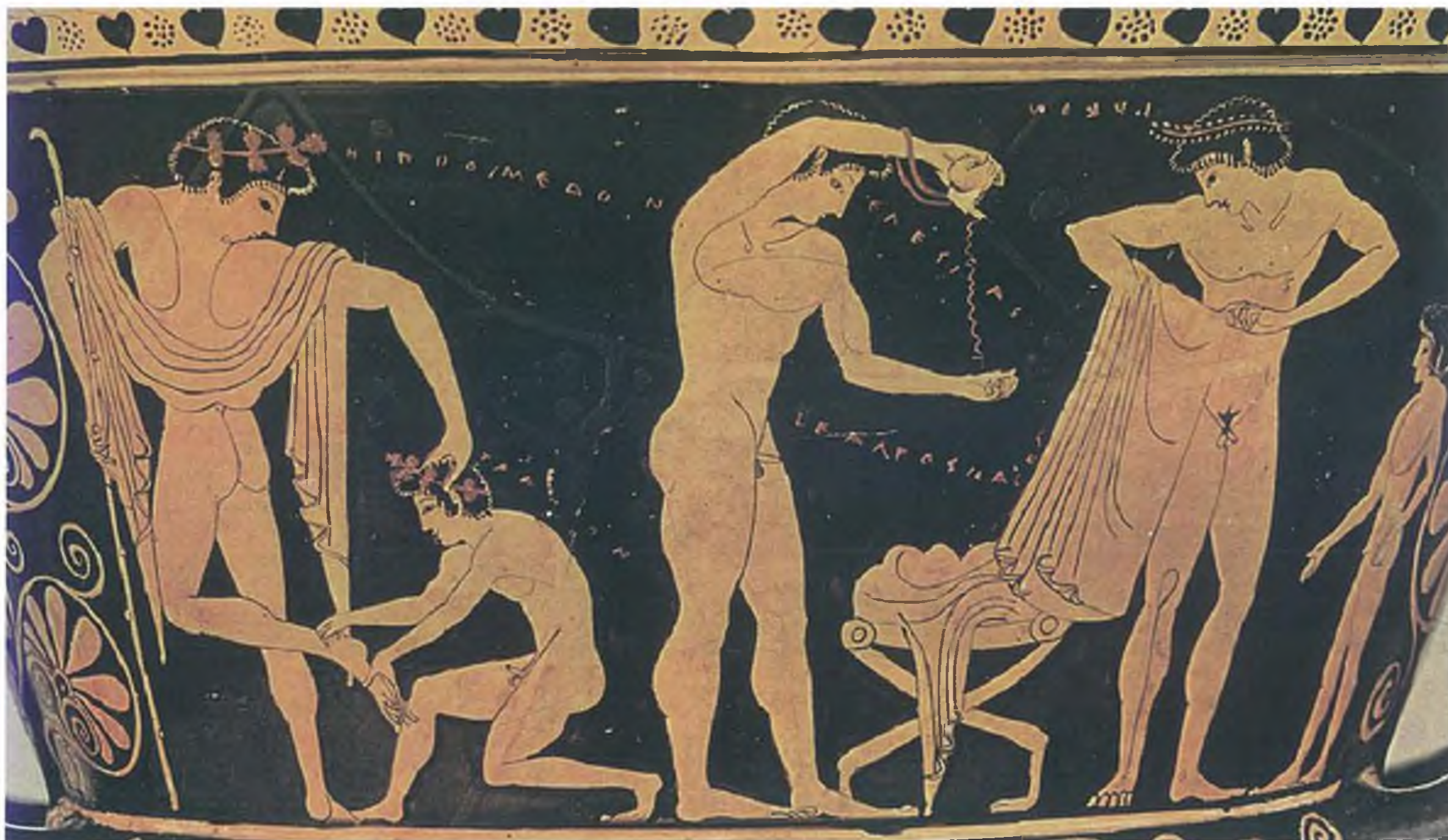
Reconstruction of an ancient gymnasium. The young men are practising running, jumping and wrestling, accompanied by the flute.

εισάγεται στα γυμνάσια και η διδασκαλία άλλων μαθημάτων, έτσι τα γυμνάσια αποτελούν πλέον τους χώρους μάθησης και εξελίσσονται σε πνευματικά ιδρύματα. Εδώ διδάσκονταν η φιλοσοφία, η γραμματική, η φιλολογία, η ρητορική, η μουσική, ενώ στις μικρότερες ηλικίες τη στοιχειώδη εκπαίδευση παρείχαν οι γραμματοδι-

other subjects was introduced in the gymnasia, so that they gradually evolved into cultural foundations where philosophy, grammar, literature, rhetoric and music were taught, and where younger children were being instructed by scholars. In the Hellenistic and Roman period the gymnasia are transformed into places of scientific and

Τρεις αθλητές ετοιμάζονται για την άσκηση στην παλαιστρα.
Ερυθρόμορφος κρατήρας. ± 510 π.Χ.
Βερολίνο, Staatliche Museen.

Three athletes getting ready for exercise in the wrestling school.
Red-figure krater. Ca. 510 B.C. Berlin, Staatliche Museen.

δάσκαλοι. Στην ελληνιστική και ρωμαϊκή περίοδο τα γυμνάσια μετατρέπονται σε χώρους επιστημονικής και φιλοσοφικής εκπαίδευσης. Η λειτουργία τους διακόπτεται με την επικράτηση του χριστιανισμού.

Στα Γυμνάσια περιλαμβάνεται η **παλαίστρα**. Εκεί γινόταν η προπόνηση των βαρέων αγωνισμάτων, δηλ. της πάλης, της πυγμής και του παγκρατίου. Στο Γυμνάσιο οι αθλητές προπονούσαν στα αθλήματα στίβου. Οι δρο-

philosophical education. Their operation was interrupted after the prevalence of Christianity.

Among the gymnasia is the **palaistra**, where training for the heavy events (wrestling, boxing and pankration) took place. In the gymnasium athletes practiced for track events. Runners practiced at the **xystos**, a covered stoa, or at the **paradromis**, an open-air corridor built parallel to the xystos.

Σκηνή από αρχαίο γυμνάσιο. Αριστερά ο δάσκαλος παίζει αυλό, ενώ νέος μαθητής τον παρακολουθεί. Δίπλα σε αυτούς άλλος δάσκαλος γράφει σε κέρινη πινακίδα.

Ερυθρόμορφη κύλικα του ζωγράφου Δούρι. 580 π.Χ. Βερολίνο, Staatliche Museen.

Scene of an ancient school. The teacher seated on the left is playing the flute, watched by the young pupil standing in front of him. Next to them the teacher is writing on a wax tablet. Red-figure kylix by Douris. 580 B.C. Berlin, Staatliche Museen.

μείς έτρεχαν στον ξυστό, δηλ. μία στεγασμένη στοά, ή στην παραδρομίδα, που ήταν ένας υπαίθριος διάδρομος, παράλληλος με τον ξυστό.

Το Γυμνάσιο της αρχαίας Ρόδου βρίσκεται στο πλάτωμα ανατολικά του σταδίου. Εντοπίστηκε ΤΟ 1916

The **Gymnasium** of ancient Rhodos was situated at the plateau east of the stadium. It was identified by the Italian archaeologists; I. Kontis, the first Ephor of Antiquities for the Dodecanese, excavated part of the stylobate of the south colonnade.

	.....		
	*Αρίταιχος		
	Κλέων	ἐν	
	Φαιδώνδας ἡ περὶ		
5	Περὶ τῆς Ἀθήνης		
	νομοθεσίας. Περὶ		
	Περὶ τῶν Ἀθηναίων πολιτευμάτων		
	*Ηγησίου. Οἱ Φιλαθηναῖοι		
	*Δοκίμια	ἐν	
10	*Αλκιβιάδης	ἐν	
	Θεοδέκτου. Τέχνης τέσσαρα βιβλία.		
	*Αμφικτυονικός	ἐν	
	Θεοδέκτου Λακωνικός	ἐν	
	Κορινθιακός	ἐν	
15	. . . .] λος	ἐν	
	*Ολυμπικός	ἐν	ἑπόμνημα
	. . . .]πος	ἐν	ὑπόμνημα
	Θεοδέκτου ἐγκώμιον	ἐν	ὑπόμνημα
	Περὶ . . . . κω . . . . η	ἐν	
20	[Ἰσοκράτους ἤτοι Τιμοθέου] ἐν		Διονυσίου . . . . .
	Πρὸς Ἐυαγόραν	ἐν	Περὶ . . . . .
	*Ἐπιστολῆ] πρὸς		Περὶ τῶν . . . . .
	Συμβουλευτικός πρὸς]		Περὶ παιδῶν . . . . .
	*Ἀλέξανδρον]		. . . .] του Περὶ . . . .
25	Παναθηναϊκός]		Λογισμὸς . . . . .
	Κατοδρωμῆ] τη		Δαμοκλείδα . . . .
	Διατριβή].		Περὶ γενέσεως
	Θεοπόμου ἄλλου.		Πρὸς Ἀλέξανδρον
	Περὶ βασιλείας		

Απόσπασμα από κατάλογο βιβλίων της βιβλιοθήκης της αρχαίας Ρόδου. Περιλαμβάνει βιβλία γνωστών αρχαίων συγγραφέων, όπως ο Θεοδέκτης, ρήτορας και τραγικός του 4ου αι.π.Χ., ο Ηγησίας, ρήτορας του 3ου αι.π.Χ., ο Θεόπομπος, γνωστός ιστορικός του 4ου αι.π.Χ. Επιγραφή σε λάρτιο λίθο. 2ος- 1ος αι.π.Χ. Βρέθηκε στην οδό Παπαλουκά.

Passage from the catalogue of books of the library of ancient Rhodes, containing books of famous ancient writers, like Theodektes, an orator and tragic poet of the 4th century B.C., Hegesias, an orator of the 3rd century B.C., Theopompos, a historian of the 4th century B.C. Inscription on lartian stone. 2Nd-1rst c.B.C. Found at Papalouka Street.

από τους ιταλούς αρχαιολόγους, ενώ ο Ι. Κοντής, πρώτος Έφορος Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου, αποκάλυψε τμήμα του στυλοβάτη της νότιας κιονοστοιχίας του μεγάλου κτηρίου. Εάν το κτήριο είχε πλευρά μήκους ενός σταδίου, τότε θα πρέπει να καταλάμβανε όλο το πλάτωμα εμπρός από το στάδιο και το μικρό θέατρο και να έφθανε μέχρι την οδό Διαγοριδών. Εδώ δίδασκαν οι φιλόσοφοι και κυρίως οι εκπρόσωποι των ξακουσμένων ρητορικών σχολών της Ρόδου. Τα μαθήματα των τελευταίων γίνονταν πιθανώς στο μικρό θέατρο, που χρησίμευε ως αμφιθέατρο, σε στενή σχέση με το γειτονικό γυμνάσιο. Στο ίδιο σύνολο περιλαμβάνονταν και μία σημαντική **Βιβλιοθήκη**, όπως αποδεικνύεται από επιγραφές που βρέθηκαν στον χώρο, ανάμεσα στις οποίες και μέρος καταλόγου των βιβλίων που διέθετε. Φαίνεται ότι η βιβλιοθήκη είχε ειδίκευση στην ρητορική και την πολιτική. Το Γυμνάσιο ήταν πλούσια διακοσμημένο με πολλά αφιερώματα, όπως μαρτυρεί ο Στράβων, ο οποίος αναφέρεται στην πόλη της Ρόδου: "καί πολλοῖς ἀναθήμασιν ἐκοσμήθη, ἃ κείται τὰ μὲν πλεῖστα ἐν τῷ Διονυσίῳ καί τῷ Γυμνασίῳ ἄλλα δ' ἐν ἄλλοις τόποις".

Στη Ρόδο, εκτός από το Γυμνάσιο της ακρόπολης, έχει ανασκαφικά διαπιστωθεί η ύπαρξη ενός **δεύτερου Γυμνασίου**, στην περιοχή της σημερινής πλατείας Μαρτύρων. Το κτήριο αυτό, πιθανώς τετράγωνο, με πλευρά μήκους ενός σταδίου, προοριζόταν για την εκπαίδευση των παιδών (και των εφήβων;), όπως μαρτυρούν επιγραφές που βρέθηκαν κατά την ανασκαφή. Πιθανή είναι η ταύτιση του μνημειώδους αυτού κτηρίου με το περίφημο **Πτολεμαίο** της Ρόδου, τέμενος που έκτισαν οι Ρόδιοι προς τιμήν του βασιλέως Πτολεμαίου Α' για την βοήθειά του κατά την πολιορκία της πόλης από τον Δημήτριο τον Πολιορκητή (305-4 π.Χ.)

If the side of the building was one stade long, it probably covered the entire plateau in front of the stadium and the small theatre down to Diagoridon Street. This was the site where philosophers and members of the famous Rhodian schools of rhetoric taught. These latter ones probably lectured at the small theatre, which was used as an amphitheatre, in connection to the neighbouring gymnasium. This complex included an important **Library**, according to inscriptions found at the site, among them part of the catalogue of books included in the library. It appears that the library specialized in rhetoric and politics. The gymnasium was richly decorated with dedications, according to Strabo, who mentions that the city of Rhodos "was adorned with many dedications, most of them in the Dionysion and the Gymnasium, and in other places as well"

Excavation has revealed the existence of a **second gymnasium** in Rhodos, in the area of the modern Martyron Square. This building, square in shape, with sides one stade long, was intended for the training of boys adolescents, according to the inscriptions which were found during the excavation of the site. This monumental building can probably be identified with the celebrated **Ptolemaion** of Rhodes, a sanctuary built by the Rhodians in honour of king Ptolemy I for his help during the siege of the city by Demetrius Poliorketes (305- 304 B.C.)

ΣΤΑΔΙΟ

Το **στάδιο**, ως αρχιτεκτονικό σχήμα, έλαβε την ονομασία του από το ομώνυμο μέτρο μήκους των αρχαίων, το οποίο ήταν ίσο με 600 πόδες (περίπου 200 μ.). Το στάδιο αποτελείται από το επίπεδο, επίμηκες τμήμα, την **κονίστρα**, και από τα κεκλιμένα πρανή, στα οποία από την ελληνιστική αλλά κυρίως από τη ρωμαϊκή περίοδο τοποθετήθηκαν οι λίθινες **κερκίδες** για τους θεατές. Αρχικά τα στάδια ήταν ορθογώνια. Στο τέλος του 4ου αι.π.Χ. διαμορφώνεται η **σφενδόνη** στη μία στενή τους πλευρά. Στο στάδιο διεξάγονταν οι γυμνικοί αγώνες, δηλ. οι σημερινοί αγώνες στίβου.

Ο δρόμος σταδίου, δηλ. μήκους 200 μ. περίπου, ήταν το παλαιότερο αγώνισμα στους πανελλήνιους αγώνες. Την αφετηρία, στο ένα άκρο του σταδίου, όριζαν επιμήκεις λίθινες πλάκες, οι **βαλβίδες**. Στην επιφάνειά τους υπήρχαν δύο παράλληλες αυλακώσεις, όπου οι δρομείς τοποθετούσαν τα πόδια τους κατά την εκκίνηση. Κατακόρυφοι πάσσαλοι, τοποθετημένοι στις βαλβίδες, όριζαν τις θέσεις των δρομέων, ο αριθμός των οποίων ποίκιλλε ανάλογα με το στάδιο. Για να αποφεύγονται οι άκυρες εκκινήσεις υπήρχαν μπροστά από τους δρομείς τεντωμένα σχοινιά, τα οποία υποχωρούσαν την κατάλληλη στιγμή με την βοήθεια ενός απλού μηχανισμού, που ονομαζόταν **ύσπληξ**.

Η θέση των ποδιών των δρομέων επάνω στην βαλβίδα κατά την εκκίνηση του αγωνίσματος.

THE STADIUM

The **stadium** as an architectural form was named from the homonymous Greek measure of length, which corresponds to 600 feet (ca. 200 m). The stadium is composed of two sections: the oblong field (**konistra**), and the sloping embankments, on which in Hellenistic and especially in Roman times rows of stone seats (**kerkides**) were built for the spectators. Initially stadia were rectangular. In the end of the 4th century B.C. one of the short sides is replaced by the **sphendone**. In the stadium the (**gymnikoi**) games were held, corresponding to the modern track events.

The stadion race, covering approximately 200 m., was the oldest event in Panhellenic games. The starting line, at one end of the stadium, was defined by long stone slabs, the **balbides**. On their surface were two parallel grooves, where the runners placed their feet for the setting-out. Upright posts placed on the balbides marked the positions

of the runners, the number of whom varied depending on the stadium. A mechanism of cords which stretched in front of the runners and fell simultaneously at the time of set-out in order to avoid false starts, was called **hysplex**.

The earliest building

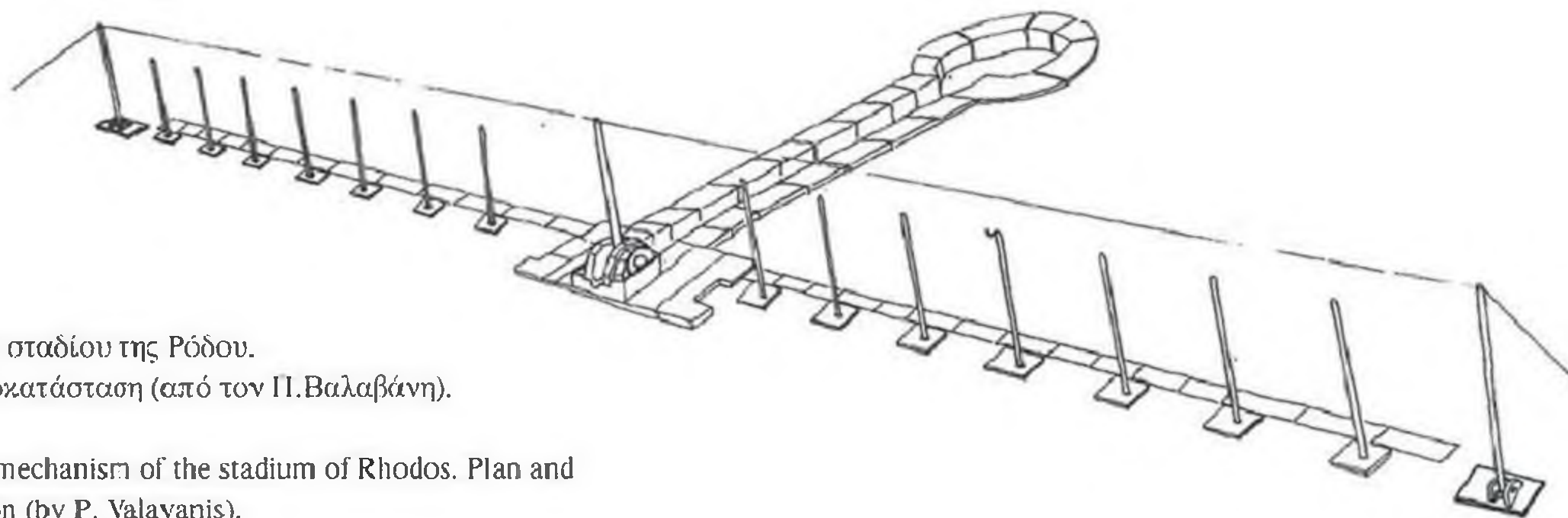

The runner's foot position on the balbis at the set-off of the race.

Η πρώτη οικοδομική φάση του **Σταδίου** της Ρόδου τοποθετείται στον 4ο αι.π.Χ. Υπάρχει πιθανότητα να είχε αντίθετη κατεύθυνση από αυτήν του σωζόμενου σήμερα σταδίου, δηλ. Α-Δ. Αυτό προκύπτει από τα σωζόμενα λίθινα λείψανα της άφεσής του, στη σημερινή είσοδο του σταδίου. Επειτα από τον μεγάλο σεισμό του 227 π.Χ. και μέσα στον 2ο αι.π.Χ. οικοδομήθηκε το στάδιο στη νέα του θέση. Μπορούσε να φιλοξενήσει 28.000- 30.000 θεατές. Λείψανα των βάσεων των υσπλήγων σώζονται και στις δύο στενές πλευρές του σταδίου. Η τρίτη και τελευταία οικοδομική φάση τοποθετείται στον 2ο αι. μ.Χ., δηλ. στη ρωμαϊκή περίοδο. Τότε κατασκευάζεται εντυπωσιακό πρόπυλο στην είσοδο και νέα άφεση στη νότια πλευρά του σταδίου, προς τη σφενδόνη. Αυτή είναι που διακρίνεται καλύτερα σήμερα και αποτελείται από συνεχή βαλβίδα για τα πόδια 14 δρομέων, τις βάσεις για τον μηχανισμό της ύσπληγας και μία φρεατοειδή κατασκευή στο νότιο μέρος της κονίστρας, όπου στεκόταν ο αφέτης. Αντίστοιχο σύστημα πρέπει να υπήρχε και στην άλλη πλευρά του Σταδίου. Στην τελευταία αυτή φάση του είναι πιθανόν να είχε χρησιμοποιηθεί και ως ιππόδρομος.

phase of the stadium at Rhodos dates to the 4th century B.C. and probably had a different orientation from the surviving stadium. This is evident in the stone remains of the original starting- line, within the entrance of the surviving stadium, which was built after the great earthquake of 227 B.C. The new stadium could accommodate 28.000-30.000 spectators. At both short sides of the stadium survive remains of the bases of hysplinges. The third and final building phase dates from the Roman period (2nd century B.C.) At that time an impressive propylon was added at the entrance, along with a new starting- line at the south side of the stadium, towards the sphendone. The latter one is the better preserved of the two, with a continuous balbida for the feet of 14 runners, the bases for the hysplex mechanism and a pit at the south end of the field, where the starter would stand. A corresponding system probably existed at the other end of the field. In its final phase the stadium was probably also used as an hippodrome.

Η άφεση του σταδίου της Ρόδου.
Γραφική αποκατάσταση (από τον Π.Βαλαβάνη).

The starting mechanism of the stadium of Rhodos. Plan and reconstruction (by P. Valavanis).

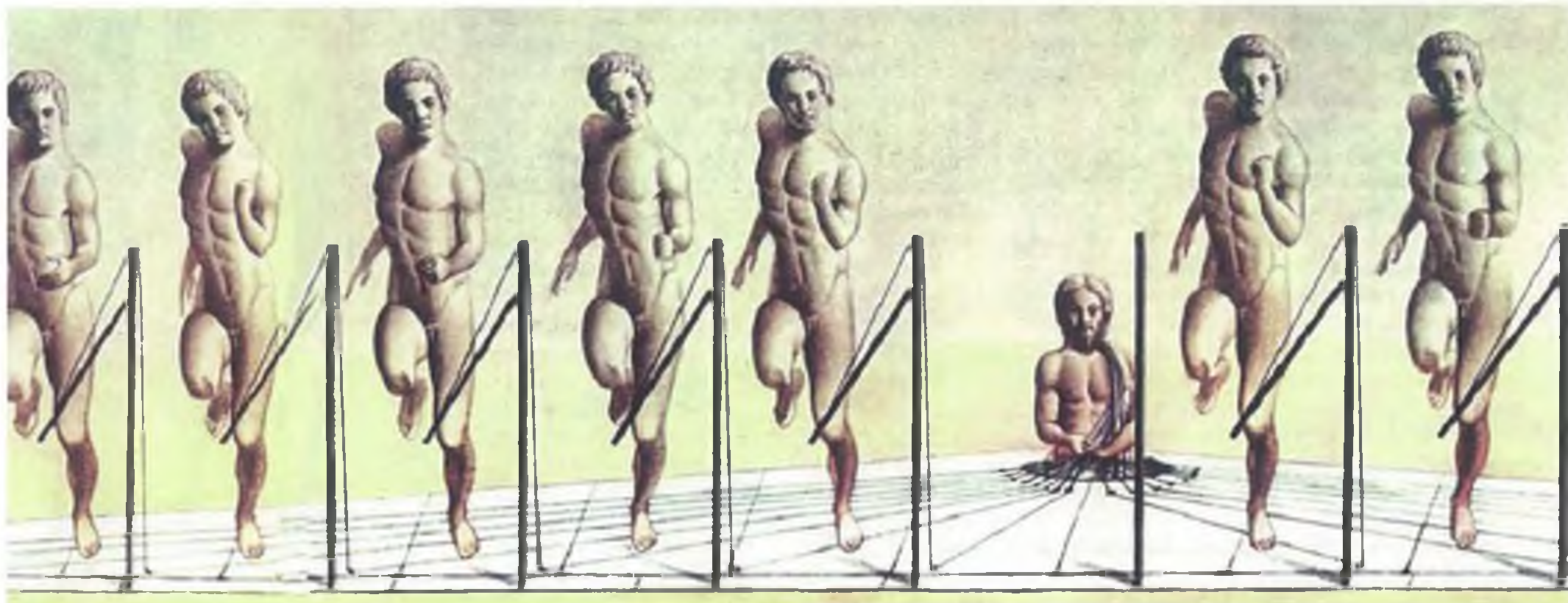
Η άφεση του σταδίου της Ρόδου
κατά την ανασκαφή.

The starting line of the stadium of
Rhodos at the time of the
excavation.

Σχεδιαστική αναπαράσταση της
ύσπληγας του 5ου αι. π.Χ. του στα-
δίου της Ισθμίας.

Plan and reconstruction of the
starting mechanism in the stadium at
the shrine of Poseidon at the
Isthmus.
n (by P. Valavanis).

ΤΑ ΑΓΩΝΙΣΜΑΤΑ

Στην αρχαιότητα δεν ενδιέφερε η επίδοση των αθλητών, δηλ. το ρεκόρ όπως λέμε σήμερα. Εκείνο που είχε σημασία ήταν η νίκη, η πρωτιά, δηλ. να αναδειχθεί ο αθλητής ο καλύτερος την ημέρα του αγώνα μπροστά στα μάτια θεών και ανθρώπων. Έτσι κανείς δεν θυμόταν τις επιδόσεις των αθλητών σε παλιότερες Ολυμπιάδες.

THE EVENTS

In antiquity the athlete's performance (i.e. his personal record) was not of great significance. What counted was the victory itself, being distinguished as the best on the day of the competition in the eyes of gods and mortals. None would remember the athlete's performances in previous Olympiads.

ΔΡΟΜΟΣ

Οι αγώνες δρόμου διεξάγονταν στο Στάδιο, ενώ η καθημερινή άσκηση των νέων στο δρόμο γινόταν στο "ξυστό" ή στην "παραδρομίδα".

Τα αγωνίσματα δρόμου ήταν:

1. **Στάδιο.** Πρόκειται για τον κατεξοχήν δρόμο ταχύτητας, μήκους 200 μ., το παλιότερο αγώνισμα στο ιερό της Ολυμπίας από την 1η Ολυμπιάδα (776 π.Χ.)
2. **Δίαυλος.** Ήταν κι αυτός δρόμος ταχύτητας, κατά τον οποίο οι δρομείς έτρεχαν δύο φορές το μήκος του σταδίου, δηλ. 400 μ. Η εισαγωγή του αγωνίσματος έγινε στην 14η Ολυμπιάδα (724 π.Χ.)
3. **Ίππιος.** Δρόμος ημιαντοχής, μήκους τεσσάρων σταδίων, αντίστοιχος με τον σημερινό δρόμο των 800 μ.
4. **Δόλιχος,** δηλ. μακρύς. Ήταν δρόμος αντοχής, μήκους 7 έως 24 σταδίων. Θεωρούν ότι το αγώνισμα αυτό προήλθε από τις επιδόσεις των κηρύκων της ιερής εκχειρίας και των

Γυμνός αθλητής- διαυλοδρόμος. Το αριστερό χέρι υψώνεται με ανοιχτή την παλάμη, ενώ το δεξί κινείται προς τα πίσω. Δεξιά της παράστασης η επιγραφή ΔΙΑΥΛΟΔΡΟΜΟ ΕΙΜΙ. Από παναθηναϊκό αμφορέα. ± 550 π.Χ. Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο.

RUNNING

Running competitions took place in the stadium, while the everyday practice in "xystos" or "paradromis". Types of running contests were:

1. **Stadion.** The par excellence sprint event, a single length of the track (200 m); it was the oldest event in the Olympiads, starting in the 1st Olympiad (776 B.C.)
2. **Dioulos.** Also a sprint, covering two lengths of the track (400 m). It was introduced in the 14th Olympiad (724 B.C.)
3. **Hippios.** A middle- distance race covering four lengths of the track (800 m.)
4. **Dolichos.** A long- distance race, covering 7 to 24 stades (lengths of the track). It was inspired by the performances of the dromokerykes or hemerodromoi, who were

Scene of a runner in the diaulos. On the right is the inscription "diaulodromo eimi" (I am for the diaulos runner). From a panathenaic amphora. Ca. 550 B.C. Athens, National Archaeological Museum.

ημεροδρόμων, δηλ. των αγγελιοφόρων που μετέφεραν σε όλη την χώρα ειδήσεις και μηνύματα. Καθιερώθηκε για πρώτη φορά στην 15η Ολυμπιάδα (720 π.Χ.)

professional messengers carrying messages and instructions over great distances. The event was introduced in the 15th Olympiad (720 B.C.)

Παράσταση αγώνα σταδίου.
Οι πέντε αθλητές τρέχουν με ευρύ διασκελισμό
και έντονη κίνηση των χεριών.
Παναθηναϊκός αμφορέας. Τέλος 6ου αι. π.Χ.
Νέα Υόρκη, Μητροπολιτικό Μουσείο.

Scene of a men's stadion race. The five men are running waving
their arms vigorously back and forth,
having their legs wide apart in a great stride.
Panathenaic amphora. End of 6th c. B.C.
New York, Metropolitan Museum.

Αγώνας λαμπαδηδρομίας
κατά τη στιγμή της αλλαγής
της λαμπάδας.
Αττική ερυθρόμορφη
πελίκη. ± 425 π.Χ.
Αθήνα,
Εθνικό Αρχαιολογικό
Μουσείο.

Torch-race at the
moment of the handing
over of the torch.
Attic red-figure pelike.
Ca. 425 B.C.
Athens,
National Archaeological
Museum.

5. Οπλίτης δρόμος. Ήταν δρόμος ταχύτητας, ιδιαίτερα θεαματικός. Οι δρομείς, με κράνος, κνημίδες και ασπίδα, έπρεπε να διανύσουν 2 έως 4 στάδια. Ως αγώνισμα εισήχθη στην 65η Ολυμπιάδα (520 π.Χ.)

5. The race in armour. A spectacular sprint competition between athletes wearing a helmet and greaves and carrying a shield, covering two to four stades. The event was introduced in the 25th Olympiad (520 B.C.)

6. Λαμπαδηδρομία. Ήταν αντίστοιχη με την σημερινή σκυταλοδρομία και είχε περισσότερο τελετουργικό χαρακτήρα. Στόχος των αθλητών ήταν να φτάσει η λαμπάδα αναμμένη μέχρι τον βωμό του τερατισμού.

6. Torch-race. Equivalent to the modern relay race, it had a ceremonial character. The athletes' goal was to carry the burning torch to the altar at the finish line.

ΑΛΜΑ

Το μοναδικό αλτικό αγώνισμα στους αρχαίους χρόνους ήταν το άλμα σε μήκος. Το άθλημα διεξαγόταν σε **σκάμμα** μήκους 50 ποδών, γεμάτο με μαλακό χώμα. Στη μία άκρη του σκάμματος υπήρχε ο **βατήρ**, όπου πατούσαν οι άλτες πριν πηδήξουν. Βασικό εξάρτημα για το άλμα σε μήκος ήταν οι **αλτήρες**, λίθινα συνήθως βάση, που κρατούσαν οι άλτες με τα δύο χέρια για καλύτερες επιδόσεις. Το αγώνισμα διεξαγόταν πάντα με τη συνοδεία μουσικής από αυλητή, έτσι ώστε οι κινήσεις του αθλητή να έχουν αρμονία και ρυθμό.

Νέος αθλητής εξασκείται στο άλμα κάτω από τη εποπτεία του παιδοτρίβη.

Ερυθρόμορφος κρατήρας. 480 π.Χ.

Würzburg, Martin von Wagner Museum.

A youth practising jumping under the supervision of the paidotribes.

Red-figure amphora. 480 B.C. Würzburg,

Martin von Wagner Museum.

JUMPING

The sole jumping competition in antiquity was the long jump. The event took place in a skamma, a pit 50 feet long, filled with soft soil. On one side of the pit there was a fixed point, the bater, which all the athletes hit before they jumped. An essential accessory were the halteres, jumping weights, usually of stone, that the athletes held in each hand in order to achieve a better result. The event was always accompanied by the music of a flute, to help the athlete achieve harmony and rhythm.

Παράσταση αθλητή άλματος
με αλτήρες στα χέρια.
Έμβλημα αττικής μελανόμορφης
κύλικας. 510 π.Χ.
Παρίσι, Λούβρο.

The jumper with his weights at
the moment of take off.
Tondo of an attic black-figure
kylix. 510 B.C. Paris, Louvre.

ΔΙΣΚΟΣ

Η δισκοβολία ήταν από τα πιο αγαπητά αγωνίσματα των Ελλήνων, γνωστό ήδη από την ομηρική εποχή. Δεν υπήρξε ποτέ αυτόνομο αγώνισμα, αλλά αποτελούσε μέρος του πεντάθλου. Οι δίσκοι ήταν λίθινοι ή από σφυρήλατο χαλκό. Η διάμετρος των δίσκων που έχουν βρεθεί κυμαίνεται από 17 έως 34 εκατοστά και το βάρος τους από 1.245 έως 5.700 γραμμάρια. Οι διαφορές αφορούσαν διαφορετικούς αγώνες ή διαφορετικές ηλικίες αθλητών. Οι επιδόσεις των δισκοβόλων σημειώνονταν με μικρούς πασσάλους, τα σημεία, ενώ το μήκος της ρίψης μετρούταν με κοντάρια ή σκοινί.

THE DISCUS

Throwing the discus, one of the most favourite competitions among the Greeks, was already known in Homeric times. The discus was made of stone, or hammered bronze. Examples that have been discovered range from 17 to 34 cm in diameter and weigh from 1.245 to 5.700 grams. Size would differ depending on the competition, or the competitors' age group. The discus-throwers performance was marked with small pegs (semeia), and was measured with poles, or with rope.

Αθλητής λίγο πριν από την εκτόξευση του δίσκου. Ερυθρόμορφη κύλιξ, 460 περίπου π.Χ., Ρώμη, Villa Giulia.

The final swing before release of the discus. Red-figure kylix. Rome, Villa Giulia.

Παναθηναϊκό τέθριππο.
Από μελανόμορφο αμφορέα του 540 π.Χ. περίπου.
(Μόναχο, Αρχαιολογικό Μουσείο)

Panathenian tethrippon (chariot drawn by four horses).
From a black – figure amphora of approximately 560 BC.
(Munich, Archaeological Museum)

ΑΚΟΝΤΙΟ

Το αγώνισμα διακρινόταν σε **εκηβόλο ακοντισμό**, δηλ. βολή σε μήκος, και σε **στοχαστικό ακοντισμό**, δηλ. βολή σε προκαθορισμένο στόχο. Συνηθέστερος ήταν ο πρώτος, που αποτελούσε μέρος του πεντάθλου. Η τεχνική της ρίψης του ακοντίου δεν διέφερε από τη σύγχρονη τεχνική παρά μόνον στη χρήση της **αγκύλης**. Αυτή ήταν μία θηλιά από δέρμα στο κέντρο βάρους του ακοντίου, μέσα στην οποία ο αθλητής περνούσε ένα ή δύο δάκτυλά του. Τη στιγμή της ρίψης ο αθλητής, αφού είχε αφήσει το ακόντιο, τραβούσε με δύναμη τη θηλιά προς τα εμπρός, δίνοντας πρόσθετη δύναμη στη βολή και προκαλώντας μία περιστροφική κίνηση στο ακόντιο. Η ρίψη του ακοντίου γινόταν στο Στάδιο.

Χάλκινος δίσκος με παράσταση ακοντιστή. Μέσα 5ου αι.π.Χ. Βρέθηκε στην Αίγινα, σε τάφο μαζί με δύο στλεγγίδες, προσφιλή αντικείμενα για αθλητή του πεντάθλου, όπως ίσως ήταν ο νεκρός. Βερολίνο, Antikensammlung.

JAVELIN

The javelin was used in two forms of competition: distance throwing (**hekebolos**) and aiming at a target (**stochastikos**). The former was the predominant form of competition and constituted one of the pentathlon events. The basic difference between the ancient and modern javelin is the use of thong, a leather loop to athlete attached to the center of gravity of the javelin, through which inserted one or two fingers. At the moment of the throwing the athlete would pull the thong forward, increasing the power of the throw and giving it a rotating motion. Javelin throwing took place in the stadium.

Bronze discus with an engraved picture of a man throwing the javelin. Middle 5th c. B.C. Found in a grave at Aegina, together with two strigils, favourite implements of a pentathlon athlete. Berlin, Antikensammlung.

Ανάγλυφη πλάκα με παράσταση
ακοντιστή.

Το μέσο δάκτυλό του είναι
περασμένο στην "αγκύλη" και
ετοιμάζεται να ρίξει
το ακόντιο.

Από τον Κεραμεικό. 540 π.Χ.
Αθήνα,
Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο.

Relief with a javelin thrower,
his middle finger going through
the thong, in preparation
for the throw.
From Kerameikos. 540 B.C. Athens,
National Archaeological Museum

Αναπαράσταση της "αγκύλης".
Reconstruction of the thong.

ΠΑΛΗ

Η πάλη είναι το πιο παλιό και πιο διαδεδομένο άθλημα σε όλον τον κόσμο. Η σημασία της παλαίστρας, του ειδικού χώρου για την άθληση των νέων, δείχνει τη σημασία του αθλήματος για τους αρχαίους Έλληνες. Οι αρχαίοι διέκριναν δύο είδη πάλης, ανάλογα με τη θέση των αντιπάλων. Στην **ορθή πάλη** οι αθλητές αγωνίζονταν όρθιοι και νικούσε αυτός που έριχνε κάτω τον αντίπαλό του τρεις φορές. Στην **κάτω πάλη ή αλίνδησιν** η πτώση δεν ήταν αρκετή, αλλά ο αγώνας συνεχιζόταν μέχρι να παραδεχθεί ο ένας αντίπαλος την ήττα του. Ο ηττημένος ύψωνε τον δει

WRESTLING

Wrestling is the oldest and most widespread sport in the world. The palaestra, a space designated for wrestling practice, shows the great importance of this event for the Greeks. There were two forms of wrestling depending on the opponents' posture: in the "upright" wrestling (**orthe pale**) the athletes fought standing up and all the wrestler had to do was throw his opponent to the ground; in the "rolling" or "ground" wrestling (**kato pale or alindesis**) a fall was not enough, and the contest continued until one of the competitors would admit defeat, by raising his hand

Δύο αθλητές κατά την έναρξη του αγώνα πάλης. Ερυθρόμορφη πελίκη. ± 500 π.Χ. Leningrad, Μουσείο Hermitage.

Beginning of a wrestling match. Red-figure pelike. Ca. 500 B.C. Leningrad, Hermitage Museum.

Ο παλαιστής στα αριστερά κατάφερε να σηκώσει τον αντίπαλό του με μία λαβή στη μέση. Ερυθρόμορφος αμφορέας. ± 525 π.Χ. Βερολίνο, Staatliche Museen.

The wrestler on the left has succeeded in lifting his opponent with a waist- hold. Red- figure amphora. Ca. 525 B.C. Berlin, Staatliche Museen.

κτη ή τον δείκτη και τον μέσο του ενός χεριού. Πριν από την έναρξη του αγωνίσματος οι αθλητές άλειψαν το σώμα τους με λάδι και το πασπάλιζαν με λεπτή σκόνη για να αποφεύγουν τις λαβές των αντιπάλων. Στην αρχαιότητα δεν υπήρχε διάκριση ανάλογα με το βάρος του αθλητή, όπως σήμερα. Η πάλη καθιερώθηκε στην Ολυμπία κατά την 18η Ολυμπιάδα (708 π.Χ.) και ως ανεξάρτητο αγώνισμα και ως μέρος του πεντάθλου.

Παναθηναϊκός αμφορέας. 530 π.Χ. Βοστώνη, Museum of Fine Arts.

The dramatic moment when a pankratiast gives up the fight. The defeated competitor raises his finger in admission of defeat. Panathenaic amphora. 530 B.C. Boston, Museum of Fine Arts.

with the index finger or the index and middle fingers extended. Before the event athletes would spread oil and dust powder on their skin in order to slip out of their opponents holds. In antiquity there was no classification according to weight. Wrestling was introduced at Olympia in the 18th Olympiad (708 B.C.), both as an independent event and as part of the pentathlon.

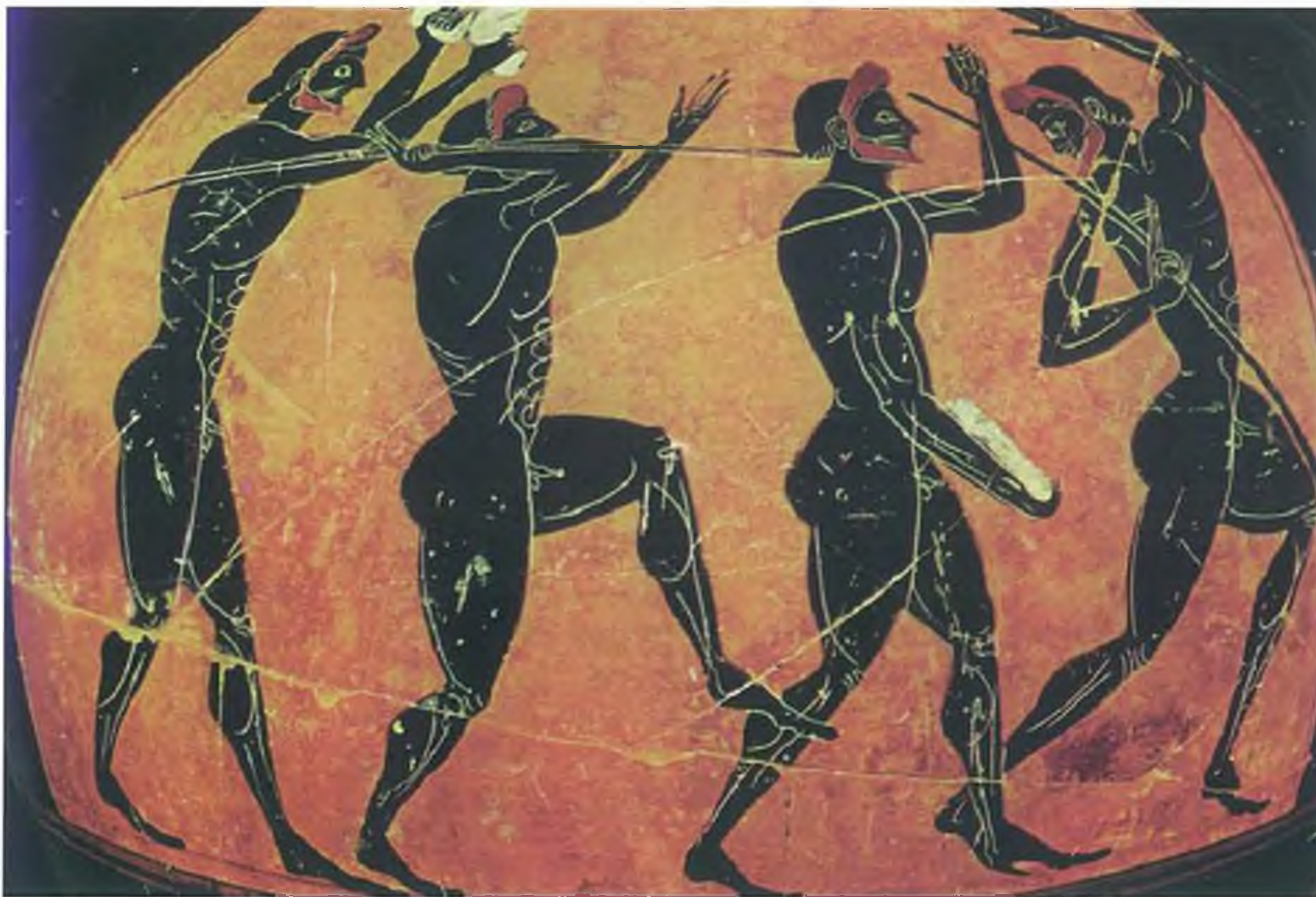

ΠΕΝΤΑΘΛΟ

Ήταν σύνθετο αγώνισμα και περιελάμβανε πέντε αγωνίσματα, δηλ. το άλμα, τον δρόμο σταδίου, το ακόντιο, το δίσκο και την πάλη. Ο δρόμος και η πάλη αποτελούσαν και αυτοτελή αγωνίσματα, ενώ τα υπόλοιπα ήταν αγωνίσματα μόνον του πεντάθλου. Νικητής αναδεικνυόταν εκείνος που νικούσε στα τρία από τα πέντα αγωνίσματα. Το πένταθλο εισήχθη στους Ολυμπιακούς αγώνες στην 18η Ολυμπιάδα (708 π.Χ.).

THE PENTATHLON

The pentathlon was a combination competition which included five events: jumping, running (stadion), the javelin, the discus and wrestling. Running and wrestling were also held as separate events, while jumping, the discus and the javelin were events held only within the pentathlon. In order to be declared winner of the pentathlon an athlete had to win at least three of the events. The pentathlon was first introduced in the Olympic Games in the 18th Olympiad (708 B.C.)

Τέσσερις πενταθλητές:
άλτης με αλτήρες, δύο
ακοντιστές
και ένας δισκοβόλος.
Απεικόνιση
σε παναθηναϊκό
αμφορέα. 520-500 π.Χ.
Λονδίνο, Βρετανικό
Μουσείο.

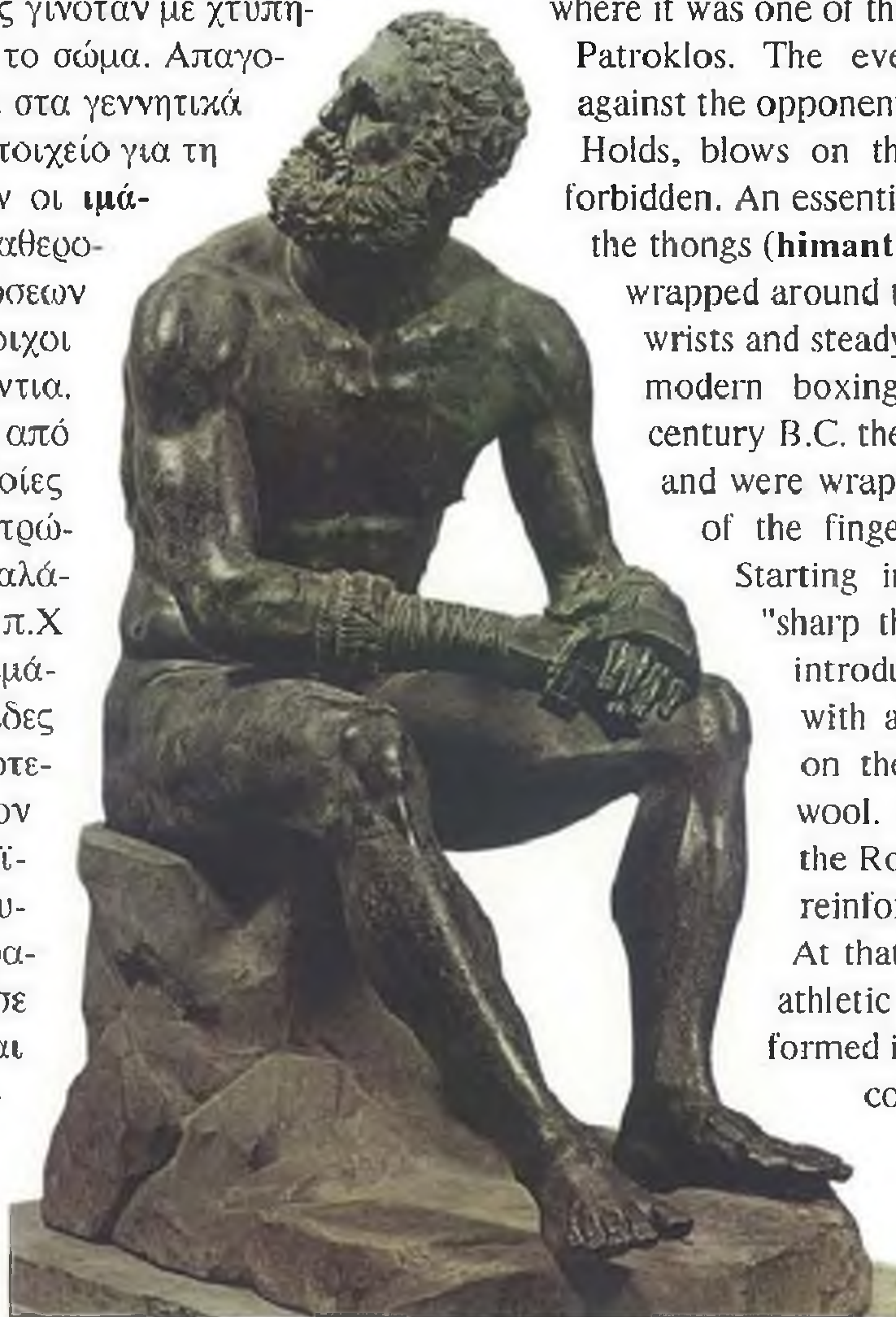
Athletes competing
in the pentathlon:
jumping, throwing the
javelin, throwing the
discus,
and a second man
throwing the javelin.
Panathenaic amphora,
520-500 B.C. London,
British Museum.

ΠΥΓΜΗ

Τα άθλημα αναφέρεται για πρώτη φορά στον Όμηρο, στα άθλα επί Πατρόκλω. Ο αγώνας γινόταν με χτυπήματα στο πρόσωπο, το λαιμό και το σώμα. Απαγορεύονταν οι λαβές, τα χτυπήματα στα γεννητικά όργανα και οι κλωτσιές. Βασικό στοιχείο για τη διεξαγωγή του αγωνίσματος ήταν οι **ιμάντες**, οι οποίοι χρησιμοποιούνταν στη σταθεροποίηση του καρπού και των αρθρώσεων των δακτύλων, ήταν δηλ. αντίστοιχοι με τα σημερινά πυγμαχικά γάντια. Έως τον 4ο αι.π.Χ. ήταν λωρίδες από μαλακό δέρμα βοδιού, με τις οποίες τύλιγαν με περίπλοκο τρόπο την πρώτη φάλαγγα των δακτύλων, την παλάμη και τον καρπό. Από τον 4ο αι. π.Χ και εξής καθιερώνονται οι **οξείς ιμάντες**, δερμάτινα γάντια από λωρίδες ενισχυμένα από σκληρό δέρμα εξωτερικά και μαλλί εσωτερικά. Από τον 2ο αι. μ.Χ. εμφανίζονται οι ρωμαϊκοί **caestus**, οι οποίοι ήταν ενισχυμένοι με σίδηρο ή μολύβι. Είναι φανερό ότι τότε το αγώνισμα έχασε τον αρχικό χαρακτήρα του και εντάχθηκε στα απάνθρωπα αγωνίσματα του αμφιθεάτρου.

Χάλκινο άγαλμα πυγμάχου. Το πρόσωπό του είναι παραμορφωμένο από τις γροθιές. Φορά ιμάντες οξείς.
Ύστερη ελληνιστική περίοδος. Ρώμη, Museo Nazionale Romano.

BOXING

The sport is first mentioned in Homer's Iliad, where it was one of the games in honour of the dead Patroklos. The event involved striking blows against the opponent's face, neck and upper body. Holds, blows on the genitals and kicking were forbidden. An essential accessory of the sport were the thongs (**himantes**) or straps which the boxers wrapped around their hands to strengthen their wrists and steady the fingers, the equivalent of modern boxing gloves. Up until the 4th century B.C. these straps were of soft ox-hide and were wrapped around the first knuckles of the fingers, the palm and the wrist. Starting in the 4th century B.C. the "sharp thongs" (**oxeis himantes**) are introduced, a kind of leather glove with applied straps of hard leather on the outside and an inner layer of wool. From the 2nd century B.C. the Roman **caestus**, a boxing glove reinforced with iron or lead, is used. At that time the sport lost its initial athletic character and was transformed into an inhuman amphitheatre contest.

Bronze statue of a boxer. His face is disfigured by punches and he is wearing himantes oxeis (sharp thongs).
Late Hellenistic period. Rome, Museo Nazionale Romano.

ΠΑΓΚΡΑΤΙΟΝ

Ανήκε στην κατηγορία των βαρέων αγωνισμάτων και ήταν συνδυασμός πάλης και πυγμαχίας. Σε αυτό επιτρέπονταν όλα τα χτυπήματα, εκτός από το δάγκωμα (δάκνειν) και το χώσιμο των δακτύλων στα μάτια (ορύσειν). Όπως η πάλη έτσι και το παγκράτιο διακρινόταν σε άνω ή ορθοστάνη παγκράτιον, όπου οι αθλητές αγωνίζονταν όρθιοι, και σε κάτω παγκράτιον, όπου ο αγώνας συνεχιζόταν στο έδαφος. Σκοπός του αγωνίσματος ήταν ο εξαναγκασμός του αντιπάλου να παραδεχθεί την ήττα του με οποιοδήποτε τρόπο. Οι συνθήκες διεξαγωγής έκαναν το αγώνισμα το πιο επικίνδυνο από όλα τα αγωνίσματα του αρχαίου αθλητισμού. Για πρώτη φορά καθιερώθηκε στην 145η Ολυμπιάδα (200 π.Χ.)

THE PANKRATION

A combination of wrestling and boxing, pankration was one of the heavy athletic events. All kinds of holds and blows were allowed; the only things forbidden were biting (*daknein*) and gouging (*oryssein*). The sport had two forms: **ano or orthostanden pankration**, in which the athletes had to remain standing, and **kato pankration**, in which the contest continued after the opponents fell to the ground. The pankratiast's objective was to force his opponent into admitting defeat in any way possible. The pankration was thus the most dangerous and the toughest of all ancient athletic events. It was introduced in the 145th Olympiad (200 B.C.)

Απεικόνιση της δραματικής στιγμής που ο ένας παγκρατιαστής εγκαταλείπει τον αγώνα, σηκώνοντας το δάκτυλό του στην κίνηση του "απαγορεύειν".
Παναθηναϊκός αμφορέας. 530 π.Χ.
Βοστώνη, Museum of Fine Arts.

The dramatic moment when a pankratiast gives up the fight. The defeated competitor raises his finger in admission of defeat.
Panathenaic amphora. 530 B.C. Boston, Museum of Fine Arts.

Ιππείς στην πομπή των Παναθηναίων.
Από τα γλυπτά του Παρθενώνα.

Riders in the Panathenaic procession.
Sculptor of Parthenon.

ΑΡΜΑΤΟΔΡΟΜΙΕΣ ΚΑΙ ΙΠΠΙΚΑ ΑΓΩΝΙΣΜΑΤΑ

Οι αρματοδρομίες ήταν στενά συνδεδεμένες με τον χώρο της Ολυμπίας από τα μυθικά χρόνια. Τα αγωνίσματα αυτά είχαν αριστοκρατικό χαρακτήρα. Ως ιδιοκτήτες αλόγων, αγωνίστηκαν κατά καιρούς αρκετοί από τους επιφανέστερους άνδρες της ελληνικής ιστορίας, οι οποίοι εξέτρεφαν για την συμμετοχή τους στους αγώνες άλογα σπάνιας ράτσας. Νικητής αναδεικνυόταν ο ιδιο-

CHARIOT RACES AND EQUESTRIAN EVENTS

Chariot races were closely connected with Olympia since mythical times. These events were of an aristocratic nature, as some of the most distinguished men in Greek history competed as horse owners, often rearing thoroughbreds for the exact purpose of taking part in these competitions. The victory and the glory went to the owner of the horses, not to the charioteer, who was paid

κτήτης των αλόγων και όχι ο ηνίοχος, ο οποίος μισθωνόταν για να αγωνιστεί. Έτσι στα ιππικά αγωνίσματα μπορούσαν να αναδειχθούν και γυναίκες ολυμπιονίκες.

Οι αγώνες διεξάγονταν στον Ιππόδρομο. Μετά την άφεση κάθε ηνίοχος προσπαθούσε να πάρει τον εσωτερικό διάδρομο για να κερδίσει δρόμο και να στρίψει πρώτος την **νύσσα**, ένα μικρό στύλο που όριζε το σημείο της καμπής. Εδώ γίνονταν και τα περισσότερα ατυχήματα. Το άρμα ήταν ένα μικρό, δίτροχο, ξύλινο όχημα στο οποίο επέβαινε ο ηνίοχος. Όταν συρόταν από δύο άλογα λεγόταν **συνωρίς**, όταν συρόταν από τέσσερα ονομαζόταν **τέθριππο**. Το μήκος της διαδρομής ήταν 12 γύροι του Ιπποδρόμου για τα τέθριππα και 8 για τις συνωρίδες. Το τέθριππο καθιερώθηκε στην 25η Ολυμπιάδα (680 π.Χ.), ενώ η συνωρίς αλόγων στην 93η (408 π.Χ.)

Στην **ιπποδρομία κελήτων** τα άλογα έπρεπε να διατρέξουν έξι φορές το μήκος του ιππόδρομου. Στον **αποβάτη δρόμο** ο μεν ηνίοχος έλεγχε τα άλογα, ενώ ο αποβάτης, κρατώντας ασπίδα, ανεβοκατέβαινε στο δίφρο του άρματος που έτρεχε (δεν είναι βέβαιο αν κατέβαινε μία ή περισσότερες φορές). Τέλος η **ἀφ' ἵππου ἀκόντισις** προέβλεπε τον ακοντισμό σε στόχο από τον ιππέα καθώς κάλπαζε.

to drive the chariot in the contest. Thus, in equestrian events, even women were declared Olympic victors.

Chariot races were held in the Hippodrome. After passing the **aphesis** (the starting gate), every charioteer would try to take the inner lane of the race-course, which was the shortest one, in order to be the first to the turning post (**nyssa**). Here is where most of the accidents took place. The chariot was a small, wooden, two-wheeled vehicle, on which the charioteer rode. A chariot pulled by two horses was called **synoris**; a four-horse chariot was called **tethrippon**. The tethrippon race covered a distance of twelve circuits of the race-course, and was introduced in the 25th Olympiad (680 B.C.) The synoris race covered eight circuits; the synoris for horses was introduced in the 93rd Olympiad (408 B.C.)

In the **keles**, a race for the fully grown horses with a rider, the distance to be covered was six circuits of the race-course. In **appobates dromos** the charioteer drove the horses while the **apobates**, carrying a shield, would dismount and remount the moving chariot once or several times during the race. In **aph' hippou akontisis** involved throwing the javelin against a target, while galloping.

Τμήμα από αττικό μελανόμορφο δένο.

Απεικονίζεται η αρματοδρομία από τους επιτάφιους αγώνες που οργάνωσε ο Αχιλλέας προς τιμήν του νεκρού φίλου του Πατρόκλου.

Οι θεατές επευφημούν και χειρονομούν ζωηρά.

Του ζωγράφου Σοφίλου. 580-570 π.Χ. Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο.

Scene of the chariot races held before the assembled Achaians in honour of Patroklos. Fragment of an attic black-figure dinos.

By Sophilos. 580-570 B.C. Athens, National Archaeological Museum.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ

Σε πολλές αρχαίες ελληνικές πόλεις διοργανώνονταν εορτές, αλλά τέσσερις μόνον είχαν πανελλήνιο χαρακτήρα: τα **Ολύμπια** στο ιερό της Ολυμπίας, τα **Πύθια** στους Δελφούς, τα **Ίσθμια** στο ιερό του Ποσειδώνας στον Ισθμό της Κορίνθου και τα **Νέμεα** στο ιερό του Διός στη Νεμέα. Το έπαθλο και στους τέσσερις αυτούς αγώνες ήταν ένα απλό στεφάνι.

Τα **Παναθήναια**, η μεγάλη εορτή προς τιμήν της θεάς Αθηνάς που γιορταζόταν στην Αθήνα κάθε 4 χρόνια, δεν

PANHELLENIC GAMES AND HALIEIA

Many Greek cities organized festivals, but only four of these were of Panhellenic character: the **Olympia** at the sanctuary of Olympia, the **Pythia** at Delphi, the **Isthmia** at the sanctuary of Poseidon in the Isthmus of Corinth, and the **Nemea** at the sanctuary of Zeus in Nemea. The prize awarded in all four competitions was a simple wreath.

Panathenaia, the great festival in honour of goddess Athena celebrated in Athens every four years, were never

Παναθηναϊκός αμφορέας. Α: Η μορφή της Αθηνάς Προμάχου στραμμένης προς τα αριστερά. Πλαισιώνεται από δύο κίονες, πάνω από τους οποίους πετούν δύο μικρές Νίκες, που κρατούν ταινία για τον νικητή και δάδα λαμπαδηδρομίας. Δίπλα στους κίονες οι επιγραφές: ΤΟΝ ΑΘΕΝΕΘΕΝ ΑΘΛΟΝ και ΧΑΡΙΚΛΕΙΔΗΣ ΗΡΧΕΝ (το όνομα του επώνυμου άρχοντα των Αθηνών κατά την συγκεκριμένη χρονιά).

Β: Σύμπλεγμα παλαιστών και μία μεγαλόπρεπη Νίκη, η οποία ετοιμάζεται να στολίσει τον νικητή με λευκή ταινία. Στα άκρα δύο ακόμη μορφές, ο διαιτητής-κριτής του αγώνα και ο "έφεδρος" αθλητής.

Από την Ερέτρια. 363/2 π.Χ. Αθήνα. Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο.

Panathenaic amphora. On one side Athena Promachos is flanked by two columns over which fly two small Nikes holding a victorious band and a torch. Next to the columns are the inscriptions "The Games in Athens" and "at the year of Charikleides archonship". On the other side are a pair of wrestlers and a magnificent Nike ready to crown the victors with a white band. At the sides two observers: the trainer-judge and the "reserve" athlete.

From Eretria. 363/2 B.C. Athens, National Archaeological Museum.

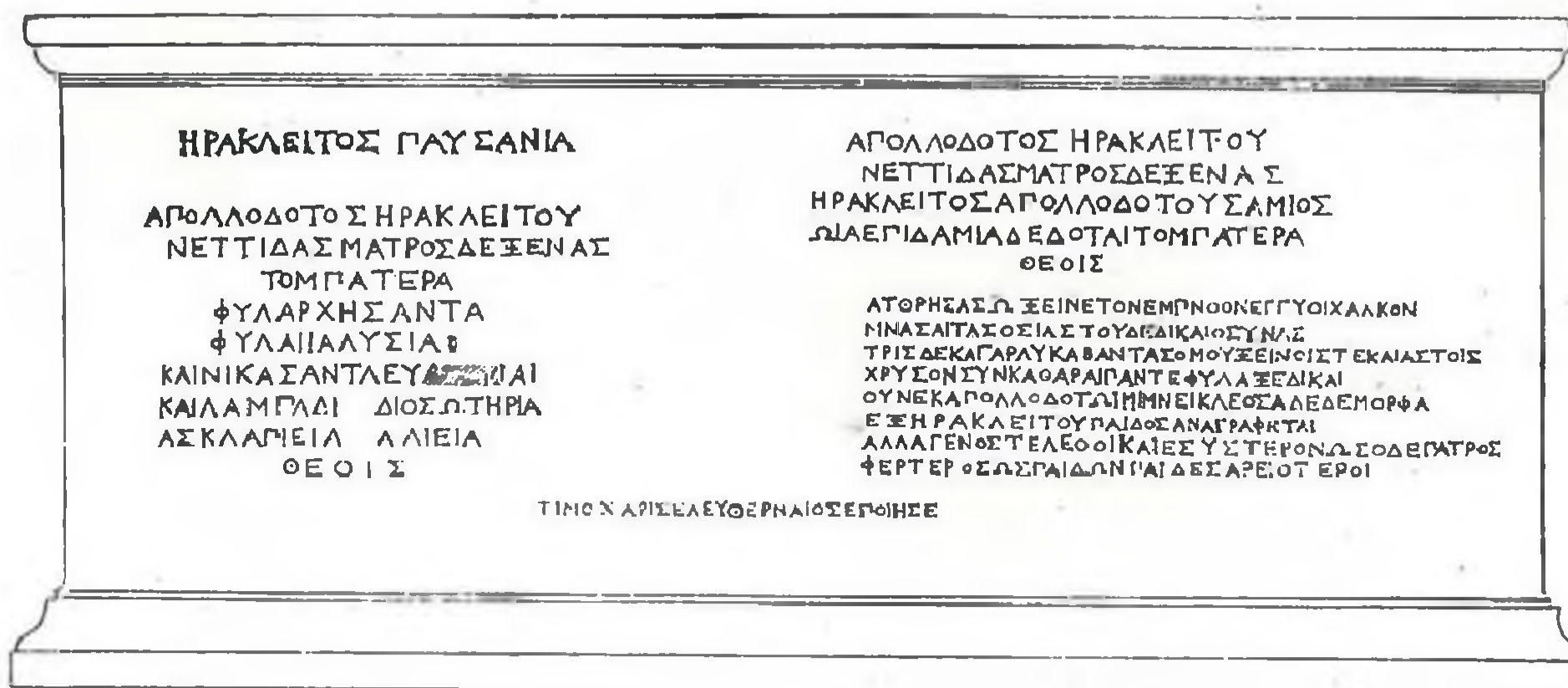

αναγνωρίστηκαν ποτέ ως πανελλήνιοι αγώνες. Ως έπαθλο δινόταν στους νικητές ποσότητα από λάδι μέσα σε **παναθηναϊκούς αμφορείς**. Τα αγγεία έφεραν στη μια τους πλευρά την εικόνα της Αθηνάς Προμάχου, ενώ στην άλλη σκηνή από το αγώνισμα στο οποίο αναδείχθηκε ο τιμώμενος νικητής. Οι επιγραφές στους πανα-

acknowledged as panhellenic games. The prize awarded to the victors was a quantity of olive oil contained in **panathenaic amphoras**. These vases were decorated on one side with a depiction of Athena Promachos, and on the other with a scene from the event won by the recipient of the award. Inscriptions on panathenaic amphoras

ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ ΠΑΥΣΑΝΙΑ
 ΑΠΟΛΛΟΔΟΤΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΥ
 ΝΕΤΤΙΔΑΣ ΜΑΤΡΟΣ ΔΕ ΞΕΝΑΣ
 ΤΟΜΠΑΤΕΡΑ
 ΦΥΛΑΡΧΗΣ ΑΝΤΑ
 ΦΥΛΑΙ ΠΑΛΥΣΙΑΙ
 ΚΑΙ ΝΙΚΑΣ ΑΝΤΛΕΥΣΙΑΙ
 ΚΑΙ ΛΑΜΠΑΔΙ ΔΙΟΣΩΤΗΡΙΑ
 ΑΣΚΛΑΠΕΙΑ ΑΛΙΕΙΑ
 ΘΕΟΙΣ

ΑΠΟΛΛΟΔΟΤΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΥ
 ΝΕΤΤΙΔΑΣ ΜΑΤΡΟΣ ΔΕ ΞΕΝΑΣ
 ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ ΑΠΟΛΛΟΔΟΤΟΥ ΣΑΜΙΟΣ
 ΩΣΤΙ ΑΠΟ ΔΕΔΟΤΑΙ ΤΟΜΠΑΤΕΡΑ
 ΘΕΟΙΣ

ΑΤΘΡΗΣΑΣ Ω ΞΕΙΝΕ ΤΟΝ ΕΜΠΝΟΟΝ ΕΓΓΥΘΙ ΧΑΛΚΟΝ
 ΜΝΑΣΑΙ ΤΑΣ ΘΟΙΑΣ ΤΟΥΔΕ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΑΣ
 ΤΡΙΣ ΔΕΚΑ ΓΑΡ ΛΥΚΑΒΑΝΤΑΣ ΟΜΟΥ ΞΕΙΝΟΙΣ ΤΕ ΚΑΙ ΑΣΙΟΙΣ
 ΧΡΥΣΟΝ ΣΥΝ ΚΑΘΑΡΑΙ ΠΑΝΤΕ ΦΥΛΑΞΕΔΙΚΑΙ
 ΟΥΝΕΚΑ ΑΠΟΛΛΟΔΟΤΩ ΙΜΝΗ ΕΙΚΛΕΟΣ ΣΑ ΔΕ ΔΕ ΜΟΡΦΑ
 ΕΞ ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΥ ΠΑΙΔΟΣ ΑΝΑΓΡΑΦΕΤΑΙ
 ΑΛΛΑ ΓΕΝΟΣ ΤΕΛΕΘΟΙ ΚΑΙ ΕΣ ΨΤΕΡΟΝ ΩΣ ΟΔΕ ΠΑΤΡΟΣ
 ΦΕΡΤΕΡΟΣ ΩΣ ΠΑΙΔΩΝ ΠΑΙΔΕΣ ΑΡΕΙΟΤΕΡΟΙ

ΤΙΜΟΧΑΡΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΝΑΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ

Ἡράκλειτος Πανσανία.

*Ἀπολλόδοτος Ἡρακλείτου
 Νεττίδας ματρὸς δὲ ξένας
 τὸμ πατέρα*

5 *φυλαρχήσαντα
 φυλαῖ Ἰαλυσίαι
 καὶ νικάσαντα εὐα[νθο]λαί
 καὶ λαμπάδι Διοσωτήρια
 Ἀσκλαπίεια Ἀλίεια
 10 θεοῖς.*

Τιμόχαρις Ἐλευθερναῖος ἐποίησε.

*Ἀπολλόδοτος Ἡρακλείτου
 Νεττίδας ματρὸς δὲ ξένας.*

*Ἡράκλειτος Ἀπολλοδότου Σάμιος
 ὡς ἂ ἐπιδαμία δέδοται τὸμ πατέρα
 θεοῖς.*

(5) *Ἀτθρήσας, ὡς ξεῖνε, τὸν ἔμπνοον ἐγγύθι χαλκὸν
 μνάσαι τὰς θοίας τοῦδε δικαιοσύνας·
 τρεῖς δέκα γὰρ λυκάβαντας ὁμοῦ ξεῖνοις τε καὶ ἄσιοις
 χρυσὸν σὺν καθάραι πάντ' ἐφύλαξε δίκαι·
 οὐνεκ' Ἀπολλοδότῳ μίμνει κλέος, ἅδε δὲ μορφὰ
 ἐξ Ἡρακλείτου παιδὸς ἀναγράφεται.
 Ἄλλὰ γένος τελέθοι καὶ ἐς ὑστερον ὡς ὄδε πατρὸς
 φέρτερος, ὡς παιδῶν παῖδες ἀρειότεροι.*

Η επιγραφή από ορθογώνια βάση δύο χάλκινων αγαλμάτων. Αναφέρονται οι ροδιακές εορτές Διοσωτήρια, Ασκληπίεια και Αλίεια. Από λάρτιο λίθο. Ρόδος, Αρχαιολογικό Μουσείο.

Inscribed base of two bronze statues, referring to the Rhodian festivals Diosoteria, Asclepieia and Halieia. Lartian stone. Archaeological Museum of Rhodes.

θηναϊκούς αμφορείς αναφέρονταν στους αγώνες για τους οποίους τα αγγεία αθλοθετήθηκαν ως βραβεία (των Αθήνηθεν άθλων), στους άρχοντες που ήταν υπεύθυνοι για την διοργάνωση των αγώνων και την περισυλλογή του ελαίου και στον κεραμέα.

Ανάλογα με το αγώνισμα και την ηλικία του ο νικητής κέρδιζε τον ανάλογο αριθμό αμφορέων και επομένως αντίστοιχη ποσότητα ελαίου, π.χ. στο αγώνισμα του δρόμου ο παις κέρδιζε 50 αμφορείς λάδι, ο έφηβος 60 και ο άνδρας 70. Έτσι τα βραβεία των νικητών δεν είχαν μόνον ηθική αλλά και υλική αξία, αφού το περιεχόμενο των αμφορέων ήταν μεγάλες ποσότητες ελαίου, τις οποίες ο νικητής μπορούσε να εμπορευθεί. Αυτός είναι ο λόγος της εύρεσης παναθηναϊκών αμφορέων σε πολλά μέρη της Μεσογείου καθώς και στη Μαύρη Θάλασσα.

Τα Αλίεια ή Άλ(ε)ια ήταν η επισημότερη τοπική γιορτή, την οποία οι Ρόδιοι θέσπισαν άμέσως μετά το συνοικισμό του 408/7 π.Χ. για να τιμήσουν τον πολιούχο θεό της πόλης τους Ήλιο (Άλιο στη δωρική διάλεκτο). Υπήρχαν Μεγάλα και Μικρά Αλίεια. Τα Μεγάλα Αλίεια γιορτάζονταν κάθε τέταρτο χρόνο με πομπή, θυσία και αγώνες παιδών και ανδρών.

Τμήμα ροδιακού αμφορέα- επάθλου στα Αλίεια. 330-320 π.Χ.
Ρόδος, Έκθεση στο Παλάτι του Μ.Μαγίστρου.

related to the games in which they were awarded ("from the games at Athens"), to the magistrates responsible for the organization of the games and for harvesting the olives, and to the potter who made the amphoras.

Depending on the type of contest and on his age, the winner won an equivalent number of amphoras, and their content of olive oil; for example, the winner of a running contest won 50 amphoras of olive oil in the boys' competition, 60 in the adolescents' and 70 in the mens'. Therefore the awards were not only of a moral, but also of a material value, since the amphoras with their content could be sold. This is the reason panathenaic amphoras have been found in sites along the entire Mediterranean and the Black Sea coast.

Halieia or Hal(e)ia was the most important local festival, initiated by the Rhodians immediately after the synoecism (408/7 B.C.) to honour Helios (Halios in the Doric dialect), patron god of the city. There were the major and the minor Halieia. The Major Halieia was celebrated every fourth year with a procession, sacrifices and athletic contests for men and boys.

Along Halieia a number of other religious festivals

Fragment of a Rhodian amphora- an award at Halieia. 330-320 B.C.
Rhodes, Exhibition in the Palace of the Knights.

Εκτός από τα Αλίεια υπήρχαν και άλλες θρησκευτικές εορτές στη Ρόδο: τα **Υακίνθια**, αφιερωμένα στον Απόλλωνα και τον Υάκινθο, τα **Κάρνεια** για τον Απόλλωνα, τα **Σμίνθια** για τον Διόνυσο Σμίνθιο, τα **Διονύσια**, τα **Αλεξάνδρεια**, τα **Ιπποκαθέσια** αφιερωμένα στον Ποσειδώνα Ίππιο και άλλες.

Σε χάλκινες υδρίες ή λέβητες του 6ου και 5ου αι.π.Χ. από διάφορους τοπικούς ή πανελλήνιους αγώνες υπήρχε επιγραφή με αναφορά στη συγκεκριμένη εορτή. Για τα έπαθλα των Αλίειων οι γνώσεις μας είναι ελάχιστες. Στο τέλος του 5ου αι.π.Χ. χρονολογείται η χάλκινη υδρία- έπαθλο στα Αλίεια, με την επιγραφή "ΑΘΛΟΝ ΕΓ ΡΟΔΟΥ ΠΑΡ' ΑΛΙΟ". Φαίνεται ότι τα έπαθλα αρχικά ήταν χάλκινες υδρίες, γρήγορα όμως αντικαταστάθηκαν από πήλινους αμφορείς κατά το πρότυπο των παναθηναϊκών αμφορέων. Στη μία όψη τους έφεραν παράσταση της επιφάνειας του θεού Ηλίου, ενώ στην άλλη του αγωνίσματος στο οποίο αναδείχθηκαν νικητές. Η καθιέρωση των αμφορέων- επάθλων πρέπει να έγινε πριν από τα μέσα του 4ου αι.π.Χ., όταν θεμελιώθηκαν οι αρχές του ροδιακού πολιτεύματος. Από τον 2ο αι. π.Χ. αναφέρεται ως έπαθλο στεφάνι λεύκας και δαχτυλίδι για τους εφήβους.

were celebrated in Rhodos: **Hyakinthia**, dedicated to Apollo and Hyakinthos, **Karneia**, in honour of Apollo, **Sminthia**, in honour of Dionysos Sminthios, **Dionysia**, **Alexandreia**, **Hippokathesia**, dedicated to Poseidon Hippios and more.

Inscriptions on bronze hydrias or lebetes of the 6th and 5th century B.C. from several local or panhellenic relate to the specific festival.

Information about the prizes awarded at Halieia is poor. A bronze hydria- award at Halieia, dating in the end of the 5th century B.C., bears the inscription "award from Rhodos, from Helios". It appears that the awards were initially bronze hydrias, but were soon afterwards replaced by clay amphoras, depicting on one side an Epiphany of god Helios, and on the reverse the athletic event in which the award was won, after the model of the Panathenaic amphoras. The awarding of amphoras as prizes was probably instituted in the first half of the 4th century B.C., a period in which the main principles of the Rhodian constitution were being established. In the 2nd century B.C. a poplar wreath is recorded as an award in adult competitions and a finger ring as an award for adolescents.

Η χάλκινη υδρία- έπαθλο στα Αλίεια.
Τέλος 5ου αι.π.Χ. Μουσείο Paul Getty, Malibu.

The bronze hydria- an award at Halieia. End of the 5th c.
B.C. Paul Getty Museum, Malibu.

ΟΙ ΝΙΚΗΤΗΡΙΕΣ ΤΕΛΕΤΕΣ

Αμέσως μετά την νίκη του ο κριτής- ελλανοδίκης πρόσφερε στον νικητή το κλαδί του φοίνικα που κρατούσε και περνούσε στο κεφάλι του πορφυρή ταινία. Στη συνέχεια ο νικητής έκανε το γύρο του θριάμβου, τον περιαγερό, κάτω από χειροκροτήματα και ζητωκραυγές, ενώ πολλοί θεατές τον φυλλοβόλουν, δηλ. τον έραιναν με φύλλα και λουλούδια. Οι συμπατριώτες του του προσέφεραν δώρα, ενώ πολλοί έδεναν στο κεφάλι, τα χέρια και τα πόδια του κόκκινες και άσπρες

Παράσταση νέου νικητή. Στον αριστερό βραχίονα και μηρό είναι δεμένες κόκκινες ταινίες, ενώ φυλλοφόρα κλαδιά και λουλούδια πέφτουν στα χέρια του. Στο κεφάλι του φορά ιδιόμορφο μεταλλικό κράνος, από το αιχμηρό άκρο του οποίου κρέμεται ταινία, όπου η επιγραφή ΗΘ ΠΑΙΣ ΚΑΛΟΣ.
Αμφορέας τύπου Nola. 480- 470 π.Χ. Δούρις. Αγ. Πετρούπολη. Hermitage.

THE CEREMONIES OF VICTORY

After the competition, the judge- hellanodikes offered the winner a palm- branch and crowned him with a purple band. Later the victor did the lap of honour (**periagermos**), while the spectators cheered and clapped and showered him with leaves and flowers (**phyllobolia**). His countrymen offered him gifts and tied red and white bands on his head, arms and legs, as an expression of joy. The proclamation (**anakeryxis**) of all victors was at the end of the games. The winners

A victorious athlete. He is holding branches and leaves in his hands and has red bands tied round his arm and thigh. He is wearing a peculiar metal helmet, from the sharp edge of which hangs a band with the inscription "the beautiful boy".
Red- figure amphora. 480-470 B.C. By Douris. Leningrad, Hermitage Museum.

ταινίες ως έκφραση χαράς. Η **ανακήρυξις** γινόταν στο τέλος των αγώνων για όλους τους αθλητές. Τότε γινόταν η στεφάνωσις των νικητών και η **επίδοσις των άθλων**.

Οι γιοί του Διαγόρα, Δαμάγητος και Ακουσίλαος, μετά τη νίκη τους στα Ολύμπια του 452 π.Χ., έκαναν τον γύρο του θριάμβου σηκώνοντας στα χέρια τους τον ολυμπιονίκη πατέρα τους "νικήσαντες δέ οί νεανίσκοι διά τῆς πανηγύρεως τοῦ πατέρα ἔφερον βαλλόμενόν τε υπό τῶν Ελλήνων ἄνθεσι καί εὐδαίμονα ἐπί τοῖς παισὶ καλούμενον" (Παυσανίας VI. 7. 3).

Οι πανελλήνιοι αγώνες εκτός του θρησκευτικού είχαν και πολιτικό χαρακτήρα. Μία νίκη σε αυτούς τους αγώνες μπορούσε να αποτελέσει την αφετηρία μιας επιτυχημένης πολιτικής σταδιοδρομίας, αφού προσέδιδε κύρος και φήμη στον αθλητή. Στο νικητή η πατρίδα του επιφύλασσε εξαιρετικές τιμές, οι οποίες έφταναν στο επίπεδο του αφηρωϊσμού και της λατρείας. Προς τιμήν του γίνονταν επινίκιες πομπές, αναγραφή του ονόματός του, "σίτισις ἐν τῷ πρυτανείῳ", "προεδρία ἐν τοῖς ἀγῶσιν", "ἀτέλεια", "πολιτεία", χρηματικές αμοιβές κ.ά. Το όνομά του παρέμενε αθάνατο είτε με την παραγγελία ενός αγάλματος σε έναν σπουδαίο γλύπτη είτε με την ανάθεση σε έναν ποιητή της σύνθεσης ενός επίνικου ύμνου.

Ο πιο γνωστός ποιητής σε αυτόν τον τομέα ήταν ο θηβαίος **Πίνδαρος**, ο οποίος και συνέθεσε το 464 π.Χ. τον **7ο Ολυμπιονικο** προς τιμήν της οικογένειας των Διαγοριδών. Με αυτό το ποίημα, το οποίο έχει και σαφή πολιτικό χαρακτήρα, καθιερώνονται αφενός μεν οι Διαγορίδες ως ηγετικό γένος όλου του νησιού, αφετέρου δε ο Ήλιος ως πολιούχος θεός της Ρόδου.

were then crowned with wreaths and the prizes were awarded.

The sons of Diagoras, Damagetos and Akousilaos, after winning in the 452 B.C. Olympiad did the **lap of honour** carrying on their shoulders their father- also an Olympic winner:

Panhellenic games had both a religious and a political aspect. Being victorious in these games could mark the beginning of a successful career in politics, since it gave the athlete prestige and renown. The athlete's home city bestowed him with honours and his name remained immortal by commissioning either a sculptor to create a bronze statue of him or a poet to compose an epinician ode.

The best- known creator of epinician odes was the Theban **Pindar**, who composed in 464 B.C. the **7th Olympian Ode** in honour of the family of Diagorides. In this poem, which is clearly a political statement, the are established as the island's leading clan, while Helios is hailed as the patron god of Rhodes.

ΠΙΝΔΑΡΟΥ ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΟΣ VII

.....

Έτσι κ' εγώ στέλλοντας νέκταρ χυτό,
 Μουσών δόση, γλυκό των φρενών μου καρπό,
 ιλαρώνω αθλοφόρων ανδρών την καρδιά,
 που στα Ολύμπια και στα Πύθια νικούνε.
 κ' είν' αλήθεια μακάριος αυτός
 που η περίλαμπρη φήμη αγκαλιάζει.
 μ' άλλον άλλη φορά
 η ζωοπάροχη γνοιάζεται η χάρη
 με γλυκόλαλης λύρας μαζί συνοδεία
 και μ' όργαν' αυλών πολυφώνων.

Με αυτά τώρα εγώ και τα δυό
 μαζί με τον Διαγόρα κατέβηκα εδώ
 την πελαγήσια ανυμνόντας την κόρη
 της Αφροδίτης και του Ήλιου γυναίκα, τη Ρόδο,
 για να εγκωμιάσω αθλητή γιγαντόσωμο
 και στην μάχη ατράνταχτο,
 για της πυγμής τα στεφάνια, που κέρδισε
 στου Αλφειού πλάι τις όχτες
 και πλάι στις πηγές της Κασταλίας.
 και μαζί τον πατέρα του
 το Δαμάγητο, φίλο της Δίκης ακριβό,
 που με αργείτη λαό πολεμόχαρο
 κατοικούν το νησί με τις τρεις πολιτείες
 αντικρύ στις απέραντης Ασίας τη σφήνα.

.....

(Μετάφραση Ι.Ν.Γρυπάρη)

THE ODE OF PINDAR VII

.....

*Even so, while I am sending to the men
 who win the prize my liquid nectar, the Muses' gift,
 the sweet fruit of my fancy,
 I pay homage to them, as victors at Olympia and at Pytho.
 Blessed is he who is ever encompassed by good report;
 but the Grace that giveth life its bloom looketh with favour,
 now on another, not only often with the sweetly-sounding lyre,
 but also amid the varied notes of the flute.*

*And now, to the music of both,
 have I come with Diagoras to land,
 while singing of the daughter of the sea,
 the child of Aphrodite the bride of the Sun, even Rhodes;
 that so I may honour, for his fairness in fight
 and his skill in boxing,
 that giant form which won the crown beside the Alpheüs
 and the stream of Castalia,
 and also his father Dâmâgêtus,
 in that he was well-pleasing unto Justice,
 while both of them are dwelling amid Argive spearmen
 in the isle of cities three, near the foreland of broad Asia.*

.....

ΝΙΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες της Αθήνας του 1896, υπήρξαν το κορυφαίο αθλητικό γεγονός στο λυκόφως του 19ου αι.

Είχαν μεσολαβήσει δεκαπέντε αιώνες από τότε που καταργήθηκαν οι Ολυμπιακοί Αγώνες, το 393 μ.Χ., ως την αναβίωσή τους. Η μελέτη των αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων, και ιδίως του Πausanias, προκάλεσε το ενδιαφέρον της ευρωπαϊκής διανόησης για τις αρχαιότητες της Ελλάδας και πολλοί ήθελαν να ερευνήσουν τις τοποθεσίες που ανέφερε ο Pausanias στο έργο του «*Ελλάδος περιήγησις*».

Πέρα από άλλες προσπάθειες Ευρωπαίων για την αναβίωση των αγώνων κατά τον 19ο αιώνα, και στην Ελλάδα, αμέσως μετά την απελευθέρωσή της από τους Τούρκους, ο δήμος Λετρινών (σήμερα Πύργου Ηλείας), πρότεινε το 1838 να διοργανωθούν αγώνες την 25η Μαρτίου, ημέρα της εθνικής εορτής των Ελλήνων.

Αλλά και ο πλούσιος Έλληνας **Ευάγγελος Ζάππας**, από τη Ρουμανία όπου ζούσε, στην επιθυμία του να αναβιώσει ο πανάρχαιος ολυμπιακός θεσμός, πρότεινε να αναλάβει όλες τις δαπάνες για τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων και κληροδότησε όλη του την περιουσία γι' αυτό το σκοπό. Από το κληροδότημα αυτό έγιναν στην Αθήνα αγώνες το 1859, 1870, 1875 και 1888, που ονομάζονταν «*Ζάππειος Ολυμπιάς*».

Ο άνθρωπος που θα φέρει το νέο πνεύμα στην πατρίδα του, αλλά και θα αναστήσει το ολυμπιακό ιδεώδες, είναι ο

Pierre Frédy de Coubertin

NIKOS NIKOLAOU

REVIVAL OF THE OLYMPIC GAMES

The Olympic Games of Athens 1896 were the top sports event in the twilight of the 19th century

Fifteen centuries had mediated between then and the suspension of the Olympic Games in 393 AD, until their revival. The study of ancient Greek writers, especially of Pausanias, evoked an interest, on the part European intellect, in ancient Greece, and there were many who aspired to research the places mentioned by Pausanias in his work "Ellados Periegesis" (Travel in Greece).

Apart from the other efforts of the Europeans for the revival of the games during the 19th century, in Greece as well, immediately after their liberation from the Turks, the Municipality of the Letrinas (today called Pyrgos Heleias), in 1838 suggested that games be held on the 25th of March, National Day of the Greeks.

It was also **Evangelos Zappas'** wish, a wealthy Greek living in Romania, that the ancient Olympic custom be revived. Thus, he offered to undertake all the costs for the hosting of the Olympic Games and bequeathed his whole fortune for that cause. This fortune funded the games in Athens in 1859, 1870, 1875 and 1888, called "Zappeios Olympias" (Zappas' Olympiad).

The person who brings the new spirit to his homeland, and revives the Olympic Ideal, is French educator and

Γάλλος παιδαγωγός και ελληνοφίλος, βαρόνος **Pierre Fredy de Coubertin** (Παρίσι 1863-Γενεύη 1937). Βαθιά ειρηνόφιλος και οραματιστής, αναζητούσε μέσα και τρόπους που θα συντελούσαν στην εδραίωση της παγκόσμιας ειρήνης.

Σε διεθνές αθλητικό συνέδριο, που ο ίδιος είχε διοργανώσει στο Παρίσι το 1894, πρότεινε στους αντιπροσώπους των ξένων κρατών, να τελούνται Διεθνείς Ολυμπιακοί Αγώνες κάθε τέσσερα χρόνια. Η πρόταση αυτή, που έγινε με ενθουσιασμό δεκτή, ολοκληρώθηκε με την πρόταση του Έλληνα αντιπροσώπου, Δημητρίου Βικέλα, να τελεσθούν οι πρώτοι Ολυμπιακοί Αγώνες στη γενέτειρά τους την Ελλάδα.

Ο **Δημήτριος Βικέλας** (1835-1908), λογοτέχνης και έμπορος από την Ερμούπολη Σύρου, κοσμοπολίτης με ευρύ κύκλο γνωριμιών στην ευρωπαϊκή διανόηση, έμελλε να διαδραματίσει σημαίνοντα ρόλο στην ανάθεση της Α΄ Ολυμπιάδας στην Αθήνα το 1896, από τη θέση του πρώτου προέδρου της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής.

Η ομόφωνη απόφαση του συνεδρίου του Παρισιού, τον Ιούνιο του 1894, που ανέθετε τη διεξαγωγή της Α΄ Ολυμπιάδας στην Αθήνα, προκάλεσε αναστάτωση στην κυβέρνηση του Χαρίλαου Τρικούπη, που ζούσε έντονα την αγωνία της δημοσιονομικής χρεοκοπίας της χώρας.

Η Αθήνα του 1896, ήταν μια πόλη με περίπου 120.000 κατοίκους που αντιμετώπιζε, όπως και όλη η Ελλάδα, σοβαρότατα οικονομικά προβλήματα και έλλειψη σε υποδομές και δημόσια έργα.

Η ευαισθητοποίηση όμως της κοινής γνώμης από τις εφημερίδες και τον πνευματικό και καλλιτεχνικό κόσμο και

Hellenist, baron **Pierre Fredy de Coubertin** (Paris 1863-Geneva 1937). A profound pacifist and visionary, he searched for the means and ways, which would contribute to consolidate world peace.

At an international sports conference which he himself had organized in Paris, in 1894, he suggested to the representatives of foreign states to hold International Olympic Games every four years. This suggestion, which was given a warm welcome, was finalized with the proposal by the Greek representative, Dimitrios Vikelas, to hold the first Olympic Games in their homeland, Greece.

Dimitris Vikelas (1835-1908), a writer and merchant from Ermoupolis in Syros, cosmopolitan man with a wide circle of acquaintances among European intellectuals, was going to play an important role in the assignment of the First Olympic Games to Athens in 1896, from the position of President of the International Olympic Committee.

The unanimous decision of the Paris Convention, in June 1894, assigning the hosting of the first Olympic Games to Athens, created an uproar within the government of Harilaos Trikoupi, who was in turmoil due to the pending public bankruptcy of the country.

Athens was a city of 120,000 residents in 1896, facing, with the whole country of Greece, serious financial problems and no infrastructure and public works.

Newspapers, intellectuals and artists, informed the public and drew sympathy to the aim assisted by the offers

Γεώργιος Αβέρωφ
G. Averof

προπάντων η προσφορά ιδιωτών, με επικεφαλής τον αιγυπτιώτη ομογενή **Γεώργιο Αβέρωφ**, βοήθησαν ώστε η Αθήνα να είναι έτοιμη να υποδεχτεί στο ανακαινισμένο και αναμαρμαρωμένο αρχαίο Παναθηναϊκό Στάδιο, τους πρώτους σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Κι έτσι στις 25 Μαρτίου του 1896, Κυριακή του Πάσχα, το νήμα των Ολυμπιακών αγώνων που είχε κοπεί το 393 μ.Χ. Ξανασυνδεόταν ύστερα από 15 περίπου αιώνες στην Αθήνα.

Η μεγάλη επιτυχία που σημείωσαν οι πρώτοι Ολυμπιακοί Αγώνες στην Αθήνα, στερέωσε τον ανανεωμένο θεσμό και τον καθιέρωσε παγκόσμια. Στους αγώνες αυτούς είχαν λάβει μέρος 311 αθλητές από 13 κράτη, σε 43 αγωνίσματα. Πρόεδρος της πρώτης Επιτροπής Ολυμπιακών Αγώνων (Ε.Ο.Α.) ήταν ο τότε διάδοχος του θρόνου Κωνσταντίνος.

Το σημαντικότερο γεγονός της πρώτης Ολυμπιάδας του 1896 ήταν η νίκη του Έλληνα **Σπύρου Λούη** στο μαραθώνιο δρόμο, αγώνισμα - σύμβολο του αγωνιστικού πνεύματος.

Στο διάστημα των 108 χρόνων της πορείας του ολυμπισμού, αν και οι αρχές του παρέμειναν αναλλοίωτες, χρειάστηκε να γίνουν ορισμένες αλλαγές, για να προσαρμοστούν στις κοινωνικές, ιδεολογικές, πολιτιστικές και τεχνολογικές εξελίξεις.

Δημήτριος Βικέλας
D. Vikelas

of private individuals, first being the Greek in Egypt, **Georgios Averof**, so that Athens would be ready to welcome the first contemporary Olympic Games to the newly renovated and re-marbled ancient Panathenaiko Stadium.

Thus, on 25th March 1896, Easter Sunday, the thread of life for the Olympic Games, that had been cut short in 393 AD, was to be mended after approximately 15 centuries in Athens.

The great success recorded by those first Olympic Games in Athens, secured the revived custom and instituted it internationally. 311 athletes, from 13 countries participated in 43 events during those games. President of the Olympic Games Committee (OGC) was the, then successor to the throne, Constantine.

The most important event of the first Olympiad in 1896 was the victory of Greek **Spyros Louis** in the Marathon, a symbolic event of the athletic spirit.

During the course of the 108 years of Olympic Games, although the principles have remained unchanged, some changes have been necessary in order to adapt to social, ideological, cultural and technical advancement.

The main entities managing and

Από το 1958, ανακηρύχθηκε και καθιερώθηκε από την Ολυμπιάδα της Ρώμης, ως επίσημος Ολυμπιακός Ύμνος, το ομώνυμο ελληνικό ποίημα του Κωστή Παλαμά (1859-1943) που μελοποίησε ο Κερκυραίος μουσουργός Σπύρος Σαμάρας (1861-1917),

From 1958, the Rome Olympiad proclaimed and established that the official Olympic Anthem was to be the homonym Greek poem by Kostis Palamas (1859-1943) set to music by the composer from Corfu, Spyros Samaras (1861-1917)

Τα κύρια όργανα που διοικούν και εποπτεύουν τον ολυμπιακό αθλητισμό είναι η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή, η Δ.Ο.Ε., που από το 1915 εδρεύει μόνιμα στη Λοζάννη της Ελβετίας, οι Εθνικές Ολυμπιακές Επιτροπές και οι Διεθνείς Ομοσπονδίες των επί μέρους Αθλημάτων. Από δε το 1961 λειτουργεί στην αρχαία Ολυμπία, η Διεθνής Ολυμπιακή Ακαδημία, υπό την αιγίδα της Δ.Ο.Ε. και με τη φροντίδα της Ε.Ο.Α. όπου διδάσκονται θέματα ολυμπισμού σε στελέχη από όλες τις συμμετέχουσες χώρες.

Με τη συμπλήρωση 50 χρόνων από την αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων, το 1946, η Δ.Ο.Ε. καθιέρωσε τον εορτασμό της Ολυμπιακής Ημέρας, κάθε χρόνο, στις 6 Απριλίου.

Η μεγάλη προσφορά της αρχαίας και της σύγχρονης Ελλάδας αναγνωρίστηκε πανηγυρικά και η Δ.Ο.Ε., από τους Ολυμπιακούς αγώνες του 1928, καθόρισε επικεφαλής όλων των εθνικών αποστολών να είναι η

Αφίσα των Ολυμπιακών αγώνων
το 1896 στην Αθήνα

Poster of Olympic Games
of 1896

supervising Olympic sports are the International Olympic Committee (IOC), which has had its permanent headquarters in Lausanne, Switzerland, the National Olympic Committees and the International Federations of the different Sports. Since 1961 the International Olympic Academy has operated in Ancient Olympia, under the auspices of the International Olympic Committee and the support of the Olympic Games Committee, where Olympic subjects are taught to the executives from all the participating countries.

The great offer of ancient and contemporary Greece was duly recognized and the IOC determined that, from the 1928 Olympic Games, the Greek mission would be at the head of all national missions, always proceeding first, on the first day of the Games, during the opening ceremony, while all the other countries would

ελληνική και να παρελαύνει πάντα πρώτη, κατά την εναρκτήρια ημέρα των αγώνων, ενώ οι άλλες θα ακολουθούν κατά αλφαβητική σειρά.

Η αφή της ολυμπιακής φλόγας στην Ολυμπία και η μεταφορά της με λαμπαδηδρόμους στην πόλη που τελούνται κάθε φορά οι Ολυμπιακοί Αγώνες, είναι μια ακόμη τιμητική εκδήλωση προς τη χώρα όπου γεννήθηκε το ολυμπιακό ιδεώδες.

Ακόμη, από το 1958, ανακηρύχθηκε και καθιερώθηκε από την Ολυμπιάδα της Ρώμης, ως επίσημος Ολυμπιακός ύμνος, το ομώνυμο ελληνικό ποίημα του **Κωστή Παλαμά** (1859-1943) που μελοποίησε ο Κερκυραίος μουσουργός **Σπύρος Σαμάρας** (1861-1917), ενώ η ελληνική σημαία κυματίζει πάντα τιμητικά σε όλα τα ολυμπιακά στάδια, ανάμεσα στη σημαία της διοργανώτριας χώρας και εκείνης που έχει οριστεί να αναλάβει τη διοργάνωση των επόμενων αγώνων.

Η μεστότητα, η έμπνευση και η μεγαλοπρέπεια χαρακτηρίζουν τα τρία τειράσιχα του «Ολυμπιακού Ύμνου». Η ένδοξη αθηναϊκή γη υποδέχεται το κλασικό ιδεώδες του αθλητισμού. Η άμιλλα των αθλητών επιβραβεύεται με τα υλικά της νίκης των αρχαίων αγώνων.

Σπύρος Λούης - Spyros Louis

follow in alphabetical order.

The ritual for the ignition of the Olympic flame in Olympia and its relay by torch-racers to the city in which each of the Olympic games are held, is one more demonstration of the honour bestowed on the country that gave birth to the Olympic spirit.

As soon as 1958, the Rome Olympiad proclaimed and established that the official Olympic Anthem was to be the homonym Greek poem by **Kostis Palamas** (1859-1943) set to music by the composer from Corfu, **Spyros Samaras** (1861-1917), whilst the Greek flag is always honourably risen in all Olympic stadiums, among the flags of the country of the host city and the country hosting the next games.

Maturity, inspiration and magnificence are the qualities pertaining to the three quatrains of the "Olympic Anthem". The glorious Athenian land welcomes the classical ideal of sports. Competition between athletes is rewarded with the materials of victory of the ancient games.

Αρχαίο πνεύμα αθάνατο, αγνέ πατέρα
του ωραίου, του μεγάλου και τ' αληθινού
κατέβα, φανερώσου κι άστραψε εδώ πέρα,
στη δόξα της δικής σου γης και τ' ουρανού.

Στο δρόμο και στο πάλεμα και στο λιθάρι
στιων ευγενών αγώνων λάμπσε την ορμή
και με τ' αμάραντο στεφάνωσε κλωνάρι,
και σιδερένιο πλάσε κι άξιο το κορμί.

Κάμποι, βουνά και πέλαγα φέγγουν μαζί σου
σαν ένας λευκοπόρφυρος μέγας ναός.
Και τρέχει στον ναό εδώ προσκυνητής σου,
αρχαίο πνεύμα αθάνατο, κάθε λαός.

*Arhaio pnevma athanato, agne patera
Tou oraiou, tou megalou kai t' alethinou
Kateva, fanerosou ki astrapse edo pera,
Sti doxa tis dikis sou gis kai t' ouranou*

*Immortal spirit of antiquity,
Father of the true, beautiful and good.
Descend, appear, shed over us thy light
Upon this ground and under this sky*

*Sto dromo kai sto palema kai sto lithari
Ston evgenon agonon lampse tin ormi
Ke me t' amaranto stefanose klonari
Ke siderenio plase ki axio to kormi*

*Which has first witnessed thy imperishable fame.
Give life and animation to those noble games!
Throw wreaths of fadeless flowers to the victors
in the race and in strife!*

*Kampi, vouna kai pelaga feggoun mazi sou
San enas lefkoporfyros megas naos
Ke trehei ston nao edo proskinitis sou
Arhaio pnevma athanato, kathe laos*

*Create in our breasts, hearts of steel!
Shine in a roseate hue and form a vast temple
to which all nations throng to adore thee.
Oh immortal spirit of antiquity.*

Από το 1896 έως σήμερα πραγματοποιήθηκαν 24 Ολυμπιακοί Αγώνες (τρεις διοργανώσεις ματαιώθηκαν λόγω των παγκοσμίων πολέμων)

**Πίνακας πόλεων όπου διοργανώθηκαν
Ολυμπιακοί Αγώνες από το 1896 μέχρι σήμερα.**

1896	Αθήνα (Ελλάδα)
1900	Παρίσι (Γαλλία)
1904	Άγιος Λουδοβίκος (Η.Π.Α.)
1906	Αθήνα (μεσο-Ολυμπιάδα για τα 10 χρόνια του θεσμού)
1908	Λονδίνο (Μεγάλη Βρετανία)
1912	Στοκχόλμη (Σουηδία)
1916	Βερολίνο (Γερμανία. Ματαιώθηκε λόγω του Α' παγκοσμίου πολέμου)
1920	Αμβέρσα (Βέλγιο) Καθιερώνεται η Ολυμπιακή σημαία με τους πέντε κύκλους, που συμβολίζουν τις ηπείρους, που ενώνει ο ολυμπισμός, και ο ολυμπιακός αθλητικός όρκος .
1924	Παρίσι (Γαλλία) Υιοθετήθηκε το ολυμπιακό σύνθημα <i>citius, altius, fortius</i> . (ταχύτερα, ψηλότερα, δυνατότερα). Για πρώτη φορά αναμεταδόθηκαν από το ραδιόφωνο οι Αγώνες. Καθιερώνονται οι χειμερινές Ολυμπιάδες κάθε 4 χρόνια, με πρώτη πόλη το Chamonix της Γαλλίας.
1928	Άμστερνταμ (Ολλανδία). Καθιερώνεται η γυναικεία συμμετοχή στο πρόγραμμα και στα αγωνίσματα στίβου. Η ελληνική ολυμπιακή

24 Olympic games have been held since 1896 (three organizations were cancelled because of the World Wars)

**Table of cities where the Olympic Games
were held from 1896 until today**

1896	Athens (Greece)
1900	Paris (France)
1904	St. Louis (U.S.A.)
1906	Athens (mid-Olympics for the 10 years of the games)
1908	London (Great Britain)
1912	Stockholm (Sweden)
1916	Berlin (Germany. Cancelled due to World War I)
1920	Amberse (Belgium) The Olympic flag is instituted with the five circles, symbolizing the five continents unified by Olympism, and the Olympic athletes' oath .
1924	Paris (France) The Olympic Motto is adopted <i>citius, altius, fortius</i> (faster, higher, stronger). For the first time the Games were broadcast over the radio. The Winter Olympics are instituted every four years, first being the city of Chamonix in France.
1928	Amsterdam (Holland). Female participation is instituted in the programme and the track events. The Greek Olympic mission, with the Greek flag

αποστολή με την ελληνική σημαία επικεφαλής, για πρώτη φορά παρελαύνει πρώτη κατά την τελετή έναρξης των αγώνων.

- 1932 **Λος Άντζελες** (Η.Π.Α.). Καθιερώνεται το Ολυμπιακό χωριό.
- 1936 **Βερολίνο** (Γερμανία). Επίσημη εμφάνιση της σύγχρονης λαμπαδηδρομίας και αφής της ολυμπιακής φλόγας. Πρώτη Ελληνίδα αθλήτρια του στίβου, στα 100 μέτρα, η Δομνίτσα Λανίτου-Καβουνίδου από την Κύπρο. Γεννήθηκε το 1914 στη Λεμεσό και είναι έτοιμη, σήμερα, σε ηλικία 90 ετών να παρακολουθήσει την Ολυμπιάδα στην Αθήνα.
- 1940-44 Ο Β' παγκόσμιος πόλεμος σταμάτησε τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων για 12 χρόνια. Οι Αγώνες που είχαν οριστεί να γίνουν στο Τόκιο, το 1940 και στο Ελσίνκι στο 1944, ματαιώθηκαν.
- 1948 **Λονδίνο** (Μεγάλη Βρετανία).
- 1952 **Ελσίνκι** (Φινλανδία)
- 1956 **Μελβούρνη** (Αυστραλία) Καθιερώνονται οι Παραολυμπιακοί Αγώνες για αθλητές και αθλήτριες με αναπηρίες.
- 1960 **Ρώμη** (Ιταλία). Για πρώτη φορά, στη Ρώμη, υπήρξε τηλεοπτική κάλυψη των Ολυμπιακών Αγώνων. Τελούνται οι πρώτοι Παραολυμπιακοί Αγώνες στη Ρώμη. Από τότε, διεξάγονται κάθε 4 χρόνια, το ίδιο έτος με τους Ολυμπιακούς Αγώνες.
- 1964 **Τόκιο** (Ιαπωνία)

at the head of the procession, parades first for the first time at the opening ceremony.

- 1932 **Los Angeles** (U.S.A). The Olympic Village is founded.
- 1936 **Berlin** (Germany). Official appearance of the contemporary torch-light procession and ignition of the Olympic flame. First Greek athlete in the track, 100 meter event, Domnitsa Lanitou-Kavounidou from Cyprus. She was born in 1914 in Lemesos. Today, at 90 years of age, she is prepared to watch the Olympic Games in Athens.
- 1940-44 World War II stopped the organization of the Olympic Games for 12 years. The games to be held in 1940 in Tokyo and 1944 in Helsinki were cancelled.
- 1948 **London** (Great Britain).
- 1952 **Helsinki** (Finland)
- 1956 **Melbourne** (Australia) The Para-Olympics are instituted.
- 1960 **Rome** (Italy). For the first time, in Rome, there was television coverage of the Olympic Games.
- 1964 **Tokyo** (Japan)

1968 **Πόλη του Μεξικού** (Μεξικό)
 1972 **Μόναχο** (Δυτική Γερμανία)
 1976 **Μόντρεαλ** (Καναδάς)
 1980 **Μόσχα** (Σοβιετική Ένωση)
 1984 **Λος Άντζελες** (Η.Π.Α.)
 1988 **Σεούλ** (Νότιος Κορέα)
 1992 **Βαρκελώνη** (Ισπανία)
 1996 **Ατλάντα** (Η.Π.Α.)
 2000 **Σίδνεϊ** (Αυστραλία)
 2004 **Αθήνα** (Ελλάδα)

1968 **Mexico City** (Mexico)
 1972 **Munich** (West Germany)
 1976 **Montreal** (Canada)
 1980 **Moscow** (Soviet Union)
 1984 **Los Angeles** (U.S.A.)
 1988 **Seoul** (South Korea)
 1992 **Barcelona** (Spain)
 1996 **Atlanta** (U.S.A.)
 2000 **Sydney** (Australia)
 2004 **Athens** (Greece)

Ελληνικά γραμματόσημα των Ολυμπιακών αγώνων του 1986.

Greek stamps of Olympic games of 1986.

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΤΟ 2004

Η Παρασκευή 5 Σεπτεμβρίου 1997 ήταν μια ιστορική ημέρα για τον Ελληνισμό. Οι «αθάνατοι» της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής συνήλθαν στη Λοζάννη και ανέθεσαν στην Αθήνα, ανάμεσα σε πέντε υποψήφιες πόλεις, Στοκχόλμη, Κέιπ Τάουν, Μπουένος Άιρες, Ρώμη και βέβαια την Αθήνα, τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004.

108 χρόνια μετά την αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων η Αθήνα και όλη η Ελλάδα υποδέχονται τα αθλητικά νιάτα όλου του κόσμου. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες επιστρέφουν στην Ελλάδα, τη χώρα όπου γεννήθηκαν και στην Αθήνα, την πόλη όπου αναβίωσαν.

Η Χώρα μας είχε διεκδικήσει τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων και το 1996, με τη συμπλήρωση των 100 χρόνων από την ανασύστασή τους, αλλά δυστυχώς οι προσδοκίες των Ελλήνων δεν δικαιώθηκαν, αφού στη λήψη της απόφασης για την ανάθεση της διοργάνωσης, επικράτησαν άλλες σκοπιμότητες.

Το ολυμπιακό ιδεώδες όμως είναι αθάνατο και θα συνεχίσει να φωτίζει και να γαλουχεί τις ψυχές των νέων όπου γης για έναν κόσμο ειρηνικό, με τους λαούς συναδελφωμένους να αγωνίζονται τον αγώνα τον καλό, τον αγώνα του αθλητισμού.

Οι Αγώνες της Αθήνας το 2004, συνδυάζουν την ιστορία, τον πολιτισμό και την ειρήνη, με τον αθλητισμό και τον ολυμπισμό.

Η επίσημη αφή της ολυμπιακής φλόγας θα γίνει από την πρωθιέρεια, στις 25 Μαρ-

ATHENS 2004

Athenà Phivos

OLYMPIC GAMES IN ATHENS, GREECE 2004

Friday, the 5th September 1997 was a historical day for Hellenism. The "Immortals" of the International Olympic Committee gathered in Lausanne, assigning the hosting of the 2004 Olympic Games to Athens, among five cities, Stockholm, Cape Town, Buenos Aires, Rome, and of course Athens.

108 years after the revival of the Olympic Games in Athens and all of Greece is to welcome the young athletes of the world. The Olympic Games return to Greece, the country of their birth, and to Athens, the city of their revival.

Our country had also claimed the hosting of the Olympic Games in 1996, on the 100 year mark from their reestablishment. Unfortunately, the expectations of Greeks had not been justified then, since the decision for the assignment had been made, based on other interests.

Nevertheless, the Olympic Ideal is immortal and shall continue to light and nurse the souls of the youth of the world, for a peaceful world, made up of united nations, fighting for the better through athletic values.

The 2004 Games in Athens are a combination of History, Culture and Peace, through Sports and Olympism.

On **13th August 2004** the opening ceremony of the 28th contemporary Olympics will be a reality with the arrival of the Olympic flame, which will burn out at the end of the Games, on Sunday 29th August.

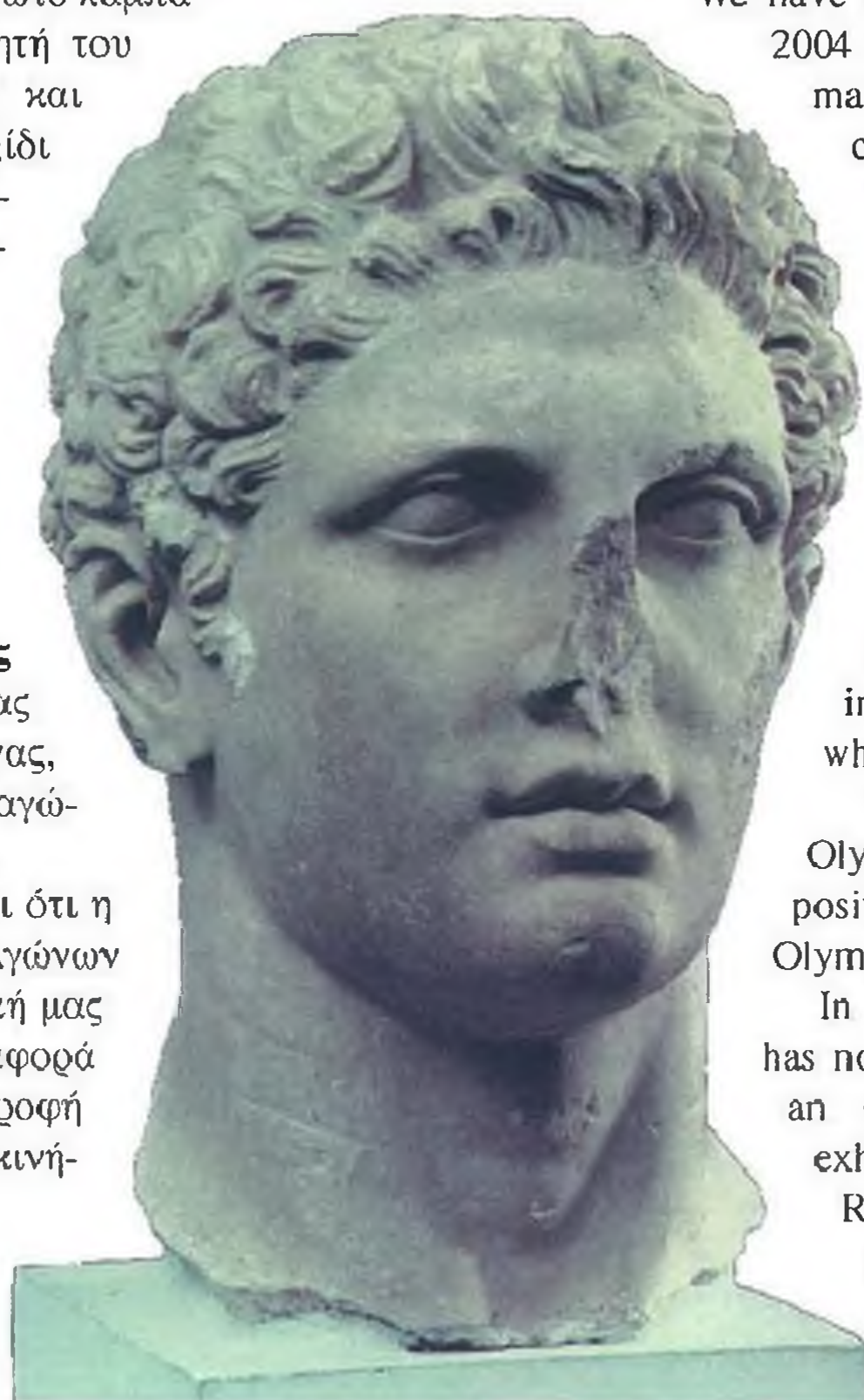

τίου στην αρχαία Ολυμπία, με πρώτο λαμπαδηδρόμο τον Έλληνα πρωταθλητή του ακοντισμού Κώστα Γκατσιούδη και θ' αρχίσει το μεγάλο της ταξίδι στην Ελλάδα και στις πέντε ηπείρους, για πρώτη φορά στην ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων.

Η Ρόδος θα είναι μια από τις πόλεις που θα έχει την τιμή να υποδεχθεί την ολυμπιακή φλόγα στη διάρκεια της μεγάλης της πορείας.

Στις **13 Αυγούστου του 2004** θα γίνει η τελετή έναρξης της 28ης σύγχρονης Ολυμπιάδας με την αφή της ολυμπιακής φλόγας, που θα σβήσει με το πέρας των αγώνων, την Κυριακή 29 Αυγούστου.

Όλοι έχουμε συνειδητοποιήσει ότι η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, αποτελεί καθαρά εθνική μας υπόθεση, που ενδιαφέρει και αφορά όλους μας. Γι' αυτό και η επιστροφή τους στην κοιτίδα τους, έχει συγκινήσει όλους τους Έλληνες εντός και εκτός ελληνικής επικράτειας και είναι βέβαιο ότι θα αποτελέσει κορυφαίο γεγονός του 21ου αιώνα για τη χώρα μας.

We have all realized that the hosting of the 2004 Olympic Games is a purely national matter for us; one that interests and concerns us. Thus, the return to their birthplace has touched all Greeks, in Greece and abroad, making its success as one of the most important events of the 21st century a certainty for our country.

We must again affirm our faith in the Olympic spirit, the way it was born under verdurous Alti, that it exists and survives, as an indestructible virtue, to which the whole world should look and respect.

We believe that Rhodes, with its Olympic winners, holds a prominent position in the history of the ancient Olympic Games.

In its contemporary history, Rhodes has not been so fortunate as to celebrate an Olympic victory. Nevertheless it exhibited a significant presence with the Rhodian athlete **Niki Xanthou**, who achieved the highly honourable fourth position in the broad jump in the 1996 Olympic Games in Atlanta. In the 2000 Para Olympic Games in Sydney,

Μαρμάρινη κεφαλή αθλητή.
1ος αι.π.Χ.

Βρέθηκε στη θεμελίωση του Ορφανοτροφείου Θηλέων. Ρόδος,
Αρχαιολογικό Μουσείο.

Marble head of an athlete.
1st c. B.C.

Found in the foundation of the Home for Orphan Girls. Rhodes,
Archaeological Museum.

Και πρέπει να επιβεβαιώσουμε ξανά την πίστη μας ότι το ολυμπιακό πνεύμα, έτσι όπως γεννήθηκε κάτω από την κατάφυτη Άλτη, υπάρχει και επιζεί ως μια ακατάλυτη ηθική αξία, προς την οποία όλος ο κόσμος πρέπει να αποβλέπει και να σέβεται.

Στην ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων της αρχαιότητας, πιστεύουμε ότι η Ρόδος με τους ολυμπιονίκες της κατέχει περίοπτη θέση.

Στη σύγχρονη ιστορία της η Ρόδος δεν ευτύχησε να γιορτάσει πρώτη ολυμπιακή νίκη. Είχε όμως σημαντική παρουσία με τη Ροδίτισσα αθλήτρια **Νίκη Ξανθού**, που κατέκτησε την άκρως τιμητική τέταρτη θέση στο άλμα εις μήκος στους Ολυμπιακούς Αγώνες της Ατλάντα το 1996, ενώ το 1997 αναδείχθηκε στην Αθήνα δεύτερη παγκόσμια πρωταθλήτρια, και το 2002 κατέκτησε το χρυσό μετάλλιο στους πανευρωπαϊκούς αγώνες κλειστού στίβου στη Βιέννη.

Αλλά και στους Παραολυμπιακούς Αγώνες του Σίδνεϊ το 2002, ο **Θανάσης Μπαράκας**, που είχε ήδη στο ενεργητικό του σπουδαίες διακρίσεις σε πανευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο στα αγωνίσματα του άλματος εις μήκος και στο τριπλούν, θα κατακτήσει την πρώτη θέση στο άλμα εις μήκος και θα χαρίσει στη Ρόδο το πρώτο της χρυσό ολυμπιακό μετάλλιο.

Μετά την Αθήνα, οι Ολυμπιακοί Αγώνες θα συνεχίσουν το ταξίδι τους στον τόπο και στο χρόνο. Το 2008, η φλόγα του ολυμπισμού θα ανάψει στο **Πεκίνο**, για να φωτίσει τον πανάρχαιο σινικό πολιτισμό.

Thanasis Barakas achieved first place in the broad jump, at last awarding Rhodes with its first gold medal.

After Athens, the Olympic Games shall continue their journey in space and time. In 2008 the Olympic flame shall light in **Beijing**, to light the all ancient Chinese culture.

TM

**ATHENS 2004
PARALYMPIC GAMES**

Θανάσης Μπαράκας
Thanasis Barakas

Νίκη Ξανθού
Niki Xanthou

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η πόλη της Ρόδου είναι περήφανη για την αθλητική της παράδοση και για τους ολυμπιονίκες που γέννησε κατά την αρχαιότητα. Ο Δήμος της Ρόδου τους τίμησε, δίδοντας τα ονόματά τους σε **δρόμους** της πόλης μας, μάλιστα η οδός Διαγοριδών είναι ένας θαυμάσιος δρόμος που οδηγεί στο αρχαίο Στάδιο. Στην παλιά πόλη της Ρόδου βρίσκονται οι πλατείες Δωριέως, Δαμαγήτου, Ακουσιλάου, Λεωνίδα Ροδίου, Πεισιρόδου, Αριστομένη και Νικασύλου, ενώ στις νέες συνοικίες έχουν δοθεί σε δρόμους τα ονόματα του Ευκλή, της Καλλιπάτειρας και σε πάρκο, το όνομα της Φερενίκης.

Με το όνομα Διαγόρας ονομάζεται το σημερινό **αεροδρόμιο** καθώς και το εθνικό μας **στάδιο**.

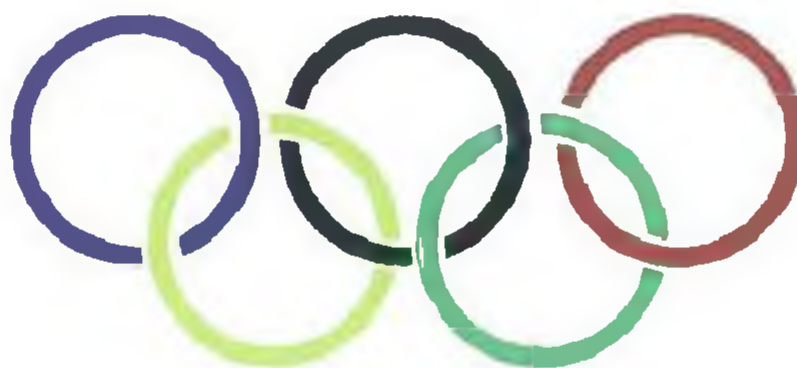
Πιο πριν ακόμα η αθλητική Ρόδος ονόμασε «Διαγόρα» το πρώτο αθλητικό και πολιτιστικό της σωματείο, που ιδρύθηκε το 1905 επί τουρκοκρατίας και υπήρξε εθνική κιβωτός, κατά την ιταλοκρατία. Ιδρύθηκαν επίσης ο «Δωριεύς», ο Αθλητικός Όμιλος Νεοχωρίου «Πεισιρόδος», ο «Ευκλής» Σορωνής, ο «Ακουσίλαος» Φανών και ο «Δαμάγητος» Θολού.

CONCLUSION

The city of Rhodes is proud of its sports tradition and the ancient Olympic winners given birth there. The Municipality of Rhodes has honoured the Olympic winners of the city by giving the **streets** of our city their names. Indeed, Diagorides Street is a magnificent road leading to the ancient Stadium. There are squares in the old city of Rhodes by the names of Dorieas, Damagetos, Akousilaos, Leonidas the Rhodian, Peisirodos, Aristenis, and Nikasylos, while in the newer districts, streets have been given names such as Efklis, and Kallipateira, and a park has been named after Fereniki.

The contemporary **airport** has been named after Diagoras, the same as our **national Stadium**.

Much earlier, athletic Rhodes had named its first athletic and cultural union "Diagoras". It had been founded in 1905, under Turkish rule, serving as a national Ark during the Italian rule. Also founded have been the "Doriefs", the Athletic Association of Neohorio "Peisirodos", the "Efklis" Soronis, the "Akousilaos" Fanon, as well as the "Damagetos" Tholou.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. *Η Ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων*, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1976
2. *Αιγαιοπελαγίτες Ολυμπιονίκες της Αρχαιότητας*, έκδ. Υπουργείου Αιγαίου, Αθήνα, 2001.
3. *Ολυμπιακοί Αγώνες, 28 αιώνες Ιστορία, Αθλητισμός, Πολιτισμός*, εκδ. Λαμπρόπουλος, Αθήνα 2002
4. Βρούχος Γεώργιος, *Ρόδιοι Ολυμπιονίκες*, Ρόδος 1971
5. Βαλαβάνης Πάνος, *Ιερά και Αγώνες στην Αρχαία Ελλάδα*, Εκδόσεις ΚΑΠΟΝ Αθήνα 2004.
6. Καβουνίδης Σπύρος, *Δομνίτσα η πρωτοπόρος*, εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα 2003.
7. Καρδάσης Βασίλης, *Οι Ολυμπιακοί Αγώνες στην Αθήνα 1896-1906*, εκδόσεις Έφεσος, Αθήνα 2003.
8. Κουνενάκη Πέγκυ, *Ολυμπιακό πνεύμα και σύγχρονη ελληνική τέχνη*, Πέργαμος-Αδάμ εκδόσεις, Αθήνα 2003.
9. Κωνσταντινόπουλος Γρηγόρης, *Η ροδιακή μυθολογία του VII Ολυμπιόνικου*, Ρόδος 1997
10. Μαυρομματάκη Μαρία, *Ολυμπία και Ολυμπιακοί Αγώνες, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα*, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 2002
11. Παλαιολόγος Κλεάνθης, *Από τους θρύλους της Ολυμπίας*, Αθήνα 1972
12. Παπαϊωάννου Μανώλης, *Διαγόρας Ολυμπιονίκης Ο Ρόδιος*, Αθήνα 1983
13. Παπαχριστοδούλου Ιωάννης, *Οι αρχαίοι ροδιακοί Δήμοι*, Αθήνα 1989
14. Παπαχριστοδούλου Χριστοδ, *Ιστορία της Ρόδου*, Αθήνα 1972

BIBLIOGRAPHY

1. *The History of the Olympic Games*, Athens Publications, Athens 1976
2. *Olympic Winners of Antiquity from the Aegean*, Department of the Aegean Publications, Athens, 2001 .
3. *Olympic Games, 28 centuries of History*, Sports, Culture, publ. Lampropoulos Publications, Athens 2002
4. Georgios Vrouhos, *Rhodian Olympic Winners*, Rhodes 1971
5. Panos Valavanis, *Sanctuaries and Games in Ancient Greece*, KAPON Publications, Athens 2004 .
6. Spyros Kavounidis, *Domnitsa the Pioneer*, Kedros publications, Athens 2003 .
7. Vasilis Kardasis, *The Olympic Games in Athens 1896-1906*, Efesos publications, Athens 2003 .
8. Peggy Kounenaki, *Olympic Spirit and Contemporary Greek Art*, Pergamos-Adam publications, Athens 2003 .
9. Gregores Constantopoulos, *Rhodian Mythology of the Olympionikis VII*, Rhodes 1997 .
10. Maria Mavrommataki, *Olympia and Olympic Games, from antiquity until today*, Kastaniotis publications, Athens 2002.
11. Kleanthis Paleologos, *From the Legends of Olympia*, Athens 1972 .
12. Manolis Papaioannou, *Olympic Winner Diagoras the Rhodian*, Athens 1983 -
13. Ioannis Papachristodoulou, *Ancient Rhodian Cities*, Athens 1989 .

15. Σκιαδάς Ελευθέριος, *100 χρόνια, νεώτερη ελληνική ολυμπιακή ιστορία*, «Τα Νέα», Αθήνα 1996
16. Σουλή Σοφία, *Αρχαίοι Ολυμπιονίκες*, εκδόσεις Κονιδάρη, Αθήνα 2002.
17. Συρράκος Κων/νος, *Ολυμπιακοί Αγώνες, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα*, Αθήνα 1984
14. Christod. Papachristodoulou, *History of Rhodes*, Athens 1972.
15. Eleftherios Skiadas, *100 Years Contemporary Greek Olympic History*, "TA NEA", Athens 1996 .
16. Sophia Souli, *Ancient Olympic Winners*, Konidaris publications, Athens 2002 .
17. Constantinos Syrrakos, *Olympic Games, from Antiquity until Today*, Athens 1984 .

ΤΑ
ΑΘΛΑ ΕΚ ΡΟΔΟΥ
ΕΚΔΟΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΗ
ΣΤΕΓΗ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ
ΜΕ ΧΟΡΗΓΙΑ ΤΟΥ
ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ ΡΟΔΟΥ
«ΕΜΜ. ΧΡΙΣΤ. ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ
και ΜΑΙΡΗΣ ΧΡΙΣΤ. ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ-ΠΑΠΑΔΑΚΗ».

ΤΥΠΩΘΗΚΑΝ ΣΕ 5.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ
ΣΕ ΧΑΡΤΙ VΕLVE 130 gr.
ΑΠΟ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΤΑ 1.000 ΜΕ ΣΚΛΗΡΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ
Η ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΤΕΛΕΙΩΣΕ ΤΟΝ ΙΟΥΝΙΟ ΤΟΥ 2004.

SPONSOR:
RHODES INSTITUTION OF SCHOLARSHIPS
"Emm. Chr. Stamatiou and Mary Chr. Stamatiou-Papadaki"